

ספר המספר

לר' אברהם אבן עזרא ז"ל.

יזצא לאור פעם ראשונה

הועתק והוכנס לאינטרנט

www.hebrewbooks.org

ע"י חיים תשס"ז

מאת

משה זילבערבערג.

This Sefer has been made available by:

5314 13th Avenue
Brooklyn, NY 11219

TEL. (718) 972-0777
FAX. (718) 972-0178

A deluxe bound copy of this sefer is available at:

Biegeleisen Hebrew Book Store

4409 16th Avenue

Brooklyn, N.Y. 11204

(718) 436-1165

הספר הזה צולמה על ידי אחים גאלדענבערג

וניתן להשיג ממנו טופס מכורך, במחיר סביר, אצל:

בימ"ס ביגלאיזן

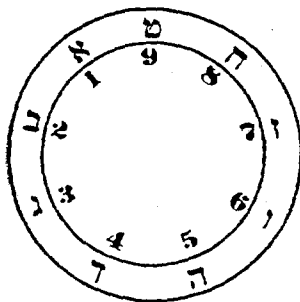
4409 16th Avenue
(718) 436-1165

ראה¹⁾ ספר מחוקק כאמונה. וחמצא בו לכל מספר תכונה.
אשר חבר בנו מאיר למאיר. קטן שנים וחכם כתבונה:

ספר המספר²⁾

בעבור כי השם הנשגב לברו³⁾ ברא בעולם⁴⁾ העליין תשע עטלות
נרולות מוכבות את הארץ שהוא⁵⁾ העולם השפל. וכעל ספר יצירה אמר כי
נתיבות התכמה הם בספר ונספר ונספור. והנה הספר תשעה מספרים כי
תשעה סוף כל חשבון. ואלה יקראו האחדים⁶⁾ שהם במעלה הראשונה. כי
עשרה⁷⁾ דומה⁸⁾ לאחר ועשרים דומה לשנים שהם שני עשרות. והיה ראוי
שיקראוהו עשרים⁹⁾ כאשר יקראו ממאה מאתים ומאלף אלפים רק בעבור
חבריו הבאים אחריו שהם שלשים עד תשעים נדרו⁹⁾ במנהגם¹⁰⁾ והנה
שלשים מגזרת שלש וככה כלם. והנה מאה דומה לאחר גם¹¹⁾ לעשרה
ומאתים דומה¹²⁾ לעשרים גם¹¹⁾ לשנים וככה אלף ורבבה שהם ראשי כללים
למספרים הבאים אחריהם שהם אייקי ב'כ'ר¹³⁾. והאות על זה¹⁴⁾ בשתעשה

עזרי מעם ריי (= עמי עשר עשר Initialbuchstaben B beginnt mit den
(כעזרת השם נתחיל ונגמר אמן =) כיהנירא Ps. 121,2) ועשה שמים וארץ
Gen. 49,18). Die oben stehenden M mit ליקי (= לישועתך קייתי ריי =) ליקי
Worte fehlen in M; in B stehen sie am Ende des Buches, ebenso in
H, Medicea Plut. 88 Cod. 46 (vgl. Berliner, Magazin f. d. Wiss. d.
Judent. I. 1874 S. 94). ²⁾ B: סי יסוד מספר (s. Einleitung); M: אתחיל
אמר; H und M 150 ohne dann noch מספר, לר אברהם אכן עזרא ויל
Titel, jedoch H die Worte הספר ראשית. ³⁾ Vgl. Ps. 148,13, Jes. 2,11
u. 17 und den Anfang der 12. Pforte des יסוד ברא von A. i. E.
אחרים: M: (נראה =) כי שריא. ⁴⁾ Randnote in B: העולם. ⁵⁾ M: אחרים.
עשרים: B im Texte: עשרים, in einer Randnote wie
oben; H: עשרים; M: עשרים (s. die Anm. zur Übersetzung). ⁶⁾ H, M:
גלש: M noch: ⁷⁾ דומים: H: ⁸⁾ תם: M: ⁹⁾ במנהגם: H: ¹⁰⁾ נהנו
H noch: ¹¹⁾ Randnote in B: גלש דמית' הינך ויסים ועין חספה' סיצץ
ס' והאות על היות כל מספר: Randnote in M: ר"ל היות כל מספר סוכב על ס'
סוכב על ס' והוא תכלית כל מספר כי כשתכפול ס' על כל המספרים שמא ועד ס'
לעולם המספר ס' לפי מספר האותות הצורה . . . זה א"ת זה כ"ז ג"ז . . .

עגל ותכתוב סביבו תשעה מספרים ותכפול
תשעה על עצמו והטעם להיותו¹⁾ מרובע ארכו
כרחבו²⁾ וזהו³⁾ וככה הוא. והנה המרובע⁴⁾
פ"א והנה האחד לשמאלו של תשעה שהוא ראש
האחרים וז' שהוא כנגד שמונים בכלל לימין
תשעה. ואם תכפול תשעה על שמונה יהיה
המחבור ע"ב והנה ב'י⁵⁾ לשמאלו ח' שהוא כנגד
ע' לימינו. ואם תכפול פ' על ז' יהיה המחבור
ס"ג והנה ה'י⁶⁾ לשמאלו ח'י⁷⁾ שהוא כנגד ס'⁸⁾
לימינו⁹⁾. ואם תכפול פ' על ו' יהיה המחבור נ"ד והנה ה'י¹⁰⁾ לשמאלו ו'י¹¹⁾
שהוא כנגד נ' לימינו. ובעבור כי חשבון¹²⁾ חמשה הוא¹³⁾ אמצעי בסי
המספרים¹⁴⁾ על כן נקרא חשבון עגל¹⁵⁾ כי הוא מתגלגל על עצמו כי
מרובעו יש בו חמשה. וכאשר תכפול פ' על ה' יתגלגל הדבר בעגל כי
האחרים יהיו לימין¹⁶⁾ והכללים לשמאלו. כי המחבור הוא ס"ה והנה ה'י¹⁷⁾
מסאת ימין פ'י¹⁸⁾ והכללים לשמאלו שהוא ד' במקום ה'י¹⁹⁾. וכאשר תכפול
פ' על ד' יהיה המחבור ל"ז והנה ג'י²⁰⁾ כנגד עשרים. וכאשר תכפול פ' על ב' יהיה
המחבור י"ח והנה א'י²¹⁾ כנגד עשרה. על כן מאוני מספר²²⁾ שהוא
כפול²³⁾ על עצמו או על אחד הם²⁴⁾ פ'י²⁵⁾. על כן עשו חכמי הדור כל
מספרם²⁶⁾ על תשעה ועשו צורות למ' מספרים²⁷⁾ והם²⁸⁾ ואני

1) M: להיות. 2) H: f. 3) H noch: טעם. 4) H: הכי. 5) H: ויהיה. 6) M: וז' (vgl. Einleitung über M). 7) H, M haben לימין schon vor
שהוא; in B ist es dort gestrichen und hinter ס' übergeschrieben. 8) H: ויהיה. 9) M: החשבון. 10) M: f. 11) H, M: מספרים. 12) H:
עגל; die Punkte deuten die richtige Wortfolge an. 13) M
noch: ט. 14) M: ה. 15) H: ה' und noch: הוא. 16) H: פ'י. 17) M:
f. 18) H: הכי. 19) H: ויהיה. 20) M: המספר. 21) M: f. 22) M: אחד
צורת כתיבת הדור. 23) M: f. 24) H: מספרים. 25) M: מספרים. 26) H: מספרים. 27) M: מספרים. 28) M: מספרים.

987654321; M: צורת אנשי הדור (die Ziffern fehlen);

B hat folgende Zifferformen: 987654321; P 1052: צורה

981698322 בכתיבת הדור, ausserdem am Rande:

917784421 צורת אריות הדור (Vgl. Anm. 19 und 20 zur Übersetzung).

המאזנים¹) שלהם כי רבים²) הם³). וחכמת המדות תלויה בשער³) הזה³)
והוא⁴) חמור מכל השערים. ואין כח במשכיל לדעת קדרות המאורות אם לא
ילמד זה השער. ויתרי⁵) קשתי⁶) העגול יצאו מהשער הזה:

השער הא'

כבר הזכרתי לך⁸) איך הם מעלות המספר והנה כשיבואו⁹) לך
שנים¹⁰) מספרים לכפול כלל על¹¹) כלל בין שיהיה¹²) על עצמו⁰ כמו כי
על כי¹²) או¹³) על אחר⁰ כמו כי על ל¹⁴) בקש¹⁴) דמיונו במעלה
הראשונה וראה כמה המחבר מכפל זה על זה ושמור אותו ואחר כך ראה
כמה מעלות שני החשבונות בין שיהיו¹⁵) במעלה אחת או בשתיים¹⁶) מעלות
ודע כמה המחבר ממספר¹⁷) שתי¹⁸) המעלות ונרע לעולם אחר למוסר ובקש
במספר¹⁹) המעלה הנשאר במספר השמור. ועוד אדבר על טעם המוסר²⁰)
בדברי על סוד האחד בעיה. דמיון רצינו לכפול שלשים על מאתים. והנה²¹)
דמיון שלשים²²) שלשה ודמיון מאתים שנים כפלנו כי על נ' והנה עלו²³)
ששה וזהו החשבון השמור ונשוב לבקש המעלות והנה שלשים מהמעלה²⁴)
השנית שהם עשרות והנה נקח לו שנים²⁵) ובכבוד כי המאתים מהמעלה
השלישית שהם²⁶) מאות נקח לו שלשה²⁷) ונחבר עליו השנים²⁸) ויהיו
חמשה נחסר²⁹) אחד למוסר ישארו ארבעה³⁰) וכבר ידענו³¹) כי המעלה
הרביעית היא לאלף³²) והמספר השמור היה ששה והנה העולה ששת
אלפים³³). דמיון אחר בקשנו לכפול מאתים על שבע³⁴) מאות והנה כפלנו
שנים על שבעה והנה³⁵) עלו³⁶) י"ד והוא השמור והנה מאתים מהמעלה
השלישית ח' מאות ניכ³⁷) מהמעלה³⁸) השלישית³⁹) נקח להם ששה

בזה H, M: במספר זה H: 3) הם רבים H, M: 2) והמאזנים H, M: 1) השער H: 7) זה. H: M: 6) ויתר ידוע M: 5) זה השער H, M: 4) הרשון שני H: 10) כשיבואו H: 9) H, M: f; in B übergeschrieben. 8) הע. M: 11) H, M: 16) שיהיה H: 17) במספר M: 18) בשתי H: 19) שנים B am Rande noch: 20) ששה H: 21) ששה M: 22) הנה H: 23) בסוף הספר H: 24) מעלות H: 25) כי הם H, M: 26) ב' מעלות H: 27) ממעלה H: 28) H: 29) לאלפים H: 30) חסר H: 31) ארבע H: 32) חסר H: 33) וראה H: 34) M: ת"ש (dann noch מאות). 35) H: 36) H, M: f. 37) M: hier f. 38) H: f. 39) M: hier noch: מהשלישית H: ג'.

מרוכב נ' נקח שלישית¹) שהוא אחד ומרוכב²) אחד והוא עשרה שהוא הכלל הקרוב אליו נחסר ממנו אחד שהוא מרוכב³) השלישית וישאר מ' והוא המבוקש. דמיון אחר בקשנו לדעת מרוכב מז' ושלישית ה' ומרוכב כ"ה והדומה בכלל הקרוב אליו⁴) ר"נ חסר⁵) ממנו מ' מרוכב ה' שהוא⁶) כ"ה⁷) וישאר רכ"ה⁸). דמיון אחר בקשנו לדעת כמה מרוכב כ"ד הנה שלישית ח' ומרוכב ס"ד ודמיונו במעלה הגבוהה ממנו תריס נחסר⁹) ממנו¹⁰) מרוכב השלישית שהוא ס"ד ישאר תקצו והוא המבוקש.

ואם לא היה למספר שלישית שלמה ויהיה בו תוספת אחד חסר האחד מהמספר ותוציא¹¹) המספר¹²) המבוקש כמשפט שהראיתך ומה שיעלה¹³) תוסף עליו המספר שיש¹⁴) לו שלישית והמספר בעצמו והמחזר הוא המבוקש. דמיון בקשנו לדעת מרוכב ז' והנה אין לו שלישית חסרנו ממנו אחד שהוא נוסף¹⁵) והנה שלישית¹⁶) הנשאר שנים ומרוכב ארבע¹⁷) והנה בכלל¹⁸) הקרוב והדומה לו¹⁹) מ' נחסר ממנו ד' שהוא מרוכב השלישית וישאר ל"ז שהוא מרוכב וי²⁰) נחבר²¹) אליו ה' שיש לו שלישית והו' שהיה מספרנו בראשונה ושניהם י"ג יהיה המחזר מ"ט והוא מרוכב²²) ז'. דמיון אחר רצינו לדעת כמה מרוכב כ"ב והנה חסרנו אחד ונשאר כ"א ושלישית ז' ומרוכב מ"ט והנה²³) בכלל הקרוב אליו ת"צ נחסר²⁴) ממנו מ"ט שהוא מרוכב²⁵) השלישית נשאר תמ"א שהוא מרוכב כ"א נוסף כ"א גם כ"ב מחזרים²⁶) שהם²⁷) מ"ג²⁸) יעלה המחזר תפ"ד והו'²⁹) מרוכב³⁰) כ"ב. ואם היו שנים בין המספר³¹) שלנו ובין³²) המספר³³) שיש לו שלישית נעשה להפך שנוסף על המספר שלנו אחד ונדע כמה מרוכב המספר³⁴) שיש לו שלישית³⁵) ונחסר ממנו כמספר³⁶) שיש לו שלישית וכמספר שהיה לנו והנשאר הוא המבוקש. דמיון בקשנו לדעת כמה מרוכב כ"ג והנה בעבור שאין לו שלישית שלמה³⁷) נוסף לו³⁸) אחד יהיו³⁹) כ"ד

1) M: שלישית. 2) H: noch. 3) H: M: שהוא אחד שהוא; in B stand nach noch einmal שהוא מרוכב noch einmal, ist aber gestrichen. 4) H: noch: השלישית וישאר: H: f; M: nach שהוא noch. 5) H: נחסר. 6) M: f. 7) H: noch: על צורת זו והוא: H: f; M: f; H: noch: שהוא מרוכב השלישית. 8) H: noch: 225. 9) H: והוא: H: f. 10) H: f. 11) H: והוא: H: f. 12) H: והוא: H: f. 13) H: am Rande noch: (הוסף) המחזר. 14) H: ארבעה: M: f. 15) M: מ"ט. 16) M: שלישית. 17) M: מ"ט. 18) H: הכלל. 19) H: M: אליו, ebenso Randnote in B: אליו. 20) H: f. 21) M: M: noch: 25. 22) M: נחבר. 23) H: והנה: H: noch: 23. 24) M: המחזר. 25) M: מ"ט. 26) H: f; H: מחזרים. 27) M: f; H: והם יעלה: M: f. 28) H: מספר. 29) H: M: מספר. 30) H: מספר. 31) M: מספרים. 32) M: מספר. 33) H: מספר. 34) H: noch: וכמספר שהיה לו: H: noch: (a. weiter). 35) H: noch: in B übergeschrieben; M: והיו: H: f. 36) H: f. 37) H: שלמה. 38) B: H: גם המספר.

ושלישיתו ח' ומרובעו סיד' ¹) והדומה לו ²) תר"מ נחסר ממנו סיד' שהוא מרובע השלישית ישאר תקע"ו והוא מרובע כ"ד ³) גם נחסר מזה המספר מ"ז שהנא כ"ד עם כ"ג מחוברים ⁴) ויהיה הגשאר תקכ"ט והוא המבוקש.

ודע כי אם היו ⁵) שנים מספרים לכפול זה על זה יספיק לך פעם אחת ואם היה ⁶) מספר אחד על שני מספרים ⁷) אתה צריך לעשות זה פעמים ⁸) ואם על ⁹) שלשה ¹⁰) שלש על זה המשפט הכל ואם היו ¹¹) שני מספרים על שני מספרים אתה צריך לעשות זה ד' פעמים. דמיון רצינו לכפול י"ג על כ"ח הגה כפלו י" על כ" שהוא כלל עליו ¹²) ר"י ¹³) ועוד ¹⁴) על ח' עליו ¹⁵) פ' הגה ¹⁶) ר"ס ואחר ¹⁷) כפלו ג' על כ' וגם על ¹⁸) ח' עליו ¹⁹) פ"ד והנה ²⁰) הכל שסיד' ²¹). אם ²²) היה כלל אחד כולל שני המספרים ²³) לך ב' פעמים. דמיון בקשנו לכפול י"ג על י"ו והנה ²⁴) כולל שני המספרים והנה חברנו ²⁵) ג' על ו' עליו ²⁶) פ' והנה יהיה מספרים י"ט וכפול אותו ²⁷) על י" ²⁸) קצ' נכפול שנים המספרים הקטנים שהם ג' על ו' יעלו י"ח והנה הכל ר"ח ²⁹). ויש ³⁰) שיספיק לך פעמים לברם. דמיון בקשנו לכפול חשבון כ"ד ³¹) על כ" ³²) הגה כ' כולל שני המספרים וחברנו ³³) ר' עם ³⁴) כ"ז שהוא הגדול עלה ³⁵) המספר ³⁶) ל' כפלו ³⁷) כ' על ל' עליו ³⁸) ח"ד וכפלו ³⁹) הקטנים זה על זה ⁴⁰) עליו ⁴¹) כ"ד והנה ⁴²) המחובר ⁴³) תרכ"ד ⁴⁴). ואם תכפול ג' מספרים על ג' אתה צריך לעשות זה ס' פעמים ועל זה הסדר כל החשבון. וראה אם המספר אחד או רבים ⁴⁵) אם יהיה ⁴⁶) מספר זוג נם המחובר יהיה זוג וטעם הזוג הוא באחדים כי כל כלל זוג הוא. ואם היה ⁴⁷) המספר האחד זוג והשני נפרד והטעם שאינו ⁴⁸) זוג איזה מהם שיהיה נם המחובר יהיה זוג. ואם המספר ⁴⁹) האחד נפרד וגי' ⁵⁰) האחר נם המחובר יהיה נפרד. ודע כי אם היו ⁵¹) המספרים הנכפלים אלה על אלה

שהוא מרובע השלישית נחסר ממנו כספר כ"ד וכ"ג שיעלה מ"ז H noch: ¹) H: ²) f. ³) H: ⁴) י. והיו ⁵) H: ⁶) f. ⁷) H: ⁸) f. ⁹) H: ¹⁰) f. ¹¹) H: ¹²) f. ¹³) H: ¹⁴) H: ¹⁵) H: ¹⁶) H: ¹⁷) H: ¹⁸) H: ¹⁹) H: ²⁰) H: ²¹) H: ²²) H: ²³) H: ²⁴) H: ²⁵) H: ²⁶) H: ²⁷) H: ²⁸) H: ²⁹) H: ³⁰) H: ³¹) H: ³²) H: ³³) H: ³⁴) H: ³⁵) H: ³⁶) H: ³⁷) H: ³⁸) H: ³⁹) H: ⁴⁰) H: ⁴¹) H: ⁴²) H: ⁴³) H: ⁴⁴) H: ⁴⁵) H: ⁴⁶) H: ⁴⁷) H: ⁴⁸) H: ⁴⁹) H: ⁵⁰) H: ⁵¹) H: ⁵²) H: ⁵³) H: ⁵⁴) H: ⁵⁵) H: ⁵⁶) H: ⁵⁷) H: ⁵⁸) H: ⁵⁹) H: ⁶⁰) H: ⁶¹) H: ⁶²) H: ⁶³) H: ⁶⁴) H: ⁶⁵) H: ⁶⁶) H: ⁶⁷) H: ⁶⁸) H: ⁶⁹) H: ⁷⁰) H: ⁷¹) H: ⁷²) H: ⁷³) H: ⁷⁴) H: ⁷⁵) H: ⁷⁶) H: ⁷⁷) H: ⁷⁸) H: ⁷⁹) H: ⁸⁰) H: ⁸¹) H: ⁸²) H: ⁸³) H: ⁸⁴) H: ⁸⁵) H: ⁸⁶) H: ⁸⁷) H: ⁸⁸) H: ⁸⁹) H: ⁹⁰) H: ⁹¹) H: ⁹²) H: ⁹³) H: ⁹⁴) H: ⁹⁵) H: ⁹⁶) H: ⁹⁷) H: ⁹⁸) H: ⁹⁹) H: ¹⁰⁰) H: ¹⁰¹) H: ¹⁰²) H: ¹⁰³) H: ¹⁰⁴) H: ¹⁰⁵) H: ¹⁰⁶) H: ¹⁰⁷) H: ¹⁰⁸) H: ¹⁰⁹) H: ¹¹⁰) H: ¹¹¹) H: ¹¹²) H: ¹¹³) H: ¹¹⁴) H: ¹¹⁵) H: ¹¹⁶) H: ¹¹⁷) H: ¹¹⁸) H: ¹¹⁹) H: ¹²⁰) H: ¹²¹) H: ¹²²) H: ¹²³) H: ¹²⁴) H: ¹²⁵) H: ¹²⁶) H: ¹²⁷) H: ¹²⁸) H: ¹²⁹) H: ¹³⁰) H: ¹³¹) H: ¹³²) H: ¹³³) H: ¹³⁴) H: ¹³⁵) H: ¹³⁶) H: ¹³⁷) H: ¹³⁸) H: ¹³⁹) H: ¹⁴⁰) H: ¹⁴¹) H: ¹⁴²) H: ¹⁴³) H: ¹⁴⁴) H: ¹⁴⁵) H: ¹⁴⁶) H: ¹⁴⁷) H: ¹⁴⁸) H: ¹⁴⁹) H: ¹⁵⁰) H: ¹⁵¹) H: ¹⁵²) H: ¹⁵³) H: ¹⁵⁴) H: ¹⁵⁵) H: ¹⁵⁶) H: ¹⁵⁷) H: ¹⁵⁸) H: ¹⁵⁹) H: ¹⁶⁰) H: ¹⁶¹) H: ¹⁶²) H: ¹⁶³) H: ¹⁶⁴) H: ¹⁶⁵) H: ¹⁶⁶) H: ¹⁶⁷) H: ¹⁶⁸) H: ¹⁶⁹) H: ¹⁷⁰) H: ¹⁷¹) H: ¹⁷²) H: ¹⁷³) H: ¹⁷⁴) H: ¹⁷⁵) H: ¹⁷⁶) H: ¹⁷⁷) H: ¹⁷⁸) H: ¹⁷⁹) H: ¹⁸⁰) H: ¹⁸¹) H: ¹⁸²) H: ¹⁸³) H: ¹⁸⁴) H: ¹⁸⁵) H: ¹⁸⁶) H: ¹⁸⁷) H: ¹⁸⁸) H: ¹⁸⁹) H: ¹⁹⁰) H: ¹⁹¹) H: ¹⁹²) H: ¹⁹³) H: ¹⁹⁴) H: ¹⁹⁵) H: ¹⁹⁶) H: ¹⁹⁷) H: ¹⁹⁸) H: ¹⁹⁹) H: ²⁰⁰) H: ²⁰¹) H: ²⁰²) H: ²⁰³) H: ²⁰⁴) H: ²⁰⁵) H: ²⁰⁶) H: ²⁰⁷) H: ²⁰⁸) H: ²⁰⁹) H: ²¹⁰) H: ²¹¹) H: ²¹²) H: ²¹³) H: ²¹⁴) H: ²¹⁵) H: ²¹⁶) H: ²¹⁷) H: ²¹⁸) H: ²¹⁹) H: ²²⁰) H: ²²¹) H: ²²²) H: ²²³) H: ²²⁴) H: ²²⁵) H: ²²⁶) H: ²²⁷) H: ²²⁸) H: ²²⁹) H: ²³⁰) H: ²³¹) H: ²³²) H: ²³³) H: ²³⁴) H: ²³⁵) H: ²³⁶) H: ²³⁷) H: ²³⁸) H: ²³⁹) H: ²⁴⁰) H: ²⁴¹) H: ²⁴²) H: ²⁴³) H: ²⁴⁴) H: ²⁴⁵) H: ²⁴⁶) H: ²⁴⁷) H: ²⁴⁸) H: ²⁴⁹) H: ²⁵⁰) H: ²⁵¹) H: ²⁵²) H: ²⁵³) H: ²⁵⁴) H: ²⁵⁵) H: ²⁵⁶) H: ²⁵⁷) H: ²⁵⁸) H: ²⁵⁹) H: ²⁶⁰) H: ²⁶¹) H: ²⁶²) H: ²⁶³) H: ²⁶⁴) H: ²⁶⁵) H: ²⁶⁶) H: ²⁶⁷) H: ²⁶⁸) H: ²⁶⁹) H: ²⁷⁰) H: ²⁷¹) H: ²⁷²) H: ²⁷³) H: ²⁷⁴) H: ²⁷⁵) H: ²⁷⁶) H: ²⁷⁷) H: ²⁷⁸) H: ²⁷⁹) H: ²⁸⁰) H: ²⁸¹) H: ²⁸²) H: ²⁸³) H: ²⁸⁴) H: ²⁸⁵) H: ²⁸⁶) H: ²⁸⁷) H: ²⁸⁸) H: ²⁸⁹) H: ²⁹⁰) H: ²⁹¹) H: ²⁹²) H: ²⁹³) H: ²⁹⁴) H: ²⁹⁵) H: ²⁹⁶) H: ²⁹⁷) H: ²⁹⁸) H: ²⁹⁹) H: ³⁰⁰) H: ³⁰¹) H: ³⁰²) H: ³⁰³) H: ³⁰⁴) H: ³⁰⁵) H: ³⁰⁶) H: ³⁰⁷) H: ³⁰⁸) H: ³⁰⁹) H: ³¹⁰) H: ³¹¹) H: ³¹²) H: ³¹³) H: ³¹⁴) H: ³¹⁵) H: ³¹⁶) H: ³¹⁷) H: ³¹⁸) H: ³¹⁹) H: ³²⁰) H: ³²¹) H: ³²²) H: ³²³) H: ³²⁴) H: ³²⁵) H: ³²⁶) H: ³²⁷) H: ³²⁸) H: ³²⁹) H: ³³⁰) H: ³³¹) H: ³³²) H: ³³³) H: ³³⁴) H: ³³⁵) H: ³³⁶) H: ³³⁷) H: ³³⁸) H: ³³⁹) H: ³⁴⁰) H: ³⁴¹) H: ³⁴²) H: ³⁴³) H: ³⁴⁴) H: ³⁴⁵) H: ³⁴⁶) H: ³⁴⁷) H: ³⁴⁸) H: ³⁴⁹) H: ³⁵⁰) H: ³⁵¹) H: ³⁵²) H: ³⁵³) H: ³⁵⁴) H: ³⁵⁵) H: ³⁵⁶) H: ³⁵⁷) H: ³⁵⁸) H: ³⁵⁹) H: ³⁶⁰) H: ³⁶¹) H: ³⁶²) H: ³⁶³) H: ³⁶⁴) H: ³⁶⁵) H: ³⁶⁶) H: ³⁶⁷) H: ³⁶⁸) H: ³⁶⁹) H: ³⁷⁰) H: ³⁷¹) H: ³⁷²) H: ³⁷³) H: ³⁷⁴) H: ³⁷⁵) H: ³⁷⁶) H: ³⁷⁷) H: ³⁷⁸) H: ³⁷⁹) H: ³⁸⁰) H: ³⁸¹) H: ³⁸²) H: ³⁸³) H: ³⁸⁴) H: ³⁸⁵) H: ³⁸⁶) H: ³⁸⁷) H: ³⁸⁸) H: ³⁸⁹) H: ³⁹⁰) H: ³⁹¹) H: ³⁹²) H: ³⁹³) H: ³⁹⁴) H: ³⁹⁵) H: ³⁹⁶) H: ³⁹⁷) H: ³⁹⁸) H: ³⁹⁹) H: ⁴⁰⁰) H: ⁴⁰¹) H: ⁴⁰²) H: ⁴⁰³) H: ⁴⁰⁴) H: ⁴⁰⁵) H: ⁴⁰⁶) H: ⁴⁰⁷) H: ⁴⁰⁸) H: ⁴⁰⁹) H: ⁴¹⁰) H: ⁴¹¹) H: ⁴¹²) H: ⁴¹³) H: ⁴¹⁴) H: ⁴¹⁵) H: ⁴¹⁶) H: ⁴¹⁷) H: ⁴¹⁸) H: ⁴¹⁹) H: ⁴²⁰) H: ⁴²¹) H: ⁴²²) H: ⁴²³) H: ⁴²⁴) H: ⁴²⁵) H: ⁴²⁶) H: ⁴²⁷) H: ⁴²⁸) H: ⁴²⁹) H: ⁴³⁰) H: ⁴³¹) H: ⁴³²) H: ⁴³³) H: ⁴³⁴) H: ⁴³⁵) H: ⁴³⁶) H: ⁴³⁷) H: ⁴³⁸) H: ⁴³⁹) H: ⁴⁴⁰) H: ⁴⁴¹) H: ⁴⁴²) H: ⁴⁴³) H: ⁴⁴⁴) H: ⁴⁴⁵) H: ⁴⁴⁶) H: ⁴⁴⁷) H: ⁴⁴⁸) H: ⁴⁴⁹) H: ⁴⁵⁰) H: ⁴⁵¹) H: ⁴⁵²) H: ⁴⁵³) H: ⁴⁵⁴) H: ⁴⁵⁵) H: ⁴⁵⁶) H: ⁴⁵⁷) H: ⁴⁵⁸) H: ⁴⁵⁹) H: ⁴⁶⁰) H: ⁴⁶¹) H: ⁴⁶²) H: ⁴⁶³) H: ⁴⁶⁴) H: ⁴⁶⁵) H: ⁴⁶⁶) H: ⁴⁶⁷) H: ⁴⁶⁸) H: ⁴⁶⁹) H: ⁴⁷⁰) H: ⁴⁷¹) H: ⁴⁷²) H: ⁴⁷³) H: ⁴⁷⁴) H: ⁴⁷⁵) H: ⁴⁷⁶) H: ⁴⁷⁷) H: ⁴⁷⁸) H: ⁴⁷⁹) H: ⁴⁸⁰) H: ⁴⁸¹) H: ⁴⁸²) H: ⁴⁸³) H: ⁴⁸⁴) H: ⁴⁸⁵) H: ⁴⁸⁶) H: ⁴⁸⁷) H: ⁴⁸⁸) H: ⁴⁸⁹) H: ⁴⁹⁰) H: ⁴⁹¹) H: ⁴⁹²) H: ⁴⁹³) H: ⁴⁹⁴) H: ⁴⁹⁵) H: ⁴⁹⁶) H: ⁴⁹⁷) H: ⁴⁹⁸) H: ⁴⁹⁹) H: ⁵⁰⁰) H: ⁵⁰¹) H: ⁵⁰²) H: ⁵⁰³) H: ⁵⁰⁴) H: ⁵⁰⁵) H: ⁵⁰⁶) H: ⁵⁰⁷) H: ⁵⁰⁸) H: ⁵⁰⁹) H: ⁵¹⁰) H: ⁵¹¹) H: ⁵¹²) H: ⁵¹³) H: ⁵¹⁴) H: ⁵¹⁵) H: ⁵¹⁶) H: ⁵¹⁷) H: ⁵¹⁸) H: ⁵¹⁹) H: ⁵²⁰) H: ⁵²¹) H: ⁵²²) H: ⁵²³) H: ⁵²⁴) H: ⁵²⁵) H: ⁵²⁶) H: ⁵²⁷) H: ⁵²⁸) H: ⁵²⁹) H: ⁵³⁰) H: ⁵³¹) H: ⁵³²) H: ⁵³³) H: ⁵³⁴) H: ⁵³⁵) H: ⁵³⁶) H: ⁵³⁷) H: ⁵³⁸) H: ⁵³⁹) H: ⁵⁴⁰) H: ⁵⁴¹) H: ⁵⁴²) H: ⁵⁴³) H: ⁵⁴⁴) H: ⁵⁴⁵) H: ⁵⁴⁶) H: ⁵⁴⁷) H: ⁵⁴⁸) H: ⁵⁴⁹) H: ⁵⁵⁰) H: ⁵⁵¹) H: ⁵⁵²) H: ⁵⁵³) H: ⁵⁵⁴) H: ⁵⁵⁵) H: ⁵⁵⁶) H: ⁵⁵⁷) H: ⁵⁵⁸) H: ⁵⁵⁹) H: ⁵⁶⁰) H: ⁵⁶¹) H: ⁵⁶²) H: ⁵⁶³) H: ⁵⁶⁴) H: ⁵⁶⁵) H: ⁵⁶⁶) H: ⁵⁶⁷) H: ⁵⁶⁸) H: ⁵⁶⁹) H: ⁵⁷⁰) H: ⁵⁷¹) H: ⁵⁷²) H: ⁵⁷³) H: ⁵⁷⁴) H: ⁵⁷⁵) H: ⁵⁷⁶) H: ⁵⁷⁷) H: ⁵⁷⁸) H: ⁵⁷⁹) H: ⁵⁸⁰) H: ⁵⁸¹) H: ⁵⁸²) H: ⁵⁸³) H: ⁵⁸⁴) H: ⁵⁸⁵) H: ⁵⁸⁶) H: ⁵⁸⁷) H: ⁵⁸⁸) H: ⁵⁸⁹) H: ⁵⁹⁰) H: ⁵⁹¹) H: ⁵⁹²) H: ⁵⁹³) H: ⁵⁹⁴) H: ⁵⁹⁵) H: ⁵⁹⁶) H: ⁵⁹⁷) H: ⁵⁹⁸) H: ⁵⁹⁹) H: ⁶⁰⁰) H: ⁶⁰¹) H: ⁶⁰²) H: ⁶⁰³) H: ⁶⁰⁴) H: ⁶⁰⁵) H: ⁶⁰⁶) H: ⁶⁰⁷) H: ⁶⁰⁸) H: ⁶⁰⁹) H: ⁶¹⁰) H: ⁶¹¹) H: ⁶¹²) H: ⁶¹³) H: ⁶¹⁴) H: ⁶¹⁵) H: ⁶¹⁶) H: ⁶¹⁷) H: ⁶¹⁸) H: ⁶¹⁹) H: ⁶²⁰) H: ⁶²¹) H: ⁶²²) H: ⁶²³) H: ⁶²⁴) H: ⁶²⁵) H: ⁶²⁶) H: ⁶²⁷) H: ⁶²⁸) H: ⁶²⁹) H: ⁶³⁰) H: ⁶³¹) H: ⁶³²) H: ⁶³³) H: ⁶³⁴) H: ⁶³⁵) H: ⁶³⁶) H: ⁶³⁷) H: ⁶³⁸) H: ⁶³⁹) H: ⁶⁴⁰) H: ⁶⁴¹) H: ⁶⁴²) H: ⁶⁴³) H: ⁶⁴⁴) H: ⁶⁴⁵) H: ⁶⁴⁶) H: ⁶⁴⁷) H: ⁶⁴⁸) H: ⁶⁴⁹) H: ⁶⁵⁰) H: ⁶⁵¹) H: ⁶⁵²) H: ⁶⁵³) H: ⁶⁵⁴) H: ⁶⁵⁵) H: ⁶⁵⁶) H: ⁶⁵⁷) H: ⁶⁵⁸) H: ⁶⁵⁹) H: ⁶⁶⁰) H: ⁶⁶¹) H: ⁶⁶²) H: ⁶⁶³) H: ⁶⁶⁴) H: ⁶⁶⁵) H: ⁶⁶⁶) H: ⁶⁶⁷) H: ⁶⁶⁸) H: ⁶⁶⁹) H: ⁶⁷⁰) H: ⁶⁷¹) H: ⁶⁷²) H: ⁶⁷³) H: ⁶⁷⁴) H: ⁶⁷⁵) H: ⁶⁷⁶) H: ⁶⁷⁷) H: ⁶⁷⁸) H: ⁶⁷⁹) H: ⁶⁸⁰) H: ⁶⁸¹) H: ⁶⁸²) H: ⁶⁸³) H: ⁶⁸⁴) H: ⁶⁸⁵) H: ⁶⁸⁶) H: ⁶⁸⁷) H: ⁶⁸⁸) H: ⁶⁸⁹) H: ⁶⁹⁰) H: ⁶⁹¹) H: ⁶⁹²) H: ⁶⁹³) H: ⁶⁹⁴) H: ⁶⁹⁵) H: ⁶⁹⁶) H: ⁶⁹⁷) H: ⁶⁹⁸) H: ⁶⁹⁹) H: ⁷⁰⁰) H: ⁷⁰¹) H: ⁷⁰²) H: ⁷⁰³) H: ⁷⁰⁴) H: ⁷⁰⁵) H: ⁷⁰⁶) H: ⁷⁰⁷) H: ⁷⁰⁸) H: ⁷⁰⁹) H: ⁷¹⁰) H: ⁷¹¹) H: ⁷¹²) H: ⁷¹³) H: ⁷¹⁴) H: ⁷¹⁵) H: ⁷¹⁶) H: ⁷¹⁷) H: ⁷¹⁸) H: ⁷¹⁹) H: ⁷²⁰) H: ⁷²¹) H: ⁷²²) H: ⁷²³) H: ⁷²⁴) H: ⁷²⁵) H: ⁷²⁶) H: ⁷²⁷) H: ⁷²⁸) H: ⁷²⁹) H: ⁷³⁰) H: ⁷³¹) H: ⁷³²) H: ⁷³³) H: ⁷³⁴) H: ⁷³⁵) H: ⁷³⁶) H: ⁷³⁷) H: ⁷³⁸) H: ⁷³⁹) H: ⁷⁴⁰) H: ⁷⁴¹) H: ⁷⁴²) H: ⁷⁴³) H: ⁷⁴⁴) H: ⁷⁴⁵) H: ⁷⁴⁶) H: ⁷⁴⁷) H: ⁷⁴⁸) H: ⁷⁴⁹) H: ⁷⁵⁰) H: ⁷⁵¹) H: ⁷⁵²) H: ⁷⁵³) H: ⁷⁵⁴) H: ⁷⁵⁵) H: ⁷⁵⁶) H: ⁷⁵⁷) H: ⁷⁵⁸) H: ⁷⁵⁹) H: ⁷⁶⁰) H: ⁷⁶¹) H: ⁷⁶²) H: ⁷⁶³) H: ⁷⁶⁴) H: ⁷⁶⁵) H: ⁷⁶⁶) H: ⁷⁶⁷) H: ⁷⁶⁸) H: ⁷⁶⁹) H: ⁷⁷⁰) H: ⁷⁷¹) H: ⁷⁷²) H: ⁷⁷³) H: ⁷⁷⁴) H: ⁷⁷⁵) H: ⁷⁷⁶) H: ⁷⁷⁷) H: ⁷⁷⁸) H: ⁷⁷⁹) H: ⁷⁸⁰) H: ⁷⁸¹) H: ⁷⁸²) H: ⁷⁸³) H: ⁷⁸⁴) H: ⁷⁸⁵) H: ⁷⁸⁶) H: ⁷⁸⁷) H: ⁷⁸⁸) H: ⁷⁸⁹) H: ⁷⁹⁰) H: ⁷⁹¹) H: ⁷⁹²) H: ⁷⁹³) H: ⁷⁹⁴) H: ⁷⁹⁵) H: ⁷⁹⁶) H: ⁷⁹⁷) H: ⁷⁹⁸) H: ⁷⁹⁹) H: ⁸⁰⁰) H: ⁸⁰¹) H: ⁸⁰²) H: ⁸⁰³) H: ⁸⁰⁴) H: ⁸⁰⁵) H: ⁸⁰⁶) H: ⁸⁰⁷) H: ⁸⁰⁸) H: ⁸⁰⁹) H: ⁸¹⁰) H: ⁸¹¹) H: ⁸¹²) H: ⁸¹³) H: ⁸¹⁴) H: ⁸¹⁵) H: ⁸¹⁶) H: ⁸¹⁷) H: ⁸¹⁸) H: ⁸¹⁹) H: ⁸²⁰) H: ⁸²¹) H: ⁸²²) H: ⁸²³) H: ⁸²⁴) H: ⁸²⁵) H: ⁸²⁶) H: ⁸²⁷) H: ⁸²⁸) H: ⁸²⁹) H: ⁸³⁰) H: ⁸³¹) H: ⁸³²) H: ⁸³³) H: ⁸³⁴) H: ⁸³⁵) H: ⁸³⁶) H: ⁸³⁷) H: ⁸³⁸) H: ⁸³⁹) H: ⁸⁴⁰) H: ⁸⁴¹) H: ⁸⁴²) H: ⁸⁴³) H: ⁸⁴⁴) H: ⁸⁴⁵) H: ⁸⁴⁶) H: ⁸⁴⁷) H: ⁸⁴⁸) H: ⁸⁴⁹) H: ⁸⁵⁰) H: ⁸⁵¹) H: ⁸⁵²) H: ⁸⁵³) H: ⁸⁵⁴) H: ⁸⁵⁵) H: ⁸⁵⁶) H: ⁸⁵⁷) H: ⁸⁵⁸) H: ⁸⁵⁹) H: ⁸⁶⁰) H: ⁸⁶¹) H: ⁸⁶²) H: ⁸⁶³) H: ⁸⁶⁴) H: ⁸⁶⁵) H: ⁸⁶⁶) H: ⁸⁶⁷) H: ⁸⁶⁸) H: ⁸⁶⁹) H: ⁸⁷⁰) H: ⁸⁷¹) H: ⁸⁷²) H: ⁸⁷³) H: ⁸⁷⁴) H: ⁸⁷⁵) H: ⁸⁷⁶) H: ⁸⁷⁷) H: ⁸⁷⁸) H: ⁸⁷⁹) H: ⁸⁸⁰) H: ⁸⁸¹) H: ⁸⁸²) H: ⁸⁸³) H: ⁸⁸⁴) H: ⁸⁸⁵) H: ⁸⁸⁶) H: ⁸⁸⁷) H: ⁸⁸⁸) H: ⁸⁸⁹) H: ⁸⁹⁰) H: ⁸⁹¹) H: ⁸⁹²) H: ⁸⁹³) H: ⁸⁹⁴) H: ⁸⁹⁵) H: ⁸⁹⁶) H: ⁸⁹⁷) H: ⁸⁹⁸) H: ⁸⁹⁹) H: ⁹⁰⁰) H: ⁹⁰¹) H: ⁹⁰²) H: ⁹⁰³) H: ⁹⁰⁴) H: ⁹⁰⁵) H: ⁹⁰⁶) H: ⁹⁰⁷) H: ⁹⁰⁸) H: ⁹⁰⁹) H: ⁹¹⁰) H: ⁹¹¹) H: ⁹¹²) H: ⁹¹³) H: ⁹¹⁴) H: ⁹¹⁵) H: ⁹¹⁶) H: ⁹¹⁷) H: ⁹¹⁸) H: ⁹¹⁹) H: ⁹²⁰) H: ⁹²¹) H: ⁹²²) H: ⁹²³) H: ⁹²⁴) H: ⁹²⁵) H: ⁹²⁶) H: ⁹²⁷) H: ⁹²⁸) H: ⁹²⁹) H: ⁹³⁰) H: ⁹³¹) H: ⁹³²) H: ⁹³³) H: ⁹³⁴) H: ⁹³⁵) H: ⁹³⁶) H: ⁹³⁷) H: ⁹³⁸) H: ⁹³⁹) H: ⁹⁴⁰) H: ⁹⁴¹) H: ⁹⁴²) H: ⁹⁴³) H: ⁹⁴⁴) H: ⁹⁴⁵) H: ⁹⁴⁶) H: ⁹⁴⁷) H: ⁹⁴⁸) H: ⁹⁴⁹) H: ⁹⁵⁰) H: ⁹⁵¹) H: ⁹⁵²) H: ⁹⁵³) H: ⁹⁵⁴) H: ⁹⁵⁵) H: ⁹⁵⁶) H: ⁹⁵⁷) H: ⁹⁵⁸) H: ⁹⁵⁹) H: ⁹⁶⁰) H: ⁹⁶¹) H: ⁹⁶²) H: ⁹⁶³) H: ⁹⁶⁴) H: ⁹⁶⁵) H: ⁹⁶⁶) H: ⁹⁶⁷) H: ⁹⁶⁸) H: ⁹⁶⁹) H: ⁹⁷⁰) H: ⁹⁷¹) H: ⁹⁷²) H: ⁹⁷³) H: ⁹⁷⁴) H: ⁹⁷⁵) H: ⁹⁷⁶) H: ⁹⁷⁷) H: ⁹⁷⁸) H: ⁹⁷⁹) H: ⁹⁸⁰) H: ⁹⁸¹) H: ⁹⁸²) H: ⁹⁸³) H: ⁹⁸⁴) H: ⁹⁸⁵) H: ⁹⁸⁶) H: ⁹⁸⁷) H: ⁹⁸⁸) H: ⁹⁸⁹) H: ⁹⁹⁰) H: ⁹⁹¹) H: ⁹⁹²) H: ⁹⁹³) H: ⁹⁹⁴) H: ⁹⁹⁵) H: ⁹⁹⁶) H: ⁹⁹⁷) H: ⁹⁹⁸) H: ⁹⁹⁹) H: ¹⁰⁰⁰) H: ¹⁰⁰¹) H: ¹⁰⁰²) H: ¹⁰⁰³) H: ¹⁰⁰⁴) H: ¹⁰⁰⁵) H: ¹⁰⁰⁶) H: ¹⁰⁰⁷) H: ¹⁰⁰⁸) H: ¹⁰⁰⁹) H: ¹⁰¹⁰) H: ¹⁰¹¹) H: ¹⁰¹²) H: ¹⁰¹³) H: ¹⁰¹⁴) H: ¹⁰¹⁵) H: ¹⁰¹⁶) H: ¹⁰¹⁷) H: ¹⁰¹⁸) H: ¹⁰¹⁹) H: ¹⁰²⁰) H: ¹⁰²¹) H: ¹⁰²²) H: ¹⁰²³)

רבים אתה צריך לכפול אותם במכתב ט' אותיות שהראיתך. והדרך הסלולה שתשים טורי המספר המעט עליונים¹) ופ' המעט בהשכון הכלל ולא תהוה מן הפרטים ותשים בטור אחר²) שפל למטה החשבון שהוא כלול נדול ואם החשבון שכללו קצן הם יותר מספרים מהשבון שכללו נדול שים אותם עליונים ולא תחוש ואלו³) היית עושה להפך לא יזיק רק יתבלבל מעט על התלמיד. ואחר שתשים המספרים כמה שיהיו בטור העליון והאחרים בטור השפל כפול הראשון של הטור⁴) העליון על הראשון שבטור⁵) השפל והעולה כתוב אותו למטה⁶) כנגד הטור הראשון העליון בטור שלישי⁶) ואח"כ כפול המספר הראשון⁶) העליון על המספר השני השפל וכתוב בטור השלישי כנגד המספר השני העליון וככה לכל המספרים השפלים עם המספר העליון הראשון⁷). ואם כאשר תכפול הראשון העליון על שכנגדו בשפל יתחבר⁸) במספר כלל ופרט תכתוב הפרט במקום הראוי לו והכלל במספרו תכתבו במספר⁹) שהוא אחריו. ואחר שתשלים לכפול החשבון הראשון של הטור⁴) העליון על כל מספרי הטור השפל תחל לכפול המספר השני של הטור⁴) העליון על מספר הראשון של הטור⁴) השפל והעולה כתבו בטור השלישי כנגד השני העליון ואח"כ תכפול¹⁰) השני שבטור⁶) העליון על שני שבטור השפל ותכתבו בטור השלישי במספר השלישי שהוא שני למספר שהתחלת¹¹) עתה ממנו ואח"כ תחל במספר השלישי¹²) העליון לכפול אותו על ראשון שבטור השפל והעולה תכתבו כנגד טור השלישי¹⁰) אשר החילות¹¹) ממנו וככה המשפט¹³) לכלם עד אין קץ עם משפט הפרט להיות התחתון¹⁴) והכלל שיבא¹⁵) אחריו בטור השני לו. ואם היה גלגל¹⁶) בין בטור¹⁷) העליון בין¹⁸) בטור¹⁷) השפל משפטו לכתבו במקום¹⁹) הראוי לו כמשפט כל המספרים שעליו²⁰). ואח"כ תחל לחבר מה שעלה בטור העליון עם השפל אם אין בו עשרות²¹) תכתוב מה שהוא בחבור ואם יש בו עשרה כתוב אחד אחריו²²) ואם יש בו יותר כתוב היותר

H: טור. 1) H: ואילו. 2) H: אחר. 3) H: העליונים. 4) H: דכין שלשה מספרים על שלשה מספרים קביו על M noch. 5) H: f. 6) H: כמור שניה נכפול הק' על ט' ואחר על ז' ואחר על ה' ונשוב לכפול כ' על שלשתם וכן ~ בחשבון. 7) H: ויתחבר. 8) H: על כלם וכן ד' על ד' ועם העליון הראשון H: 13) כמור. 12) H: שהחלות. 11) in B übergeschrieben. 10) H: רל M noch. 15) H: הכא. 14) M noch: עם רל במדרגה. 13) משפט כשתבה גלגל באות או אות בגלגל כתוב הגלגל להוסיף סדרה כדרך שתעשה ואחריו M noch. 20) H: כמור. 19) H: ובין. 18) H: טור. 17) H: במספרים רל אחרי מקום M noch. 22) H: עשירות. 21) in B ist gestrichen ואחריו in B. Ferner hat החבור או רל יכתוב כפרא ויטבור אחד ויתברו עם כה שבא אחריו

מבחוץ בחבור שיש לך ובמקום העשרה כתוב אחד¹ שני² זבא
 לו נוסף וכן תעשה לכל היוצאים מהטור³ העליון והשפל⁴ ההג
 והוצא הנותר מעשרות מבחוץ. ואחר שירעת כמה הוא המחובר הגנבג
 בטור השלישי ספור מעלותיו וראה אם היו כמספר⁵ מעלות האא
 השנים טורים העליונים ממנו כהטורן אחד⁶ תדע כי חשבונוך אמת. או
 ואם⁷ המספר האחרון בטור העליון הנכפל כמספר האחרון הה
 בטור השפל ממנו יוצא אל כלל יהיה מספר מעלות הטור⁸ ההסדה
 השלישי כמספר⁹ שני טורים העליונים כלי מנרעת אחד⁹.
 דמיון¹⁰ זה¹¹ רצינו לכפול קכ"ז¹² על שניה וכתבנו¹³ קכ"ז בטור
 העליון¹⁴ כזה ומספר¹⁵ שניה תחתיו¹⁶ אות אות במקומו¹⁷
 M hier folgende Figuren:

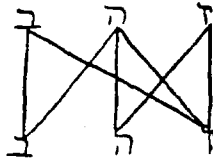

Fig. 1.

ה	ו	ז
ב	ג	ד
ה	ס	ס
ס	ו	ד
ו	ב	ח
ג	ב	ב

Fig. 2.

¹) in B übergeschrieben: אות. ²) H: שיש. ³) H: הטור. ⁴) H: השפל. ⁵) H: בכספר. ⁶) H: האחד. ⁷) H: היה. ⁸) H: טור. ⁹) In H, M 150 u. P 1052 folgt hier וכתן bis כניה (s. gegen Ende dieser Pforte) mit den dort angegebenen Varianten, dann erst דמיון. In M fehlt das Folgende bis וכתן ganz. ¹⁰) P 1052: f. ¹¹) H u. M 150: f; P 1052: הנה. ¹²) steht in M 150 am Rande, im 127
 Texte ק"ע. ¹³) H: וכתב; M 150 u. P 1052: וכתב. ¹⁴) H, M 355
 150, P 1052: בטור העליון קכ"ז. ¹⁵) H, M 150, P 1052: f. In 32335
 M 150 fehlt die Figur; in B am Rande findet sich noch 225
 die (fehlerhafte) Figur 3. In P 1052 (Rodet S. 4) finden 620
 sich die Figuren 4 u. 5. ¹⁶) H u. M 150: ובשני. 55
 P 1052: ובטור השני. Dann haben H, M 150, P 1052 noch: 45085
 כזה הצורה. ¹⁷) H, M 150, P 1052: f. Fig. 3

לכפר	ז	ז
זה על זה	3	9
זשא	3	3
מן	7	9
הכפל	9	9
המחובר	9	0
מאזני היוצא ממור הנכפלים	9	8
יוצא מן המחובר	9	8

Fig. 4.

זבא	לכפול זה על זה
ההג	זה
הג גבא	יוצא
האא	מן
או	הכפל
הה	
החסדה	המחובר
ד	מאזני היוצא ממור הנכפלים
ד	יוצא מן המחובר

Fig. 5.

כפלטו¹) ו' על ה' עליו²) ליה כתבנו³) ה' במעלה הראשונה ונ' ⁰ שהוא ל⁴)
 במעלה⁵) השניה⁶) עוד כפלטו⁷) ו' העליון⁸) על ה' השני⁸) התחתון⁵)
 עלו ליה ⁰ כתבנו ה'⁹) במעלה השנית תחת נ' ¹⁰) ונ' בשלישית עוד
 כפלטו¹¹) ו' הראשון על נ' התחתון עלו כ'א כתבנו¹²) א' בשלישית תחת
 נ' ¹³) וב' ברביעית עוד כפלטו¹⁴) ב' האמצעי העליון¹⁴) על ⁰ ה' הראשון¹⁵)
 מן¹⁶) התחתון עלו י' כתבנו¹⁷) א' בשלישית תחת¹⁷) ה' ¹⁸) עוד¹⁹)
 כפלטו²⁰) ב' העליון על ה' השנית²¹) התחתון ⁰ ה' ג' ²²) י' כתבנו²³)
 א' ⁰ תחת ב' ברביעית²⁴) עוד כפלטו²⁵) ב' העליון²⁵) על נ' התחתון²⁶)
 והיו²⁷) ו' כתבנו²⁸) אותו²⁹) ⁰ תחת א' ברביעית³⁰) עוד³¹) כפלטו³²) א'
⁰ העליון האחרון³³) על ה' הראשון³⁴) התחתון³⁵) עלו ה' ³⁶) כתבנו³⁷)
 בשלישית³⁸) עוד כפלטו³⁹) א' ⁴⁰) על ה' השני⁴¹) התחתון עלו ה'
 כתבנו⁴²) ברביעית⁴³) עוד כפלטו³⁹) א' העליון על נ' ⁴⁴) התחתון⁴⁵)
 היו⁴⁶) נ' כתבנו⁴⁷) בחמישית⁴⁸) אחר ב' ⁴⁹) ⁰ והנה נשלם⁵⁰) הכפל⁵¹).
 חברנו⁵²) כל אלו⁵³) המספרים כל⁵⁴) מה שהוא ממעלה⁵⁵) אחת יחד⁵⁶)

¹) H, M 150, P 1052: נכפול. ²) H u. M 150: ויהי; P 1052:
 יהיה. ³) H, M 150, P 1052: כתבנו. ⁴) H, M 150, P 1052 (Rodet S.
 4 im Facsimile): f; steht aber Rodet S. 10. ⁵) H, M 150, P 1052: f.
⁶) H, M 150, P 1052: בשנית. ⁷) ebenso P 1052; H, M 150: תכפול;
 Rodet S. 10: נכפול (s. Anm. 1). ⁸) H u. M 150: אחרת; R. S. 10:
 אחרית. ⁹) H, M 150, R: כתוב הה'. ¹⁰) H, M 150, R: הג'. ¹¹) H, M
 150, R: תכפול. ¹²) H, M 150, R: כתוב. ¹³) R: הג'. ¹⁴) R:
 בעליון. ¹⁵) H: ראשונה; f; M 150: ה' ראשונה. ¹⁶) H u. M 150 noch:
 הסוד. ¹⁷) R: f. ¹⁸) H: ג'; M 150: ה'; R: f. ¹⁹) In M 150 fehlt
 das folgende Stück von עד עד bis עד עד; dasselbe fehlt im Texte in H, ist
 aber am Rande mit den folgenden Varianten ergänzt. ²⁰) R, H: תכפול.
²¹) H: האמצעי; R noch: שכסור; H noch: הסוד. ²²) H: ג' ע' עלו; f.
 R: ברביעית תחת הב'. ²³) R, H: כתוב. ²⁴) R: f; H: תחת ב'.
²⁵) H: האמצעי מן הסוד הראשון. ²⁶) R: האחרון. ²⁷) H: עלו; R: יצא.
²⁸) H: תחת א'. ²⁹) H u. R: f. ³⁰) H: ברביעית תחת הא'. ³¹) R:
 כתבו. ³²) R: אחר כן. ³³) H, M 150, R: תכפול. ³⁴) R:
 האחרון מן העליון. ³⁵) M 150: השני. ³⁶) R: של ראש הסוד; R noch:
 מסור. ³⁷) H u. M 150: כתבנו; R: כתוב הה'. ³⁸) M 150:
 במעלה; R: בשלישי. ³⁹) H u. M 150: כפול; R: תכפול. ⁴⁰) H, M 150, R noch:
 מהסוד; M 150: מהסוד; H: האמצעי. ⁴¹) העליון;
 הסוד. ⁴²) H u. M 150: כתבנו; R: כתבו. ⁴³) H, M 150, R noch:
 העליון. ⁴⁴) H u. M 150 noch: מהסוד; R: מסור. ⁴⁵) M 150:
 בחמישי. ⁴⁶) H, M 150, R: כתבו. ⁴⁷) H, M 150, R: עלו. ⁴⁸) H, M 150, R:
 הכפל. ⁴⁹) H, M 150, R: אלה. ⁵⁰) H u. M 150: f. ⁵¹) H u. M 150: f; R:
 וכל. ⁵²) H, M 150, R: חבר. ⁵³) H: אלו. ⁵⁴) H, M: 150, R: תחבר.
⁵⁵) H, M 150, R: במעלה. ⁵⁶) H, M 150, R: תחבר.

הכל ומה שיעלה יותר מעשרה או עשרה¹⁾ כתבהו אחר המעלה ההיא²⁾ ויעלה³⁾ המחבר מיה אלפים ופיה⁴⁾.

ובחן באחרונה במאונים⁵⁾. וככה תעשה חשוב כל חשבון שתמצא בסור העליון באיון מעלה שיהיה כאילו הם אחדים וחברם והוצא המחבר מ' אם יותר⁶⁾ מ' או פחות ממנו כתוב אותו לבדו והוא מאוני הסור העליון ככה⁸⁾ תעשה למאוי הסור השפל עד שתדע כמה המאונים⁹⁾ שלו וכפול מאוני הסור העליון על מאוני הסור השפל¹⁰⁾ והנכפל תצאיהו¹¹⁾ מ' והנשאר יהיה עמך שמור ואם מאוני אחר מהסורים יהיה מ' אל תיניע עצמך לבקש מאוני הסור האחר כי מ' יצא לעולם ואחר בדוק מאוני הסור השלישי וראה אם היה שווה לשמור חשבונך¹²⁾ אמת¹³⁾ ואם לאו¹⁴⁾ הנה טעית¹⁴⁾:

השער הב'

דע כי כל חשבון הוא חברת אחדים¹⁵⁾ והאחד¹⁶⁾ לבדו לא יקבל לא¹⁷⁾ שני ולא רבי ולא חלוק והוא סבת כל רבוי ושני וחלוק¹⁸⁾ והאחד קדמון לבדו וכל חשבון¹⁹⁾ מתחדש בעבורו. והוא יעשה בפאה אחת מה שיעשה כל חשבון בשתי פאותיו כי שנים²⁰⁾ לחשבון שלשה הפאה האחת אשר²¹⁾ לפניו וארבעה²²⁾ הפאה²³⁾ האחרת שהיא אחריו²⁴⁾ ושתי הפאות המתעברות²⁵⁾ ששה שהיא כפל שלשה וככה כל מספר והנה האחד אין לפניו פאה ואחריו פאה אחת שהיא שנים²⁶⁾ והם כפל האחד. ועתה אדבר על כל חשבון שיש לו אחדים שלמים בלי²⁷⁾ שבר. ודע כי חכמי המולות חלקו הגלגל לשנים²⁸⁾ עשר חלקים ועשו זה בעבור ששנת השמש י"ב חדשי

1) M 150: י. 2) R: f; in B steht noch etwas Unleserliches.
3) H, M 150, R: ותמצא שיעלה. 4) Soweit R S. 11; H u. M 150 noch:
נשלם השער הראשון. dann M 150 noch: ולמאונים עשה כמו שידעת
מ' מ' את הוא יותר מ'. 5) B am Rande noch: נותר. 6) H: המאונים.
7) H: חשבון. 8) H: הוציא. 9) H: השני. 10) H: מאונים. 11) H: וכן.
12) H: הוא טעית. In B folgt hier ein Stück, welches eine Wiederholung enthält und sicher unecht ist.
13) H: האחדים. 14) H: רק האחד. 15) B: f. 16) In B steht noch gestrichen: וכל אחר מקבל רבוי ושני וחלוק. 17) In B übergeschrieben, aber gestrichen: אחר. 18) H: f. 19) H: שהיא. 20) H: ר. 21) H: שתיים.
22) H: המתעברות. 23) H: שנים. 24) H: שנים. 25) H: על שנים.

לכנה¹⁾ ואין חשבון קמן מייב שיש לו חלקים רבים במוהו כי יש לו²⁾ אחדים שלמים³⁾ ° כחציו ושלישיתו⁴⁾ ורביעיתו וששיתו ° וחצי שתותו⁵⁾ וחלקו המזל לשלשים מעלות כי זה המספר יש לו אחדים שלמים יותר מייב⁶⁾ כי יש לו חצי ושלישית וחמישית וששית ועשירית והנה עלה מספר מעלות הנלגל שים ° וזה המספר קרוב לימות החמה⁷⁾ רש⁸⁾ לו חצי ושלישית ורביעית וחמישית וששית ושמינית ותשיעית ועשירית והנה לא יחסר לו רק השביעית וכאשר תכפול זה המספר על ז' יהיה העולה אלפים ותק"כ וזה החשבון כולל כל החלקים עד עשרה. והנה חכמי המולות כאשר יכפלו מעלות על מעלות יהיה המחבר מעלות שהם אחדים שלמים וככה כאשר יחלקו⁹⁾ מעלות על מעלות יהיה ° העולה בחלוק¹⁰⁾ מעלות שהם אחדים שלמים.

ועתה אתן לך כלל איך תחלק כל חשבון בין שיהיה אחד או שנים או מספרים רבים כתוב אותם בטור אחד כל אחד כפי מעלתו ואח"כ כתוב החשבון שתחלק עליו בטור אחר בין שיהיה מספר אחד או רבים כל אחד לפי¹¹⁾ מעלתו כנגד¹²⁾ כל חשבון¹³⁾ כפי מעלתו¹⁴⁾ בטור העליון וריוח תשים בין הטור העליון והטור¹⁵⁾ השפל כדי שתוכל לכתוב טור אמצעי ביניהם בין שיהיה העולה מספר אחד או מספרים רבים כל אחד תשים לפי¹¹⁾ מעלתו. וראוי להיות המספר שתחלק עליו פחות מהמספר המהולק ממנו¹⁶⁾ וזהו¹⁷⁾ בחלוק השלמים ולא¹⁸⁾ כן בשברים כאשר אפשר בעיה¹⁹⁾. ובתקן הטורים כאשר אמרתי תחל לחלק מהמספר האחרון שבטור²⁰⁾ העליון²¹⁾ ותחלק אותו על המספר²²⁾ האחרון שהוא בטור השפל וחשוב שנים המספרים אע"פ שהם כללים חשוב אותם כמו אחדים והעולה בחלוק¹⁶⁾ ראה כמה מרחק המספר האחרון מהטור השפל מהמספר הראשון ממנו¹⁶⁾ בין שיהיו בו אחדים או נלגל וכפי מספר המרחק תשוב אחורנית ושם תכתוב העולה בחלוק למעלה מהטור השפל שהוא למטה מהטור העליון. ואם ישאר במספר האחרון²³⁾ חשבון שלא נתחלק ולא הגיע למעלת האחדים²⁴⁾ תשיב²⁵⁾ אחורנית המספר הנשאר למעלה הראשונה שהיא פתוחה ממנו

בלי שבר H noch: 3) חלקים רבים H noch: 2) הלכנה H: 1)
 4) H: n. M: 7) סכ: Randnote in B: 6) H: f. 5) כחציו ושלישיתו H: 4)
 8) H: f. 9) יוש: 10) יתחלק: H: 9) יוש: 8) H: f. 11) ויהיה; in B stand erst
 12) H: 13) כפי: 14) המתובר: H: 10) יתחלק: H: 9) יוש: 8) H: f. 11) ויהיה;
 15) H: 16) H: 17) H: 18) H: 19) M noch: 20) H: 21) H: 22) H: 23) H: 24) H: 25) H: 26) H: 27) H: 28) H: 29) H: 30) H: 31) H: 32) H: 33) H: 34) H: 35) H: 36) H: 37) H: 38) H: 39) H: 40) H: 41) H: 42) H: 43) H: 44) H: 45) H: 46) H: 47) H: 48) H: 49) H: 50) H: 51) H: 52) H: 53) H: 54) H: 55) H: 56) H: 57) H: 58) H: 59) H: 60) H: 61) H: 62) H: 63) H: 64) H: 65) H: 66) H: 67) H: 68) H: 69) H: 70) H: 71) H: 72) H: 73) H: 74) H: 75) H: 76) H: 77) H: 78) H: 79) H: 80) H: 81) H: 82) H: 83) H: 84) H: 85) H: 86) H: 87) H: 88) H: 89) H: 90) H: 91) H: 92) H: 93) H: 94) H: 95) H: 96) H: 97) H: 98) H: 99) H: 100) H: 101) H: 102) H: 103) H: 104) H: 105) H: 106) H: 107) H: 108) H: 109) H: 110) H: 111) H: 112) H: 113) H: 114) H: 115) H: 116) H: 117) H: 118) H: 119) H: 120) H: 121) H: 122) H: 123) H: 124) H: 125) H: 126) H: 127) H: 128) H: 129) H: 130) H: 131) H: 132) H: 133) H: 134) H: 135) H: 136) H: 137) H: 138) H: 139) H: 140) H: 141) H: 142) H: 143) H: 144) H: 145) H: 146) H: 147) H: 148) H: 149) H: 150) H: 151) H: 152) H: 153) H: 154) H: 155) H: 156) H: 157) H: 158) H: 159) H: 160) H: 161) H: 162) H: 163) H: 164) H: 165) H: 166) H: 167) H: 168) H: 169) H: 170) H: 171) H: 172) H: 173) H: 174) H: 175) H: 176) H: 177) H: 178) H: 179) H: 180) H: 181) H: 182) H: 183) H: 184) H: 185) H: 186) H: 187) H: 188) H: 189) H: 190) H: 191) H: 192) H: 193) H: 194) H: 195) H: 196) H: 197) H: 198) H: 199) H: 200) H: 201) H: 202) H: 203) H: 204) H: 205) H: 206) H: 207) H: 208) H: 209) H: 210) H: 211) H: 212) H: 213) H: 214) H: 215) H: 216) H: 217) H: 218) H: 219) H: 220) H: 221) H: 222) H: 223) H: 224) H: 225) H: 226) H: 227) H: 228) H: 229) H: 230) H: 231) H: 232) H: 233) H: 234) H: 235) H: 236) H: 237) H: 238) H: 239) H: 240) H: 241) H: 242) H: 243) H: 244) H: 245) H: 246) H: 247) H: 248) H: 249) H: 250) H: 251) H: 252) H: 253) H: 254) H: 255) H: 256) H: 257) H: 258) H: 259) H: 260) H: 261) H: 262) H: 263) H: 264) H: 265) H: 266) H: 267) H: 268) H: 269) H: 270) H: 271) H: 272) H: 273) H: 274) H: 275) H: 276) H: 277) H: 278) H: 279) H: 280) H: 281) H: 282) H: 283) H: 284) H: 285) H: 286) H: 287) H: 288) H: 289) H: 290) H: 291) H: 292) H: 293) H: 294) H: 295) H: 296) H: 297) H: 298) H: 299) H: 300) H: 301) H: 302) H: 303) H: 304) H: 305) H: 306) H: 307) H: 308) H: 309) H: 310) H: 311) H: 312) H: 313) H: 314) H: 315) H: 316) H: 317) H: 318) H: 319) H: 320) H: 321) H: 322) H: 323) H: 324) H: 325) H: 326) H: 327) H: 328) H: 329) H: 330) H: 331) H: 332) H: 333) H: 334) H: 335) H: 336) H: 337) H: 338) H: 339) H: 340) H: 341) H: 342) H: 343) H: 344) H: 345) H: 346) H: 347) H: 348) H: 349) H: 350) H: 351) H: 352) H: 353) H: 354) H: 355) H: 356) H: 357) H: 358) H: 359) H: 360) H: 361) H: 362) H: 363) H: 364) H: 365) H: 366) H: 367) H: 368) H: 369) H: 370) H: 371) H: 372) H: 373) H: 374) H: 375) H: 376) H: 377) H: 378) H: 379) H: 380) H: 381) H: 382) H: 383) H: 384) H: 385) H: 386) H: 387) H: 388) H: 389) H: 390) H: 391) H: 392) H: 393) H: 394) H: 395) H: 396) H: 397) H: 398) H: 399) H: 400) H: 401) H: 402) H: 403) H: 404) H: 405) H: 406) H: 407) H: 408) H: 409) H: 410) H: 411) H: 412) H: 413) H: 414) H: 415) H: 416) H: 417) H: 418) H: 419) H: 420) H: 421) H: 422) H: 423) H: 424) H: 425) H: 426) H: 427) H: 428) H: 429) H: 430) H: 431) H: 432) H: 433) H: 434) H: 435) H: 436) H: 437) H: 438) H: 439) H: 440) H: 441) H: 442) H: 443) H: 444) H: 445) H: 446) H: 447) H: 448) H: 449) H: 450) H: 451) H: 452) H: 453) H: 454) H: 455) H: 456) H: 457) H: 458) H: 459) H: 460) H: 461) H: 462) H: 463) H: 464) H: 465) H: 466) H: 467) H: 468) H: 469) H: 470) H: 471) H: 472) H: 473) H: 474) H: 475) H: 476) H: 477) H: 478) H: 479) H: 480) H: 481) H: 482) H: 483) H: 484) H: 485) H: 486) H: 487) H: 488) H: 489) H: 490) H: 491) H: 492) H: 493) H: 494) H: 495) H: 496) H: 497) H: 498) H: 499) H: 500) H: 501) H: 502) H: 503) H: 504) H: 505) H: 506) H: 507) H: 508) H: 509) H: 510) H: 511) H: 512) H: 513) H: 514) H: 515) H: 516) H: 517) H: 518) H: 519) H: 520) H: 521) H: 522) H: 523) H: 524) H: 525) H: 526) H: 527) H: 528) H: 529) H: 530) H: 531) H: 532) H: 533) H: 534) H: 535) H: 536) H: 537) H: 538) H: 539) H: 540) H: 541) H: 542) H: 543) H: 544) H: 545) H: 546) H: 547) H: 548) H: 549) H: 550) H: 551) H: 552) H: 553) H: 554) H: 555) H: 556) H: 557) H: 558) H: 559) H: 560) H: 561) H: 562) H: 563) H: 564) H: 565) H: 566) H: 567) H: 568) H: 569) H: 570) H: 571) H: 572) H: 573) H: 574) H: 575) H: 576) H: 577) H: 578) H: 579) H: 580) H: 581) H: 582) H: 583) H: 584) H: 585) H: 586) H: 587) H: 588) H: 589) H: 590) H: 591) H: 592) H: 593) H: 594) H: 595) H: 596) H: 597) H: 598) H: 599) H: 600) H: 601) H: 602) H: 603) H: 604) H: 605) H: 606) H: 607) H: 608) H: 609) H: 610) H: 611) H: 612) H: 613) H: 614) H: 615) H: 616) H: 617) H: 618) H: 619) H: 620) H: 621) H: 622) H: 623) H: 624) H: 625) H: 626) H: 627) H: 628) H: 629) H: 630) H: 631) H: 632) H: 633) H: 634) H: 635) H: 636) H: 637) H: 638) H: 639) H: 640) H: 641) H: 642) H: 643) H: 644) H: 645) H: 646) H: 647) H: 648) H: 649) H: 650) H: 651) H: 652) H: 653) H: 654) H: 655) H: 656) H: 657) H: 658) H: 659) H: 660) H: 661) H: 662) H: 663) H: 664) H: 665) H: 666) H: 667) H: 668) H: 669) H: 670) H: 671) H: 672) H: 673) H: 674) H: 675) H: 676) H: 677) H: 678) H: 679) H: 680) H: 681) H: 682) H: 683) H: 684) H: 685) H: 686) H: 687) H: 688) H: 689) H: 690) H: 691) H: 692) H: 693) H: 694) H: 695) H: 696) H: 697) H: 698) H: 699) H: 700) H: 701) H: 702) H: 703) H: 704) H: 705) H: 706) H: 707) H: 708) H: 709) H: 710) H: 711) H: 712) H: 713) H: 714) H: 715) H: 716) H: 717) H: 718) H: 719) H: 720) H: 721) H: 722) H: 723) H: 724) H: 725) H: 726) H: 727) H: 728) H: 729) H: 730) H: 731) H: 732) H: 733) H: 734) H: 735) H: 736) H: 737) H: 738) H: 739) H: 740) H: 741) H: 742) H: 743) H: 744) H: 745) H: 746) H: 747) H: 748) H: 749) H: 750) H: 751) H: 752) H: 753) H: 754) H: 755) H: 756) H: 757) H: 758) H: 759) H: 760) H: 761) H: 762) H: 763) H: 764) H: 765) H: 766) H: 767) H: 768) H: 769) H: 770) H: 771) H: 772) H: 773) H: 774) H: 775) H: 776) H: 777) H: 778) H: 779) H: 780) H: 781) H: 782) H: 783) H: 784) H: 785) H: 786) H: 787) H: 788) H: 789) H: 790) H: 791) H: 792) H: 793) H: 794) H: 795) H: 796) H: 797) H: 798) H: 799) H: 800) H: 801) H: 802) H: 803) H: 804) H: 805) H: 806) H: 807) H: 808) H: 809) H: 810) H: 811) H: 812) H: 813) H: 814) H: 815) H: 816) H: 817) H: 818) H: 819) H: 820) H: 821) H: 822) H: 823) H: 824) H: 825) H: 826) H: 827) H: 828) H: 829) H: 830) H: 831) H: 832) H: 833) H: 834) H: 835) H: 836) H: 837) H: 838) H: 839) H: 840) H: 841) H: 842) H: 843) H: 844) H: 845) H: 846) H: 847) H: 848) H: 849) H: 850) H: 851) H: 852) H: 853) H: 854) H: 855) H: 856) H: 857) H: 858) H: 859) H: 860) H: 861) H: 862) H: 863) H: 864) H: 865) H: 866) H: 867) H: 868) H: 869) H: 870) H: 871) H: 872) H: 873) H: 874) H: 875) H: 876) H: 877) H: 878) H: 879) H: 880) H: 881) H: 882) H: 883) H: 884) H: 885) H: 886) H: 887) H: 888) H: 889) H: 890) H: 891) H: 892) H: 893) H: 894) H: 895) H: 896) H: 897) H: 898) H: 899) H: 900) H: 901) H: 902) H: 903) H: 904) H: 905) H: 906) H: 907) H: 908) H: 909) H: 910) H: 911) H: 912) H: 913) H: 914) H: 915) H: 916) H: 917) H: 918) H: 919) H: 920) H: 921) H: 922) H: 923) H: 924) H: 925) H: 926) H: 927) H: 928) H: 929) H: 930) H: 931) H: 932) H: 933) H: 934) H: 935) H: 936) H: 937) H: 938) H: 939) H: 940) H: 941) H: 942) H: 943) H: 944) H: 945) H: 946) H: 947) H: 948) H: 949) H: 950) H: 951) H: 952) H: 953) H: 954) H: 955) H: 956) H: 957) H: 958) H: 959) H: 960) H: 961) H: 962) H: 963) H: 964) H: 965) H: 966) H: 967) H: 968) H: 969) H: 970) H: 971) H: 972) H: 973) H: 974) H: 975) H: 976) H: 977) H: 978) H: 979) H: 980) H: 981) H: 982) H: 983) H: 984) H: 985) H: 986) H: 987) H: 988) H: 989) H: 990) H: 991) H: 992) H: 993) H: 994) H: 995) H: 996) H: 997) H: 998) H: 999) H: 1000) H: 1001) H: 1002) H: 1003) H: 1004) H: 1005) H: 1006) H: 1007) H: 1008) H: 1009) H: 1010) H: 1011) H: 1012) H: 1013) H: 1014) H: 1015) H: 1016) H: 1017) H: 1018) H: 1019) H: 1020) H: 1021) H: 1022) H: 1023) H: 1024) H: 1025) H: 1026) H: 1027) H: 1028) H: 1029) H: 1030) H: 1031) H: 1032) H: 1033) H: 1034) H: 1035) H: 1036) H: 1037) H: 1038) H: 1039) H: 1040) H: 1041) H: 1042) H: 1043) H: 1044) H: 1045) H: 1046) H: 1047) H: 1048) H: 1049) H: 1050) H: 1051) H: 1052) H: 1053) H: 1054) H: 1055) H: 1056) H: 1057) H: 1058) H: 1059) H: 1060) H: 1061) H: 1062) H: 1063) H: 1064) H: 1065) H: 1066) H: 1067) H: 1068) H: 1069) H: 1070) H: 1071) H: 1072) H: 1073) H: 1074) H: 1075) H: 1076) H: 1077) H: 1078) H: 1079) H: 1080) H: 1081) H: 1082) H: 1083) H: 1084) H: 1085) H: 1086) H: 1087) H: 1088) H: 1089) H: 1090) H: 1091) H: 1092) H: 1093) H: 1094) H: 1095) H: 1096) H: 1097) H: 1098) H: 1099) H: 1100) H: 1101) H: 1102) H: 1103) H: 1104) H: 1105) H: 1106) H: 1107) H: 1108) H: 1109) H: 1110) H: 1111) H: 1112) H: 1113) H: 1114) H: 1115) H: 1116) H: 1117) H: 1118) H: 1119) H: 1120) H: 1121) H: 1122) H: 1123) H: 1124) H: 1125) H: 1126) H: 1127) H: 1128) H: 1129) H: 1130) H: 1131) H: 1132) H: 1133) H: 1134) H: 1135) H: 1136) H: 1137) H: 1138) H: 1139) H: 1140) H: 1141) H: 1142) H: 1143) H: 1144) H: 1145) H: 1146) H: 1147) H: 1148) H: 1149) H: 1150) H: 1151) H: 1152) H: 1153) H: 1154) H: 1155) H: 1156) H: 1157) H: 1158) H: 1159) H: 1160) H: 1161) H: 1162) H: 1163) H: 1164) H: 1165) H: 1166) H: 1167) H: 1168) H: 1169) H: 1170) H: 1171) H: 1172) H: 1173) H: 1174) H: 1175) H: 1176) H: 1177) H: 1178) H: 1179) H: 1180) H: 1181) H: 1182) H: 1183) H: 1184) H: 1185) H: 1186) H: 1187) H: 1188) H: 1189) H: 1190) H: 1191) H: 1192) H: 1193) H: 1194) H: 1195) H: 1196) H: 1197) H: 1198) H: 1199) H: 1200) H: 1201) H: 1202) H: 1203) H: 1204) H: 1205) H: 1206) H: 1207) H: 1208) H: 1209) H: 1210) H: 1211) H: 1212) H: 1213) H: 1214) H: 1215) H: 1216) H: 1217) H: 1218) H: 1219) H: 1220) H: 1221) H: 1222) H: 1223) H: 1224) H: 1225) H: 1226) H: 1227) H: 1228) H: 1229) H: 1230) H: 1231) H: 1232) H: 1233) H: 1234) H: 1235) H: 1236) H: 1237) H: 1238) H: 1239) H: 1240) H: 1241) H: 1242) H: 1243) H: 1244) H: 1245) H: 1246) H: 1247) H: 1248) H: 1249) H: 1250) H: 1251) H: 1252) H: 1253) H: 1254) H: 1255) H: 1256) H: 1257) H: 1258) H: 1259) H: 1260) H: 1261) H: 1262) H: 1263) H: 1264) H: 1265) H: 1266) H: 1267) H: 1268) H: 1269) H: 1270) H: 1271) H: 1272) H: 1273) H: 1274) H: 1275) H: 1276) H: 1277) H: 1278) H: 1279) H: 1280) H: 1281) H: 1282) H: 1283) H: 1284) H: 1285) H: 1286) H: 1287) H: 1288) H: 1289) H: 1290) H: 1291) H: 1292) H: 1293) H: 1294) H: 1295) H: 1296) H: 1297) H: 1298) H: 1299) H: 1300) H: 1301) H: 1302) H: 1303) H: 1304) H: 1305) H: 1306) H: 1307) H: 1308) H: 1309) H: 1310) H: 1311) H: 1312) H: 1313) H: 1314) H: 1315) H: 1316) H: 1317) H: 1318) H: 1319) H: 1320) H: 1321) H: 1322) H: 1323) H: 1324) H: 1325) H: 1326) H: 1327) H: 1328) H: 1329) H: 1330) H: 1331) H: 1332) H: 1333) H: 1334) H: 1335) H: 1336) H: 1337) H: 1338) H: 1339) H: 1340) H: 1341) H: 1342) H: 1343) H: 1344) H: 1345) H: 1346) H: 1347) H: 1348) H: 1349) H: 1350) H: 1351) H: 1352) H: 1353) H: 1354) H: 1355) H: 1356) H: 1357) H: 1358) H: 1359) H: 1360) H: 1361) H: 1362) H: 1363) H: 1364) H: 1365) H: 1366) H: 1367) H: 1368) H: 1369) H: 1370) H: 1371) H: 1372) H: 1373) H: 1374) H: 1375) H: 1376) H: 1377) H: 1378) H: 1379) H: 1380) H: 1381) H: 1382) H: 1383) H: 1384) H: 1385) H: 1386) H: 1387) H: 1388) H: 1389) H: 1390) H: 1391) H: 1392) H: 1393) H: 1394) H: 1395) H: 1396) H: 1397) H: 1398) H: 1399) H: 1400) H: 1401) H: 1402) H: 1403) H: 1404) H: 1405) H: 1406) H: 1407) H: 1408) H: 1409) H: 1410) H: 1411) H: 1412) H: 1413) H: 1414) H: 1415) H: 1416) H: 1417) H: 1418) H: 1419) H: 1420) H: 1421) H: 1422) H: 1423) H: 1424) H: 1425) H: 1426) H: 1427) H: 1428) H: 1429) H: 1430) H: 1431) H: 1432) H: 1433) H: 1434) H: 1435) H: 1436) H: 1437) H: 1438) H: 1439) H: 1440) H: 1441) H: 1442) H: 1443) H: 1444) H: 1445) H: 1446) H: 1447) H: 1448) H: 1449) H: 1450) H: 1451) H: 1452) H: 1453) H: 1454) H: 1455) H: 1456) H: 1457) H: 1458) H: 1459) H: 1460) H: 1461) H: 1462) H: 1463) H: 1464) H: 1465) H: 1466) H: 1467) H: 1468) H: 1469) H: 1470) H: 1471) H: 1472) H: 1473) H: 1474) H: 1475) H: 1476) H: 1477) H: 1478) H: 1479) H: 1480) H: 1481) H: 1482) H: 1483) H: 1484) H: 1485) H: 1486) H: 1487) H: 1488) H: 1489) H: 1490) H: 1491) H: 1492) H: 1493) H: 1494) H: 1495) H: 1496) H: 1497) H: 1498) H: 1499) H: 1500) H: 1501) H: 1502) H: 1503) H: 1504) H: 1505) H: 1506) H: 1507) H: 1508) H: 1509) H: 1510) H: 1511) H: 1512) H: 1513) H: 1514) H: 1515) H: 1516) H: 1517) H: 1518) H: 1519) H: 1520) H: 1521) H: 1522) H: 1523) H: 1524) H: 1525) H: 1526) H: 1527) H: 1528) H: 1529) H: 1530) H: 1531) H: 1532) H: 1533) H: 1534) H: 1535) H: 1536) H: 1537) H: 1538) H: 1539) H: 1540) H: 1541) H: 1542) H:

וחשוב כל אחד עשרה ואח"כ חלק על המספר שחלקת עליו והעולה בחלוק
⁰ (תכתוב אותו) אזורנית מהמעלה הראשונה שכתבת לפני²) מה שעלה
 בחלוק בראשונה ככה תעשה המיד עד שתגיע³) אל המספר⁴) שהוא פחות
 מהמחולק עליו ואותו הנשאר תכתבנו⁵) למעלה מן הסור העליון כפי מעלתו
 ובשער החמישי אפרש לך מה שתעשה ממנו בעיה²). דמיון בקשנו להלק
 טי⁶) אלפים על עי⁰ בזאת הצורה⁷) הנה נשים עי⁸) בטור 00
 השפל⁹) כפי מעלתו¹⁰) ונחשוב כי הכל אחרים והנה נתן לו 21
 א' ונכתבנו¹) במעלה השנית¹²) אזורנית מהמספר¹³) האחרון 000
 שהוא בטור הראשון¹⁴) כי עי¹⁵) הוא שני לסור השפל חבא
 ונכתבנו¹¹) באמצע ונשארו¹⁶) לו שנים נשיבם אזורנית 10
⁰ מהמספר והם¹⁷) עשרים נחלקם¹⁸) על ז' והנה¹⁷) נתן¹⁹) לו ב' ונכתבנו²⁰)
 אזורנית לפני הנכתב בראשונה ונשארו לנו²¹) ו' נשיבם אזורנית יהיו ששים
 נחלקנו²²) על ז' נתן לו ח' ונכתבנו¹) אזורנית ונשארו לנו²¹) ד' והם
 במעלה השנית והם מ' והמספר המחולק עליו גדול ממנו. ואם היה המספר
 באחרים²³) המחולק עליו גדול מהמספר האחרון בטור העליון תשיבם
 אזורנית ותחשוב²⁴) מאותו מקום וכפי מרחק המספר המחולק²⁵) עליו תשיב
 אזורנית ועשה כמשפט. דמיון בקשנו לחלק כ' אלף על צ' ⁰ בזאת הצורה²⁶)
 והנה בעבור כי מספר טי²⁷) גדול מבי²⁸) נשיבם אזורנית והם
 ב' נחלקם על טי²⁹) והנה³⁰) ב' נכתבנו³⁰) במעלה השלישית
 אזורנית שהיא שנית³¹) לחשבון שחלקנו ממנו ונשארו ב'
 נשיבם אזורנית ⁰ במעלה השלישית³²) והם ב' נחלק³²)
 על טי²⁹) והנה²⁹) ב' ונשארו ב' נשיבם³⁴) אזורנית במעלה השנית
 והם עשרים נחלקם על טי³) ונתן לו ב' ונכתבם כדינו ונשארו ב'
⁰ שהם עשרים³⁵) ⁰ כי הם³²) ⁰ במעלה השנית³⁵) בטור העליון וזה המספר
 פחות ממספר טי³) על כן נכתוב נלנל אזורנית כי לא עלו אחרים שלא³⁶)

¹) H: תכתבו. ²) H: f. ³) H: שגיע. ⁴) H: מספר. ⁵) H: תכתבו. ⁶) H: תשעת. ⁷) H: f; in M f. die Figur; über die Divisionsfiguren in B vgl. Anm. 47 zur Übersetzung. ⁸) H: ד. ⁹) H: שפל. ¹⁰) H: שני. ¹¹) B: ונכתבו. ¹²) H: טי. ¹³) H: טי. ¹⁴) H: טי. ¹⁵) H: טי. ¹⁶) H: טי. ¹⁷) H: טי. ¹⁸) H: טי. ¹⁹) H: טי. ²⁰) H: טי. ²¹) H: טי. ²²) H: טי. ²³) H: טי. ²⁴) H: טי. ²⁵) H: טי. ²⁶) H: טי. ²⁷) H: טי. ²⁸) H: טי. ²⁹) H: טי. ³⁰) H: טי. ³¹) H: טי. ³²) H: טי. ³³) H: טי. ³⁴) H: טי. ³⁵) H: טי. ³⁶) H: טי.

יצאו¹⁾ לחוץ. ואם היה נלגל²⁾ באחד המקומות ולא תוכל לחלק על המספר המחולק השב אחורנית מהנבזה ממנו. דמיון בקשנו לחלק ד' אלפים וליב על שלשים חלקנו ד' על ג' ועלה בידנו א' ובתבנית³⁾ אחורנית במעלת המאות כי הוא שני לו נשאר⁴⁾ לנו עוד א' נשיבחו אחורנית⁵⁾ במעלת המאות והיו⁶⁾ יי' נחלקנו⁷⁾ על ג' ועלה בחלוק ג' נשאר לנו א' השיבנו אותו אחורנית במעלת העשרות ויהיו יי' הברנו⁸⁾ אותו⁹⁾ עם⁰ הכתוב במעלה השנית¹¹⁾ היו¹²⁾ יי' חלקנו אותו¹³⁾ על ג' נ' ונתנו¹⁵⁾ לו ד' נשאר לנו א' השיבנו אותו אחורנית במעלה הראשונה היו יי' שלא¹⁶⁾ יתחלקו כי הנשאר פחות מאותו המחולק עליו ובכר יצא לחוץ כזה¹⁷⁾.

ובאשר נרצה לחלק מספר אחד או שני מספרים או¹⁸⁾ רבים על מספר אחד או על שני מספרים או על¹⁹⁾ שלשה או רבים על מנת שיהיו פתחים ממספרי הטור העליון ככה תעשה תן לאחרון שבטור השפל מהטור העליון²⁰⁾ מה שתוכל לתת לו מהמספר האחרון שבטור העליון ותתן לראשון מן הטור השפל שהוא ראשון לאחרון כנפל מספר²¹⁾ שנתת לאחרון על מספר הטור

השפל²²⁾ שהוא²³⁾ לפני האחרון. ואם לא תוכל לעשות ככה שוב ונרע ממספרך שנתת לו בתחלה וכשאתה צריך לקחת מהטור שהוא לפני האחרון שום מספר השיבנו אחורנית לעשרות ככה תעשה לכל המעלות. ואם היה באחת²⁴⁾ ממעלות הטור העליון נלגל השב מן הנבזה ממנו אחורנית בעשרות וקח ממנו מה שצריך לו ואם היו שנים נלגלים במעלות הטור העליון ובמעלות

הטור השפל מספרים תשיב אחורנית הנבזה שהוא כנגד החשבון שהוא אחר הנלגל האחרון ותקח מהם מה שתצטרך²⁵⁾ ומהנשאר²⁶⁾ תשיב אחורנית לעשרות ותקח ממנו מה שתצטרך דהאב כנפל המספר שהוא בטור השפל מן המעלה שהיא ראויה לקחת ממנה²⁷⁾. דמיון זה²⁸⁾ ד' ט' שכתבנו הוא הנשאר ג' ה' מן החשבון שלא יתחלק²⁹⁾ והנה³⁰⁾ כאשר חלקנו³¹⁾ ח' שהוא אחרון

1) H: יצא. 2) H: הנלגל. 3) H: נכתבהו. 4) H: נשאר. 5) H: אותה ג'. 6) H: אותם עשרה נחלק. 7) H: יהיה. 8) H: נכתבהו. 9) H: f. 10) H: נכתבה כרינה. 11) H: מה שכתוב שם. 12) H: נכתבהו. 13) H: נכתבהו. 14) H: נכתבהו. 15) H: נכתבהו. 16) H: נכתבהו. 17) H: נכתבהו. 18) H: נכתבהו. 19) H: נכתבהו. 20) H: נכתבהו. 21) H: נכתבהו. 22) H: נכתבהו. 23) H: נכתבהו. 24) H: נכתבהו. 25) H: נכתבהו. 26) H: נכתבהו. 27) H: נכתבהו. 28) H: נכתבהו. 29) H: נכתבהו. 30) H: נכתבהו. 31) H: נכתבהו.

במור העליון על ג' שהוא אחרון במור השפל והנה נתן¹) לו שנים ובעבור
 כי²) היה³) הג' שבמור השפל שלישי⁴) החורנו לשלישי ממנו אחרונה
 והגיע למעלת העשרות ונשאר לנו במספר הח' שנים והנה הנחנו שם אחר
 כי אחד יספוק לנו והחורנו האחד⁵) אצל השנים והיו י"ב וחסרנו⁶) ממנו י"ז
 שהוא כפל חמשה האמצעי שבמור השפל והנה נשאר ב' על הג' ונניח
 שם אחד ונחזיר אחד אחרונה על אחד שהוא שלישי ויהיו⁸) י"א נסיר⁹)
 ממנו וי¹⁰) לנ' ¹¹) ראשון שבמור השפל¹²) נשארו ה' והנה¹³) לכל הג'
 שפלים מה שראוי להם נשוב לחלק כי נשאר לנו א' על ח' וא' על ב' וה'
 על א' נשיב הא' שהוא על הח'¹⁴) אחרונה על א' אשר על ב' יהיו י"א
 נחלק אותם על ג' שהוא במור השפל יהיו ג' ונכתבנו¹⁵) כנגד המור
 הראשון שהוא לפני השנים ונשארו¹⁶) לנו ב' נשיבם¹⁷) על הה' אחרונה¹⁷)
 יהיו כ"ה נתן לחמשה האמצעיים שבמור השפל מ"ז נשארו עשרה נשיב
 אחד אחרונה על ג' וישאר מ' והא' עם הג'¹⁸) י"ג ונקח מהם¹⁹) מ' ישאר
 ד' ²⁰) וס' על הה' כי לא יכולנו לקחת בראשונה הג' מהי' אע"פ שישפיק
 לו כי איננו²¹) מעלתו עכשו אע"פ שלקח²²) ממנו בראשונה כי בראשונה
 היה שלישי לו כי האחרון שבמור השפל לקח מן הח' אבל עתה לקח מן
 הב' ואחר שהוא שלישי צריך הוא¹⁰) שיקח²³) ממעלתו²⁴) השלישית²⁵)
 והנה הנשאר²⁶) ד' מ' ²⁷) דמיון²⁸) אחר באנו לחלק²⁹)
 מ' ³⁰) על שנים³¹) והנה לא יכולנו לתת לו ד' כי לא ישאר³²)
 אלא א' וכאשר תשיבנו אחרונה הנה⁰) עם הג'³³) י"ג וס' ד'
 פעמים לז' על כן נתן לו ג' נשארו³⁴) ג' נשיבם כלם³⁵)
 אחרונה לשני לו שהוא ג' ויהיו שם ליג נתן לט' ג' יהיה כ"ז
 נשארו ממנו³⁶) ו' על הג' נקח מהם א' ונניח ה' נשיבנו על
 הח' שהוא שלישי לאחרון³⁷) שבמור העליון ועם הח' שבמור
 השני³⁸) יהיו³⁸) י"ח נתן אותם כלם לו' שהוא שלישי שבמור
 השפל נכתוב³⁹) על הח' נלנל לפי שלא נשאר⁴⁰) על הח' מאומה נשוב

1) H: במעלה שלישית. 2) H: f. 3) H: שהיה. 4) H: f. 5) H: בסור. 6) H: f. 7) B: f. 8) H: f. 9) B: f. 10) H: f. 11) H: f. 12) H: f. 13) H: f. 14) H: f. 15) H: f. 16) H: f. 17) H: f. 18) H: f. 19) H: f. 20) H: f. 21) H: f. 22) H: f. 23) H: f. 24) H: f. 25) H: f. 26) H: f. 27) H: f. 28) H: f. 29) H: f. 30) H: f. 31) H: f. 32) H: f. 33) H: f. 34) H: f. 35) H: f. 36) H: f. 37) H: f. 38) H: f. 39) H: f. 40) H: f.

לחלק שעדין לא יצא לחוץ¹) נקח מן הה' שהנחנו על הג' שהוא שני בטור העליון (שנים שהוא²) אחד נכתוב³ זה האחד⁴) על הו' אחר הג' ששמו על ה' בחלק הראשון והוא שלישי בטור השפל וכבר יצא לחוץ נקח מן הג' שעל הג' אחד וישארו שנים נתן האחר על הגלגל והם י' נתן לט' שבטור השפל ט' נשאר על הגלגל א' נשיבתו אחרנית על הא' שהוא רביעי וראשון בטור העליון והם י"א נתן לו ו' נשארו⁴) ה' על הא' הגה הנשארים⁵) על הטור העליון ה' ונגלגל ובי' שהם ר"ה⁶ ולא יתחלק יותר שהג' שבטור השפל הם רציו⁶) והגלק לכל אחד ל"א. דמיון⁷) אחר⁸) בקשנו לחלק הטור העליון על הטור השפל⁹) לתת לו ב' ל"א נוכל¹⁰) שלא¹¹) ישאר בי אם א' וד' והם י"ד ויש לנו לחלק על ט' ב' פ' פעמים⁶) אך¹²) נתן לו¹³) א' ונשים אותו כנגד ט' ¹⁴) שהם בטור¹⁵) העליון שהוא רביעי לה' אחרנית כשנים¹⁶) בטור השפל שהוא רביעי לה' ראשון¹⁷) שבטור השפל נשארו ג' על הה'¹⁸) נקח מהם אחד ישארו ב' על הה' נשיבתו¹⁹) אחרנית על הד' ²⁰) יהיו י"ד²⁰) יקח²¹) ט' ישארו ה' יש לדי' שהוא בטור²²) השפל לקחת מן השלישי שבטור העליון למען כי שלישי הוא²³) ולא יוכל²³) כי השלישי שבטור העליון נלגל הוא נשיב מן הה' שהנחנו על הד' אחד יהיו י' יקח²¹) ד' ישארו ו' על הגלגל יקח הה' שהוא ראש בטור השפל והוא רביעי²⁴) מהרביעי שבטור העליון שהוא ט' ישארו על ה' ²⁵) ד' נשוב לחלק כי עדין לא יצא לחוץ והנשארים ג'²⁶) מן הטור העליון שהוא ראשון וחמישי²⁷) ועל ה' ²⁷) ועל הגלגל ו' ועל הד' ד' ועל הה' ב'²⁸) נשיב²⁹) הב'³⁰) על הד'³¹) והם³²) כ"ד³³) נתן לבי' שהוא רביעי שבטור השפל ח'³⁴) נשארו³⁵) ח' על הד' נשיב מהם³⁶) ו' על הו'³⁷) אחרנית וא' נשאר על

ונשארו H: 4) האחר הזה H: 5) שהם H: 6) לדמיון M: 7) שלשה ותשעים M: 8) נשארו H: 9) H: f. 10) in M f. die Figur. 11) M noch: כמ' שכת' H: 12) וארבעה אלפים וחמשים על חמשה וט' f. וט' סאות ואלפים H: 13) לכן לא H: 14) בי לא H: 15) אי אפשר H: 16) מצויר למנך ר"ל בשני H: 17) H noch am Rande: שבטור H: 18) הט' H: 19) רג. H: 20) ראש H: 21) בטור השפל מהתחלה שהוא רביעי לה' שבטור העליון אחרנית שבטור H: 22) נקח H: 23) f. H: 24) ונשיבתו H: 25) ה' H: 26) ד' על ה' H: 27) ב' H: 28) ט' H: 29) וקח H: 30) ט' H: 31) נוכל H: 32) וזו הכ' הנשארת על הה' בטור העליון לחלקה על הכ' בטור השפל H: 33) H noch: כולה אחרנית H: 34) אותה H: 35) אי אפשר אלא וחלקם על הכ' בטור השפל ולא H: 36) ויהיה H: 37) אצלה H: 38) תוכל ליתן לו יותר מתי' כשביל הכאים אחריו ואתה ה' תכתבה במקומה ממעל לה' וי. H: 39) H: 40) הראשונה

הד' ויהיו עיו נקח למ' עיב נשאר ד' במקום הו' אם נשיב מהם ג' נכון¹⁾
 הוא²⁾ כי הד' שבמור³⁾ השפל יוכלו לקחת מהג' עם הד' שאחריהם שהם
 ליד אך לא ישאר כי אם שנים וכשנשיב⁴⁾ אותו על הג' לא יהיו כי אם⁵⁾
 כיג⁶⁾ ויש לה' שיקחו⁷⁾ מ' לפיכך נשיב כל הד' אתורנית על הד'
 ונכתוב נלנל במקום הד'⁸⁾ כנגד הגלנל⁹⁾ שבמור העליון והם מיד יקחו
 הד'¹⁰⁾ ליב נשאר¹¹⁾ ייב נקח מהם ד' כיג¹²⁾ לא יהיה די לנו בפחות
 וישאר ח' על הד' שהם על מ' ועם הג' הם מינ יקחו הה' ממ' ישאר ג'
 על ג' וח' על המ' שהם פ' ונלנל להוציאו ממאות ולהכניסו לאלפים וא' על
 הרביעי שהוא על הד' שהוא אלף ואלה לא יתחלקו כי המתחלק גדול מזה
 שהוא אלפים ומ' מאות ומיה' דמיון אחר בקשנו לחלק סח אלפים ומ'
 מאות וכי' על ד' אלפים וניג¹³⁾ וזהו¹⁴⁾ הדמיון¹⁵⁾ ז' ו¹⁶⁾
 שהוא רביעי במור השפל לא יוכל¹⁷⁾ לקחת מו' שהוא
 חמישי במור העליון ומאחר¹⁸⁾ שלא נוכל¹⁹⁾ לתת לו' כל
 הצורך²⁰⁾ נשיב דו'²¹⁾ כלו²²⁾ אתורנית על הח' ויהיו סח
 הגה²³⁾ חלקנו מן הח' שהוא רביעי למור העליון נתן לו' מ'²⁴⁾
 נציאנו לחוץ על הג' שהוא רביעי במור השפל נשאר ה' על
 הח' הגה²⁵⁾ השני לו' לא יקח מאומה כי הוא נלנל²⁶⁾ יש לה' שיקח²⁷⁾
 מן ב'²⁸⁾ הרביעי במור העליון שהוא שלישי לחלוק²⁹⁾ לא³⁰⁾ יוכל³¹⁾
 לקחת מפני שהוא פחות ממנו³²⁾ נקח³³⁾ מן המ' שאחריה ה' נשיבם³⁴⁾
 על הב' יהיו ניב ד' נשאר על המ' וזהו מניב יקחו מיה'³⁵⁾ ישאר³⁶⁾ ו'
 על הב' מן³⁷⁾ הו' נקח ג' ונשיבם אתורנית על א'³⁸⁾ ויהיו ליה

1) H noch: 2) H: f. 3) H: במור. 4) H: ואם נשיב. 5) H: h. 6) H: h. 7) H: ליקח. 8) H: h. 9) H: h. 10) H: h. 11) H: ונשאר. 12) Das Stück von bis lautet in H so: שבמור השפל u. noch ונקח לדי' H: 13) H: ונשיבם אתורנית אל הג' הראשונה שבמור העליון H: 14) H: וזהו הדמיון. 15) H: וזהו הדמיון. 16) H: וזהו הדמיון. 17) H: וזהו הדמיון. 18) H: וזהו הדמיון. 19) H: וזהו הדמיון. 20) H: וזהו הדמיון. 21) H: וזהו הדמיון. 22) H: וזהו הדמיון. 23) H: וזהו הדמיון. 24) H: וזהו הדמיון. 25) H: וזהו הדמיון. 26) H: וזהו הדמיון. 27) H: וזהו הדמיון. 28) H: וזהו הדמיון. 29) H: וזהו הדמיון. 30) H: וזהו הדמיון. 31) H: וזהו הדמיון. 32) H: וזהו הדמיון. 33) H: וזהו הדמיון. 34) H: וזהו הדמיון. 35) H: וזהו הדמיון. 36) H: וזהו הדמיון. 37) H: וזהו הדמיון. 38) H: וזהו הדמיון.

יקח¹) ג' כי יסארו ד' על א' דמיון אחר נרצה לחלק⁰ תרים אלפים ות'י
 על אלפים וט'²) מספרים על³) מספרים שיהיו⁴) בסור העליון
 ב' גלגלים וכן בסור השפל⁵) נתן לבי הרביעי בסור⁶) השפל
 ג' מהי השישי בסור⁶) העליון גה' הגלגל השני⁸) בסור⁹)
 השפל יש לו שיקח¹⁰) מן החי⁰ שבסור העליון³) ולא יקח
 כלום והגלגל השלישי שבסור השפל יש לו שיקח¹⁰) מן
 הגלגל¹¹) השלישי שבסור העליון ולא יוכל לקחת¹²) יש¹³)
 לבי הראשון¹⁴) בסור¹⁵) השפל לקחת מדי¹⁶) שבסור העליון
 לא¹⁷) יוכל צריכין¹⁸) אנו שנשיב מן החי השני בסור העליון מה שיספיק
 לבי¹⁹) נשיב א' אחורנית כי די²⁰) לנו בא' ונכתוב על החי ז' והא'²¹)
 שהשיבונו אחורנית על הגלגל יצא לנו בעשרות²²) ועוד⁰ לא יספיק²³) נקח
 ג'²⁴) מהם ונשיבם אחורנית ונשארו ז' על הגלגל והג' הם ל' על החי²⁵)
 נשארו ז' במקום החי²⁶) וגלגל ושנים²⁷) הראשונים²⁸) שבסור העליון וז'
 שעל²⁹) הגלגל וז' שעל²⁹) החי עוד נשוב לחלק שהרי³⁰) לא²³) יצא³¹)
 נקח³²) לו²³) ג'³³) מן החי שעל החי ונשימונו תחת הגלגל הראשון שהוא
 רביעי לחי³⁴) ונשארו א' על החי³⁵) יש לגלגל שיקח³⁶) מן הגלגל³⁷)
 לא³⁸) יוכל ויש³⁹) לגלגל שאחריו שיקח ממעלתו²³) שהיא⁴⁰) החי שעל⁴¹)

1) Statt der Worte יקח bis א' steht in H folgendes: כחם נתן
 כי לו שבסור השפל ויסארו ד' על האי הראשונה שבסור העליון וז' כמעלה שניה
 H, 2) וה' כמעלה השלישית וה' כמעלה רביעית כלי חלוק כי סור השפל יותר מסנו
 M u. Rodet S. 16: f. 3) H, R: f. 4) B: שיהיה. 5) H u. R noch:
 הצורה; in M f. die Figur; in R ist die Fig. so:

01110	חלוק השלישי	H, R: שבסור. 7) H, R: שני. 8) B: והנה.
11110	חלוק השני	H: f. 11) ליקח. 10) R: שבסור.
11011	חלוק הראשון	H: 13) יקח. 12) R: ויש.
11010	הנחלק	H: 17) מן די. 16) R: שבסור.
11010	יוצא מן הנחלק	M, 19) עריכים. 18) R: ולא.
10010	על זה נחלק	R: 21) דיי. 20) R: לו.
		R: f. 23) בעשרה. 22) R: ואחר.

ד' R: 26) והם (הם) ליד נקח כי: H, R noch: 26) H, R: 24) עדיין. 30) R: f; H noch: 30) R: על. 29) R: ראשונים. 28) H, R: 27) R: פקדים כי: R noch: 33) נתן. 32) H, R: לרוץ. 31) R: f; H noch: ליקח: H: 35) החי. 36) R: ממעלתו. 37) H: ממעלתו. 38) Von לא bis על החי: R noch: 38) שיעליו ז'. 40) Statt הרי העל הרי: 40) ועוד יש: R: 39) על: H: 41) שיעליו ז'.

הדי' לא¹) (יוכל²) (יש³) לט⁴) שיקח מן הגלגל שהוא מעלתו לסי שהוא רביעי לחלוק ולא יוכל לסי שאין על הגלגל כלום וגם⁵) שלא⁶) יוכל להשיב אותו אחרנית על השנים⁷) כי השנים⁸) אינם⁹) מעלתו¹⁰) נשיב מן הדי' שעל¹¹) הדי' שלפניו¹²) נשיבם¹³) על הגלגל¹⁴) והם¹⁵) ל¹⁶) (נשארו¹⁷) על הגלגל ג¹⁸) ודי' על הדי' שלפניו¹⁹) ח' על הגלגל²⁰) שהוא לפני²¹) הח' ודי' על הדי' נשוב לחלק שעדין²²) לא יצא להדין גה²³) מן הא' לא נכל²⁴) לקחת האחרון²⁵) שבמור השפל נשיב אותו אחרנית על הדי' שהוא על הגלגל והם יז נתן²⁶) לו ח'י²⁷) נוציאם לחיץ²⁸) אחרי²⁹) הגי' בי הוא רביעי לחלוק בי מן הדי' שעל הגלגל חלקנו³⁰) ושם נשאר א' גה יש לגלגל שיקח מן הדי' ולא יקח גם יש לגלגל האחר³¹) שיקח מן הגי' שעל הגלגל שבמור³²) העליון ולא יקח ויש לסי שיקח מן הדי' ולא יוכל³³) נשיב אחרנית אם³⁴) נאמר לני שעל הגלגל³⁵) שיתן³⁶) לבי הראשון³⁷) לגלגל³⁸) אין לו מה שיספיק³⁹) לו⁴⁰) כי אין לו אלא גי' נקח⁴¹) מן הדי' שבמסום⁴²) הדי' אחד⁴³) ויהיה⁴⁴) על הגלגל עם⁴⁵) גי' יי' נקח מהם ו' ונשיבם אחרנית⁴⁶) על הדי' והם⁴⁷) עיב יצאו הכל בסי ונכתוב לגלגל על הדי' שלא נשאר⁴⁸) עליו כלום ועל הגלגל שהוא שני לבי⁴⁹) נשארו ו' גי' על⁵⁰) רי⁵¹) ואי⁵²) על הגלגל שהוא⁵³) שני לחי' ואלה נשארו⁵⁴) שלא יתחלקו כי המחלק⁵⁵) גדול מזה כי המספר הגשאר⁵⁶) אלה גי' מאות וסי' והמחלק⁵⁷) עליו הוא⁵⁸) אלפים וסי⁵⁹). דמיון אחר

1) H: f. 2) R: ולא. 3) R: יקח. 4) R: ויש. 5) H: f. על. 6) H: במעלתו. 7) R: אינה. 8) R: לא. 9) R: ויא. 10) H: f. מן. 11) In R steht ג' schon vor. 12) R: על הגלגל שהוא לפני הדי'. 13) R: noch: ein- schliesslich. 14) R: noch: גי'. 15) R: יהיו. 16) R: noch: גי'. 17) R: ישארו. 18) R: על הגלגל. 19) R: גי'. 20) R: גי'. 21) R: גי'. 22) R: שעדיין. 23) H: R: גי'. 24) R: גי'. 25) R: גי'. 26) R: גי'. 27) R: גי'. 28) R: גי'. 29) R: גי'. 30) R: גי'. 31) R: גי'. 32) R: גי'. 33) R: גי'. 34) R: גי'. 35) R: גי'. 36) R: גי'. 37) R: גי'. 38) R: גי'. 39) R: גי'. 40) R: גי'. 41) R: גי'. 42) R: גי'. 43) R: גי'. 44) R: גי'. 45) R: גי'. 46) R: גי'. 47) R: גי'. 48) R: גי'. 49) R: גי'. 50) R: גי'. 51) R: גי'. 52) R: גי'. 53) R: גי'. 54) R: גי'. 55) R: גי'. 56) R: גי'. 57) R: גי'. 58) R: גי'. 59) R: גי'.

נכבד וקשה מכל החשבונים שתחתיו מאין גלגל וכראשונה אפשר כי לעולם

כשיתרחק חשבון מחשבון והטעם	0	1)	0 2)
שיכתב ¹⁾ גלגל באמצע ²⁾ כדמיון זה ³⁾	ב ז א		א
ג ⁴⁾ ב ⁵⁾ לא ⁶⁾ נשיב הבי ⁷⁾ אל הני	נ א ה		ה
או כמה שיצטרך ⁸⁾ לפי החשבון	ח נ ב		ו ו ח
שכמוד השפל לפי שהגלגל ⁹⁾ באמצע	ב ג ד ה ו		נ ט
אך נשיב הבי ¹⁰⁾ או האחד מהם ¹¹⁾ אל	ה		ה ה ה ה
הגלגל ואו ¹²⁾ נחלק כמשפט ואומר	ז ב ט		ו ו ו ח ח
לך כלל אחר מכל החשבונות			נ ב ט ד א
שתחלק בין רבים בין מעטים			ו ה ה ה ה
לעולם ¹³⁾ יש לך לחלק חשבון העליון על התחתון עד			ז ב א ח ח ח ח
שיצא לסוף החשבונות בא על סופו אם יש גלגל עליו			ב ה ד ד ד ד ד ד
לא יתחלק עוד כמו זה ¹⁴⁾ וזה צורת הנכבד והקשה ¹⁵⁾			ז ז ז ז ז ז ז ז
בקשנו לחלק חשבון ¹⁶⁾ ט' שביעיות על ד' תשיעיות ¹⁷⁾			ה ח ו ז
הנה ראש כל דבר אורך ¹⁸⁾ איך תחלק אחר שתראה			ט ט ט ט

1) H: שיכתוב. 2) H: בוה הרמיון. 3) M: f. 4) H: שגלגל. 5) H: ב. 6) H: באטר. 7) H: f. 8) Von וואו bis והקשה (Z. 13) fehlt in H und M. 9) In H steht auf der Seite, auf welcher der haupts. theil beginnt, oben am Rande folgende auf unsere Stelle hier sich beziehende Bemerkung: יה מן החלוק והצורך בו תשכח ולא נכתב במקומו לעולם יש לו לחלק חשבון העליון על התחתון עד שיצא לסוף החשבון אם גלגל עליו עוד לא יתחלק נ"א (? ס"א) (oder H: f. 12) H: f. 13) H: noch: רמיון. 14) H: noch: כו. In H finden sich folgende zwei Figuren hierzu. 15) H: אלסוד.

ה ה
ה ה ה
ו ה ה ה
ב ה ד ד ח ו
ז ז ז ז ז ז ז
ה ח ו ז
ט ט ט
הנשאר בלתי מחלק בורה

אלו נשארים בלתי מחלקים	5	5	6	2
	5	5	5	7
	8	5	4	7
	7	8	4	7
	7	7	8	4
	7	7	7	7
	7	7	7	7
יוצא בחלוק	7	7	7	8
	9	9	9	9

שהו' פהת מהט' תצטרך¹⁾ להשיבו אתורנית ותחלה כשתחל לחלק לתן
לס' ו' ותכתבנה אתורנית במעלת הד' שתחלק ממנו שהוא שני לסור
והנשאר י"ד וכן תעשה עד שישאר במעלת א' לחלוק ו' וכן בשני לחלוק
ו' ובשלישי לחלוק ח' וברביעי לחלוק ד' נשוב לחלק נשיב הו' שהוא
בשני אל השלישי אתורנית ונחלק ממנו ונכתוב ז' תחת ו' ששי שהוא ד'
לחלוק והנשאר י"ד וכן תעשה עד שישאר ו' ואחריו ח' ואחריו ה' ואחריו
ד' נשוב לחלק נשיב ו' על הח' ונשים אותה במערכת ד' והנותר ס"ו ומה
שתשאר ח' ואחריו ה' ואחריו ד' ותכתוב ז' תחת השלישי שהוא
הרביעי לחלוק נשוב לחלק נשיב ח' על ה' ונתן לו ח' תחת השמיני שהוא
ד' רביעי לחלוק ישאר ה' על ה' ואחריו ה' ואחריו ה' נשוב לחלק

¹⁾ An Stelle dieses mit תצטרך beginnenden und mit ומה (folg.
S. Z. 4) schliessenden Stückes steht in H folgendes:
ויהיו ע"ז וחלקם על ס' ולא תוכל ליתן לו יותר מ"ז לצורך שאר הספר וישארו י"ד
תניה מהם ד' לחלוק השני וד' תשיכנה לאחר על הו' השלישית ויהיו ע"ז וחלקם על ס'
השני וישארו י"ד תניה מהם ד' לחלוק שני והו' תשיכנה לאחר אל הרביעי יהיו ע"ז
וחלקם על הס' השלישי וישארו י"ד תניה מהם ד' לחלוק שני והו' תשיכנה לאחר
אל הד' החמישי ויהיו ס"ז וחלקם על הס' הרביעי וישארו ד' נמצא שנשארו לחלוק
השני ד' ד' ד' ח' ד' ד' החלוק השני תשלח ד' לאחר ויהיו ע"ז וחלקם על הס'
הראשון וישארו י"ד תניה מהם ד' לחלוק שלישי והו' תשלח לו' שלפניו ויהיו ע"ז
וחלקם על הס' השני ותן לו ד' כס' כן וישארו ס"ז תניה מהם ח' לחלוק שלישי וד'
תשלחנה לאחר אל הד' ויהיו ע"ז וחלקם על הס' השלישי וישארו י"א תניה מהם"
[ר"ה: Rand:] לחלוק שלישי והו' תשלחנה אל הד' ויהיו ס"ז וחלקם על הס' הרביעי
וישארו ד' נמצא שנשארו לחלוק שלישי ד' ד' ד' ח' ד' החלוק השלישי תשים ו'
לאחר ויהיו ע"ז חלקם על ס' הראשון ותוכל לתת לו ז' ולא יותר וישארו ס"ז תניה
מהם ח' לחלוק הרביעי והו' תשיכנה לאחר אל הה' ויהיו ע"ז וחלקם על ס' השני
ותן לו ד' כס' כן וישארו י"ב תניה מהם ה' לחלוק רביעי והו' תשיכנה לאחר אל ר'
ויהיו ע"ז וחלקם על ס' שלישי וישארו י"א תניה מהם ה' לחלוק הרביעי והו' תשיכנה
אתורנית אל הד' ויהיו ס"ז וחלקם על הס' הרביעי וישארו ד' ונמצא שנשארו לחלוק
רביעי ד' ד' ד' ח' ח' חלוק הרביעי שים ח' אתורנית על הה' ויהיו פ"ה תוכל
לחלקם על הס' הראשון וליתן לו ח' וישארו י"ג תניה מהם ה' לחלוק חמישי והח'
תשלחנה אתורנית אל הה' ויהיו פ"ה וחלקם על הס' השני וישארו י"ג תניה מהם
ה' לחלוק "ששי" [חמישי: Rand:] והח' תשלחנה אתורנית אל הד' ויהיו פ"ר
וחלקם על הס' השלישי ח' כס' כן וישארו י"ב תניה מהם"
[ר"ה: Rand:] לחלוק חמישי והו' תשלחנה לאחר אל הד' ויהיו ע"ז וחלקם על הס' הרביעי וישארו ה' ונמצא
הנשאר לחלוק חמישי ד' ח' ח' ח' ח' חלוק חמישי שים ה' אתורנית ויהיו נ"ה חן
מהם ה' על הס' הראשון וישארו י' תניה מהם ה' בלתי מתולקים והח' תשלח אתורנית
אל הה' השלישי ויהיו נ"ה ותן על הס' השני ה' כס' כן וישארו י' תניה מהם ה'
בלתי מתולקים והח' תשלחנה אל ח' הרביעי ויהיו נ"ה ותן על הס' השלישי ה' כס' כן
וישארו י' תניה מהם ד' בלתי מתולקים והח' תשלחנה אל הד' ויהיו ס"ז וחלקם על הס'
הרביעי ה' כס' כן וישארו בלתי מתולקים ב' ד' ח' ה'.

נתן ה' על ה' אתורנית ונתן ה' תחת ה' התשיעי שהוא רביעי לחלוק והגשאר י' ומה שתשאר ה' ואחריו ה' ואחריו ו' ואחריו ב' ועוד לא יתחלק כי כבר יצא לחצין בה' וכי הנותר ה' אלפים וה' מאות וס' והמחולק עליו ס' אלפים וס' מאות וצ' והמקובל ע' אלף ו' מאות וס' (וכלל¹) חלוק החשבון ג' וינין ו' חיתין ו' דלתין וס' ההין ו' אתת וב' אתת והכלל כי עם כל החלוקים ד' חצין מן האחרון שנתמעט עד ג'. כלל החלוק אם המספר שתחלק עליו שני מספרים או יותר חלק המור העליון על סוף המור השפל אם מספר העליון גדול מהשפל ואם השפל גדול מהעליון השב סוף העליון לעשרות אתורנית על המעלה הקדמת לה ותצרפם עם הנכתב בה ואם במעלה הקדמת לה נלגל ספור העשרות וקח ממנו מה שתוכל לתת למספר השפל האחרון וכתוב מה שתוכל לתת לכל מספרי השפל האחרים מה שתתן לאחרון והיצא כתבתו באמצע שני המורים רחוק מן המעלה שחלקת ממנה במרחק סוף השפל מראשו וכן תעשה לכל החלוקים שתשוב עליהם כזה החלוק שתמנה מן המעלה שחלקת ממנה כמספר סוף השפל מראשו ושם תכתוב היצא בחלוק ומהמספר השני לסוף השפל תקצו מן המסך למעלה שחלקת ממנו כמספר הכתוב באמצע המורים ואם לא יספיק לך תשיב מה שנשאר מן המעלה שחלקת תחלה אתורנית אל המעלה הקדמת לה ותצרף עם שנכתב בה וקח ממנה מספרך וכן תעשה לכלם.

דמיון²) רציו לחלק פ' אלפים ותקביא על תחקי הגה 0 ד ד
ה' שבמור השפל יותר מה' שהוא סוף העליון על כן 0 ה ה ב ב
תשיב הה' אתורנית על הג' יהיו פ' ונתן ל' מהפ' מ' א ב ה ג ח
יהיו פ' ונשאר ב' על הג' והגלגל לא יוכל לקחת מן הה' ב מ
העליון והג' התחתון לא יוכל לקחת מן הה' העליון כי אינו ג ס מ
מעלתו לכן השיב מן הה' שלשה על הג' יהיו ל'ב נסיר

מהם כ'ז שהם ס' פעמים ג' שהוא ראשון השפל ונשאר ה' על הג' וב' על הה' ובעבור שהם' התחתון הוא מעלה השלישית וכבר יצא בחלוק ס' נכתבו במעלה השנית שהוא שלישי לני העליון שחלקת ממנו נשוב לחלק ונשיב ב' אשר על ג' אל הג' אשר על הה' יהיו כ'ב נסיר מהם ב' פעמים ס' כי ס' הוא השפל ונשאר ד' על ה' ונכתוב מעלה הראשונה שהוא שלישי לה' העליון שחלקת ממנו בזה החלוק הגה הגלגל לא יוכל לקחת מאומה מן הה' אשר על הג' והג' השפל לא יוכל לקחת מן הא' העליון כי אין בו רק אחד על כן נשיב אחד מן הה' שעל הג' אל הא' יהיו י'א ונקח מהם לני התחתון ו' שהם ב' פעמים ג' ונשאר ד' על הה' וד' על הג' וה' על

דמיון²) Von קי bis וכלל¹) folgt S. Z. 13) fehlt in H, 2) Von קי bis folgt S. Z. 13) fehlt in M.

א' שלא יתחלקו. דמיון אחר רצינו לחלק י"א אלף ושינ' על ק"י לקחנו א'
 מן הא' האחרון העליון וכתבנוהו במעלה השלישית תחת הנ'
 העליון לסי' שא' האחרון השפל הוא במעלה השלישית וככה
 נרחיק היצא מסוף המספר שהחלות לחלק ממנו וכן קח מא'
 הרביעי העליון א' השני התחתון ובעבור שלא נשאר במעלה
 הרביעית מאומה ונצטרך לשוב לחלק מנ' העליון נקח מהם
 0 0 0 ב
 א א ג א 0
 א 0 ג
 א א 0

נ' לא' האחרון מהשפל ונכתוב נ' במעלה הראשונה שהיא שלישית לנ'
 שהחלנו עתה נשוב לחלק ממנו ולכן שמנו נלנל במעלה השנית וזה כי בחלוק
 הראשון החלנו מסוף העליון ולכן כתבנו היצא בחלוק ברחוק נ' מעלות ממנו
 אחרנית כמספר מעלות סוף השפל אבל בחלוק השני הוזה החלנו לחלק
 מהנ' העליון ולכן נכתוב היצא רחוק נ' מעלות אחרנית והגיע זה אל המעלה
 הראשונה וא' השני בסוף השפל נקח מה' העליון ישארו ב' על הה' והם
 עשרים שלא יתחלקו וזוהי היצא ק"ג.

וזהנה נשלים לדעת המאונים⁰ אם חלקת נכונה¹ דע מאוני
 המספר שחלקת עליו בין שיהיה אחד או רבים נס². דע מאוני
 המספר שעלה בחלוק שכתבת³ בין שני המורים בין שיהיה אחד או
 רבים וכפול זה על זה רל¹ האמצעי⁴ על התחתון ודע⁵ הנשאר
 על ס' ס'⁶ והוא השמור אם לא נשאר לך מספר שנשאר שהוא פחות
 מהמספר שחלקת עליו כי⁷ אם נשאר קח המאונים שלו וחבר אותו עם
 השמור שהיה לך והמזכר הוא השמור באמת וראה מאוני המספר הנדול
 שחלקת אותו שהיה בסוף העליון אם היה שוה למאונ⁸ השמור תדע
 שחשבונו⁹ אמת ואם תכפול¹⁰ מה שיעלה¹¹ בחלוק על¹² המספר
 שחלקת עליו אחר שתחבר אליהם מה שנשאר לחלק אז יהיה המחבר שוה
 למספרי המור העליון⁰ וחלוק נכון¹³.

השער הג'

הוא שער ההבור¹³

כתוב בספרי⁰ חכמי החשבון¹⁴ כי הרצה לדעת¹⁵ כמה המחבר מן
 המספרים שיעברו¹⁶ על הסדר עד סוף מספר ידוע יכפול אותו על חציו

1) H: f. 2) H noch: כן. 3) H: שהוא. 4) H: אמצעי. 5) H: כי חשבונו. 6) H: במאונ. 7) H: אבל. 8) H: תשיעיות. 9) H: כמה. 10) H noch: כל. 11) H: שיעלה. 12) H noch: כל. 13) H: f. 14) H: יין. 15) H: לידע. 16) H: שיעברו.

בתוספת חצי אחד והעולה הוא המחובר. דמיון רצינו לדעת כמה הם ⁰ המספרים המחוברים ¹ מא' עד סוף ² י"א הנה ידענו כי חצי י"א ה' וחצי נוסף חצי אחד הנה ² יהיו ³ ו' והנה נכפול ⁰ י"א על ו' ⁴ יעלו ⁵ ס' והוא המחובר. דמיון אחר בזוה"ק ⁶ כמה המחובר עד סוף י"ח והנה לקחנו חציו והוא ט' ⁰ כפלו י"ח עליו ועלו ⁷ קס"ב ⁸ וועוד יש לכפול ⁹ חשבון ² י"ח על חצי אחד יעלו ט' ⁰ חבר אותו ¹⁰ עם קס"ב יעלו קע"א והוא המחובר ועל אלו שני הדרכים העלך ¹¹ כל חשבון. דרך ¹² אחרת הוסף על סוף המספר אחד שלם וכפול על החצי מהמספר והעולה הוא המחובר. דמיון בנפרדים כמה המחובר עד סוף י"א הוספנו אחד והיו י"ב והנה חצי י"א ה' וחצי כפלו י"ב על ה' וחצי עלו ס' ובנה המחובר ובזוה"ק עד סוף י"ח הנה חציו הוא ט' הוספנו אחד על י"ח היו י"ט כפלו י"ט על ט' עלו קע"א ¹³.

אמר אברהם המהרש"א מציאתי דרך אחרת תוסף ¹⁴ על מרובע סוף החשבון השרש ¹⁵ שהוא בעצמו ¹⁶ וראה כמה המחובר וחצי המחובר הוא המבוקש. דמיון ידענו כי מרובע י"א קביא ואחר ¹⁷ נוסף ¹⁸ על ¹⁹ י"א שהוא השרש והוא סוף ¹⁷ החשבון יעלו ²⁰ קל"ב וחציו ס' וסוף הדרך תוכל להוציא כל השאלות שהם בענין הזה ²¹ שאל שואל חברתי מספרים ²² עד שהגיעו למספר ²³ ידוע ועלה המחובר ¹⁷ תסיה כמה הוא סוף החשבון כפול לעולם החשבון ¹⁷ המחובר וקח שרש הנכפל ²⁴ שעבר ובחן אותו כי אם נשאר ²⁵ בין המחובר ובין ¹⁷ הנכפל ²⁶ כמו השרש בלי תוספת ומגרעת תדע כי החשבון נכון והחשבון ²⁷ בעצמו ²⁸ השרש והנה כפלו תסיה ועלה ²⁹ תתקיל וידוע כי המרובע שעבר היה תתק' ושרשו ל' והוא סוף המספרים המחוברים והנה אין בין המרובע והנכפל כי אם ל' והוא סוף החשבון. שאלה אחרת חברנו כל המרובעים שהם

ר על י"א: H: ⁴ יהיו: H: ⁵ H: f. ² מספרים מחוברים: H: ¹ והנה מ' פעמים: H: ⁷ בי מה שאמרנו עתה הוא נפרד: H: noch ⁶ יהיו: H: ⁸ והנה נכפול: H: ⁹ ועתה יש לנו להוסיף חצי אחד: H: noch ¹⁰ י"ח הוא (Z. 11) קע"א Von bis דרך ¹² תוכל להוציא: H: ¹¹ תחברנה: H: ¹⁰ דרך אחרת כוללת לזוה"ק ולנפרדים תכפול מרובע חצי: M: noch ¹³ fehlt in H: המספר ותוסיף עליו שורש זה המרובע שהוא חצי החשבון והעולה הוא המבוקש. . דמיון רצינו לדעת כמה החסברים עד י"ב והנה חצי המספר ו' והמכפול ל' כפלו ש. תוסיף: H: ¹⁴ יהיו י"ב הוסיף על זה ר' שהוא השורש עלו י"ח והוא המבוקש. סוף החשבון: H: noch ¹⁶ ס"א סתם ככה steht in B: bis השרש ¹⁵ Statt der Worte ושרש ומה שינוי: H: und noch: זה: H: ²¹ ויעלו: H: ²⁰ עליו: H: ¹⁹ ונוסף: H: ¹⁸ H: f. ¹⁷ H: H: ²³ In B am Raude. ²² רמיון: H: ²⁴ וחשבון: H: ²⁵ ר"ל מרובע השורש: M: noch ²⁶ והנכפל: H: ²⁷ הנשאר: H: ²⁸ וחצי: H: ²⁹ יעלו: H: ²⁰ הוא: H: noch

עד סוף החשבון שהוא ידוע כמה המחובר יש¹ לך לדעת¹ אותו החשבון שהוזכר כמה יעלה המחובר מהמספרים שלפניו ועמו נשים שם לאותו מספר הידוע ונקראנו מכוס והנה נקח שתי שלישיות² המספר שהוזכר עם תוספת שלישית אחד ונכפול זה המחובר על מכוס המספר והעולה הוא המבוקש והוא המחובר מהמחובעים עד סוף המספר הגזר. דמיון רצינו לדעת כמה המרובעים³ שהם⁴ עד סוף שבעה וכבר⁵ דענו שהמחובר כיה ונשוב לדעת כמה שתי שלישיות שבע עם תוספת שלישית אחד והם המשה כי שתי שלישיות עם תוספת שלישית אחד נכפול על המכוס והנה נכפול על המכוס ה' ועלו קים והוא המבוקש. דמיון אחר⁶ כמה⁷ המחובר מהמחובעים⁸ שהם⁹ עד סוף⁹ יב וידוע¹⁰ כי המכוס שלו עיה ושתי שלישיות ה' נכפלו על עיה יעלו תרכיז נחבר אליו שלישית המכוס שהוא כז יעלה¹¹ תרגי והוא המבוקש. ¹² ענין¹³ אחר לדעת כמה המחובר מכל הגנבל והוא נפל האחרון במגרעת הראשון. דמיון כי המחובר מן ג' ו' יב הם כדי בחסרון ג' הרי כיה והוא המחובר. דמיון אחר א' ב' ר' הם ה' במגרע א' הרי ו' והוא המחובר. וכן אם לא יניד כי אם מכוס אחרון כמו אם ישאל כמה הם הגפולים זה על זה עד ליב כפול ליב יהיה סיד תחבר אחד שהוא ראשון ישאר סג והוא המבוקש. ואין צורך להזכיר כל¹⁴ זה רק אזכיר

H: f. ¹ על הסדר מאי H noch: ² שלישית H: ³ לדעת לך B: ⁴ המכוס המכוס H: ⁵ statt der Worte bis וכבר (Z. 9) steht in H so: ועלו ויחברו ועוד תקח כן זה שני שלישיותו מאי כבי שהיאיתך עתה ויהיו כיה ויחברו ועוד תקח כן זה שני שלישיותו מאי H: ⁶ לזכות H noch: ⁷ השליש והם ה' וכפול ה' בכיה ששכרת ויעלו ידוע statt der Worte H: f. ⁸ בסדר H noch: ⁹ יאמר כמה הוא אז תדע תבחר בראש ועד יב והם כבי שידעת H: ¹⁰ bis steht in H so: עיה ושכרת וחזר ותקח שני שליש יב והם ה' וכפולם על עיה יהיו תרכיז ועוד ועל זה הדרך תוכל M noch: ¹¹ ויעלה H: ¹² חבר לאלו שליש עיה והם להוציא כל השאלות על זה הענין ודע כי החבור הוא 'סתחל לחבר האחרים תחלה דרך H noch: ואחר כן העשרות וכן בסדר זה הפך תחלק שהוא תעשה אחרנית אחרת קח המחובר מן יב והם עיה ותקח שני שליש יב והם ה' ובי שליש והסר מהם שליש אחד וישאר ה' ושליש ותכפול על עיה תדע כי הם יעלו כבו כן תרגי ואם יאמר כמה המחובר מהמחובעים עד ה' קח חבורו של ה' והם ליז וכקש שני שליש מ' והם ו' ותכפול בליז ויעלו ריז והסר מהם שליש ליז והם יב וישאר ריז והוא המבוקש. שאלה כמה הוא המחובר מר' עד מ' או תעשה כמי שלמדתיך לבעלה לכפול ה' בבי ויעלו מיה והסר מהם ב' פעמים ג' והם ו' וישאר ליז והוא המבוקש ואם עוד יבאל כמה הוא המחובר מהמחובעים בסדר מר' ועד מ' או תעשה כמי שציתך לבעלה לסמא כחברם בראשם והם כיה ושכרם וקח שני שליש מ' והם ו' ותכפול במיה ויעלו ריע ועוד שליש מיה והם מ' ויעלו רפיה ותסיר מהם מרובע א' ב' ג' והם יד וישאר ריעיה והוא המבוקש ועל הדרך הזה תוכל להוציא כל השאלות M. u. V. ¹³ Von bis ענין ¹⁴ בזה הענין

זה¹⁾ דרך מאזנים²⁾ כשתחבר מספר אל מספר בין שיהיו רבים אלו ואלו שים המספר³⁾ האחד⁴⁾ בסור העליון כפי מעלותיו⁵⁾ גם שים המספר השני כפי מעלותיו⁶⁾ בסור השפל ואח"כ חבר כל אחד אל⁷⁾ מעלתו והמחבור כתוב אותו בסור שלישי⁸⁾ ואח"כ⁹⁾ חבר מאזני הסור העליון אל מאזני הסור התחתון¹⁰⁾ ואם היה העולה בין שניהם כמאזני הסור השלישי¹¹⁾ אז תדע כי חשבונך אמת.

ועתה¹²⁾ אפרש היאך יכנס בלוחות חכמת המולות והיאך יצרך שניים לראשונים וראשונים למעלות ומעלות למולות ועתה אתן לך דרך כוללת בחכמת המולות. חלקו הגלגל על ייב מולות והמול על לי מעלות והמעלות¹³⁾ הם כמו אחדים¹⁴⁾ במספר וכל מעלה¹⁵⁾ מתחלקת¹⁶⁾ על ששים¹⁷⁾ יקראו ראשונים גם כל ראשון יתחלק לששים עוד¹⁸⁾ ויקראו שניים ואין בלוחות המשרתים שברים יותר מאלה ודע כי לוחות המשרתים במהלך האמצעי על שני רכבים האחד על שנות השמש והם שנות הכלל מחוברים עשרים עשרים והדרך השנית על שנות הלכנה ושנות הכלל מחוברים¹⁹⁾ שלשים שלשים ובספר מעמי הלוחות אפרש זה²⁰⁾ והנה ברצותם לדעת מקום איזה משרת שיבקשו באיזו שעה שירצו²¹⁾ יכנסו בשנות הכלל שעברו ויכתבו מה שימצאו כתוב שם ממספר המולות ויכתבו זה בתחלת הסור ואח"כ יכתבו מה שימצאו במעלות אחרי²²⁾ המספר הראשון באותו²³⁾ הסור בעצמו²⁴⁾ וישימו הפרש בין שני המספרים בקו ארוך אח"כ יכתבו מה שימצאו מן הראשונים אחרי המעלות והמולות וישימו הפרש בין²⁵⁾ המספרים בקו ארוך באותו סור²⁶⁾ בעצמו ואח"כ ישימו שניים²⁷⁾ אחרי הראשונים באותו הסור בעצמו ויפרישו ביניהם בקו ארוך ואח"כ יכנסו בשנות הפרט שעברו ויכתבו מה שימצאו במולות תחת המולות והמעלות תחת המעלות והראשונים תחת הראשונים והשניים תחת השניים ואח"כ יכנסו כנגד החדשים שעברו ויכתבו כל מה שימצאו שם כל מין תחת מינו ואח"כ יכנסו בימות²⁸⁾ החדש²⁹⁾ שעברו על³⁰⁾ החדש³¹⁾ שלא נשלם³²⁾ ויכתבו כל מה שימצאו³³⁾ כנגדם כל מין תחת מינו וככה יעשו בשעות השלמות שעברו אחר חצי היום וככה בחלקי השעה שלא נשלמה ואח"כ יחל לחבר כל השניים ויקח לכל ששים שניים חלק ראשון ויכתוב כמה ראשונים יעלו מן השניים עם הראשונים שהם לפני השניים והנשאר מן השניים שהם פחותים מן הששים יכתבם לברד³⁴⁾ במקום אחר³⁵⁾ ואח"כ ישוב לחבר כל הראשונים ויקח לכל ששים

מ.עליו: H: f. 1) H: f. 2) H: המאזנים. 3) B: מספר. 4) H: f. 5) H: מעלות. 6) H: f. 7) H: השלישי. 8) H: אח"כ. 9) H: השפל. 10) Von תחת bis תחת (folg. Z.) fehlt in H u. M. 11) H: בכנו אחרים הם. 12) H: מעלה. 13) H: מעלות. 14) H: מעלות. 15) H: מעלות. 16) H: מעלות. 17) H: מעלות. 18) H: מעלות. 19) H: מעלות. 20) H: מעלות. 21) H: מעלות. 22) H: מעלות. 23) H: מעלות. 24) H: מעלות. 25) H: מעלות. 26) H: מעלות. 27) H: מעלות. 28) H: מעלות. 29) H: מעלות. 30) H: מעלות. 31) H: מעלות. 32) H: מעלות. 33) H: מעלות. 34) H: מעלות. 35) H: מעלות.

ראשונים מעלה אחת ומה¹) שיתחבר מן המעלות כתוב²) אותם עם³) המעלות שהיו לפני הראשונים והראשונים הנשארים שהם פתחים מששים כתוב⁴) אותם בסור שכתבת⁵) שם השניים רק יהיו נכתבים לפני השניים ואחרי שוב לחבר המעלות וקח לכל שלשים מעלות מול אחד וכתוב המולות העולים עם כל המולות שהיו לך ומה⁶) שישארו מן המעלות שהם פתחים משלשים כתוב. אותם לפני הראשונים שכתבת לפני השניים לברד ואחרי⁷) הוצא⁸) כל שנים עשר מולות⁹) שתמצא¹⁰) והנשארו⁹) כתוב אותם לפני המעלות¹¹) שכתבת לפני הראשונים שכתבת לפני השניים לברד או יהיה לך מקום המשרת בנלל המולות עם מעלותיו וחלקיו ושניו ולעולם תחל לספור מראש מול⁹) מלה ואם היה מספר המולות שנים עשר כתוב במקום הראוי להכתב שם מולות¹²) נלל להודיע כי המשרת עורנו במול¹³) מלה¹⁴) כי לא נשלם רק עבר מן המול כפי המעלות שתמצא כתובות והיו הראשונים מן המעלה הבאה כי אם היו¹⁵) המעלות ייזו היו הראשונים הם שעברו ממעלת ייז "ונחשוב כי הראשונים¹⁶) השלמים היו מיו שלמים ונאמר כי השניים היו מיה והנה הם שלש רביעיות החלק הראשון של ששה עשר ראשונים¹⁷)".

השער הר'

"הוא שער החסור¹⁸)"

לנרוע חשבון אחד¹⁹) מחשבון אחר²⁰) קל הוא רק אתן לך דרך כוללת לנרוע חשבונים רבים מחשבונים רבים על דרך חכמי המולות גם על דרך חכמי החשבון כי דרך אחרת יש להם וכנה תעשה כתוב החשבון שתמצא לנרוע ממנו בסור העליון וכתוב המספרים שתתפין²¹) לנרוע²²) בסור השפל ולעולם²³) יהיה מספר²⁴) האחרון שבסור²⁵) העליון גדול מהמספר²⁶) האחרון שהוא²⁷) בסור²⁸) השפל ואל²⁹) תחוש למספרים³⁰) האחרים והנה אם מצאת³¹) באתת מן³²) המעלות מספר המול השפל גדול מהמספר³³)

H: 1) יכתוב. H: 2) אל. H: 3) וכתוב. H: 4) עם מה. H: 5) שכתב. H: 6) Von bis ואחרי (Z. 8) fehlt in M. H: 7) עד. H: 8) הוציא. H: 9) המולות. H: 10) המולות. H: 11) במולות. H: 12) f. H: 13) הוציא. H: 14) f. H: 15) In B folgt hier noch ein Zusatz, anfangend H: 16) לנרוע אותם. H: 17) שתרצה. H: 18) וזה תוספת H: 19) רלא. H: 20) שכתוב. H: 21) מספר. H: 22) במול. H: 23) מהמספר. H: 24) מספר. H: 25) באתת. H: 26) מספר. H: 27) מספרים.

עֵשִׂין B: 1) שֶׁאֵינָהּ 2) שֶׁהוּא אַחֲרָיו 3) הַטּוֹר: H: 4) עֵשִׂין
 5) H noch: und folgende Figur, welche unvollständig ist. 6) H:

5	4	3	2
3			
2	8	7	9

 7) H noch: וּכְכֵּה הַכֹּל 8) Von ולא bis
 9) fehlt in H. 10) H: נִכְתּוּב אֹתוֹ 11) H: מִעֲלֵה 12) H: כִּתְּבוּהוּ 13) H: f.
 14) H: כִּתְּבוּ 15) H: בְּמִקְוֵי גִלְגַּל 16) H: אֹתוֹ 17) H: שֶׁהוּא בְּטוֹר 18) H: נִשְׁאָר 19) H: שֶׁהוּא
 20) H: בִּשְׁפֵל 21) H: מִשָּׁל 22) H: בְּטוֹר 23) B: נִשְׁאָר 24) H: חֲסֵרֵט 25) H: לֵנוּ noch 26) H: וּנְכַתְּבוּ
 27) H: רִצָּה 28) H: נִגְרַע 29) H: וּנִשְׁאָר 30) H: וְנִרְאָה 31) H: יֵהִיָּה 32) H: חֲסֵרֵט 33) H: וְנִעֲשֶׂה 34) H: שֶׁחֲשׁוּבֹת 35) H: נִרְעֶה 36) H: נִשְׁאָר
 37) B: f. 38) H: יֵהִיָּה 39) H: נִשְׁאָר 40) H: f. 41) H: וְהַחֲלָקִים הָרַאשׁוֹנִים

השניים ברביעית ולעולם יחלו¹⁾ לנרע אחרונים²⁾ השניים במד השפל³⁾ מהשניים במד העליון והשאר יתבטלו⁴⁾ במד שלישי⁵⁾ בנגד השניים העליונים ואם זה השניים השפלים הרים מהעליונים יקח מהראשונים העליונים אחד והשבתו⁶⁾ כי שניים ודבר אלהם השניים הנמצאים במד העליון ואחד ינרע השניים השפלים כמשפט ואם לקח אחד מהעליונים⁷⁾ ינרעו מספרי הראשונים שהוא שם ואחד⁸⁾ יסור הראשונים השפלים מהראשונים⁹⁾ העליונים הנמצאים שם ויתנוב הגשאים כנגדם במד השלישי ואחד יסור סעלות מסעלות והגשאים יתרבו במד השלישי כנגדם ואם זה המעלות במד השפל רבות מסעלות¹⁰⁾ העליון יקח מהמולות אחד¹¹⁾ והשבתו לי ודברם אל המעלות הכתובות שם ואחד ינרע ושמו¹²⁾ שנירע אחד מספרי המולות הכתובים בראשונה ואחד ינרע מולות¹³⁾ מסולות ויתנוב הגשאים במד השלישי כנגדם ואם זה המולות השפלים גדולים מהעליונים יוסף לעולם¹⁴⁾ על העליונים יב ואחד ינרע ויעשה כמשפט לדעה המאונים יחל מהשניים וינרע מאוני השניים השפלים מסאני¹⁵⁾ העליונים ושמו¹⁶⁾ הגשאר ויראה אם היה כמדתו מאוני השניים במד השלישי השבתו אמת ואם ראה שלקח ראשון אחד מהראשונים ושם עם השניים יוסף על מאוני השניים העליונים וי¹⁷⁾ ואחד ינרע כמשפט¹⁸⁾ ויעשה¹⁹⁾ לסאני הראשונים כאשר עשה לשניים ואם²⁰⁾ הרצך לקחת מעלה והשיבה²¹⁾ לפי ראשונים לחרם²²⁾ עם הכתובים שם הוסף על מאוני²³⁾ הראשונים שהוא שם וי ואחד ינרע ותעשה כמשפט גם²⁴⁾ כן תעשה במאני המעלות כמשפט הראשונים והשניים ואם לקחת מן המולות אחד ששמת אותו עם המעלות הוסף על מאוני המעלות שהוא שם בתחלה גי ואחד ינרע ותעשה כמשפט ועשה במאני המולות כאשר עשית בכל אלה ואם תספת על המולות הראשונים ייב הוסף על מאוני המולות הכתובים בראשונה גי ואחד ינרע ותעשה כמשפט כלל אומר לך דבר שהוא צורך²⁵⁾ למגרעת לעולם האחרון²⁶⁾ שבסוף המד העליון יהיה גדול²⁷⁾ מהאחרון²⁸⁾ שבסוף המד השפלים כשהמורים שוים שהעליון כמו התחתון ואם אין המורים שוים שהעליון גדול מן התחתון במספר אותיות²⁹⁾ כזה³⁰⁾ ישיב³¹⁾ האחד³²⁾ אחרונים ודי לו³³⁾

יכתו: H: 1) יחל לנרע: H noch: 2) בי: H noch: 3) יחל: H: 4) יחל: H: 5) יחל: H: 6) יחל: H: 7) יחל: H: 8) יחל: H: 9) יחל: H: 10) יחל: H: 11) יחל: H: 12) B: 13) יחל: H: 14) יחל: H: 15) יחל: H: 16) יחל: H: 17) יחל: H: 18) יחל: H: 19) יחל: H: 20) יחל: H: 21) יחל: H: 22) יחל: H: 23) יחל: H: 24) יחל: H: 25) יחל: H: 26) יחל: H: 27) יחל: H: 28) יחל: H: 29) יחל: H: 30) יחל: H: 31) יחל: H: 32) יחל: H: 33) יחל: H:

השער הה'

הוא שער השברים¹

ידוע כי האחד כמו נקודה בתוך ענולה על כן לא יתכן להיות האחד
נשבר רק בעבור שיקרא הכלל בשם אחד כמו הצורה שהיא כוללת כל הנק
והנק מורכב משמחים¹ ובעבור זה יעשה האדם² מן האחד שברים
במחשבה³ ושברי שברים וחכמי החשבון יקחו כל שבריהם מחשבון גדול
שהיו שבריו אחדים שלמים על כן יוציאו החצי משנים והשליש משלשה
וככה עד סוף המערכת הראשונה בחשבון⁴ והדמיון שיקחו ממנו יקראוהו⁵
המורה כי על מרובעו יחלקו העולה בחשבון והנשאר שלא יתחלק יהיה חלק
ממנו או חלקים שיוכל להזכירו⁶ בשם האחדים כמו רביעית שלישית⁷
והדומה להם ויש פעמים שיהיה המורה חשבון שאין לו חלקים שיוכל
האדם לכפא בהם כי הוא חשבון ראשון איננו מורכב כמו י"א או י"ג
והדומים להם וכבר הזכרתי כי המערכת הראשונה מ' מספרים והנה האחד
מפאה אחד⁷ איננו מספר ומפאה אחרת הוא מספר דומה⁸ דומה⁹
לנפרד כי בחברך כל הנפרדים זה על¹⁰ זה על הסדר¹¹ יולדו
המרוכבים ודברים רבים אין צורך להזכירם והנה נשארו¹² במערכת
הראשונה שמנה מספרים והנה חציים ראשונים¹³ וחציים מורכבים הראשונים¹⁴
הם¹⁵ שנים שלשה חמשה¹⁶ ושבעה והמורכבים ארבעה ששה¹⁷ שמנה¹⁸
ותשעה וכאשר יצטרפו לשנים שברים שאינם ממין אחד שלם¹⁹ שלא
דמה²⁰ זה לזה יבקשו כל אחד מהשברים²¹ מאיזה חשבון יצא כל אחד

מחשבון בהתן שכתוב לסעלה שיחל לגרוע מן האחרים. דמיון רציו לגרוע מ' כ"ב והנה

כז הצורה נקח כ"ג שלפניו ויחזירנה לאחור ויהיו י"ב נשארו ג'

ויתבנם בסור השלישי ועתה נרצה לגרוע ד' מנ' ולא נוכל כי לא

נשאר במקום הג' כי אם ב' נקח מן הד' ונחזירוהו לאחור על

הג' שהוא ב' ויהיו י"ב גרע סהם ד' וישארו ה' ונכתבנו בסור

השלישי כנגד הד' ואחר כן נגרע ג' כד' שהוא ג' שכבר חסרנו

ממנו א' ויצא זה כנגד זה לכן נכתב גלגל בסור השלישי תחת

H: f. 1. הג' ואחר כן נגרע כד' וישארו ג' ונכתבנה בסור השלישי תחת הב'

יקראו אותו שיקחו: H: 4. מן. In H steht schon vor במחשבה H: 5. אדם: H: 6.

הדמיון ממנו H: 7. להזכירם: H: 8. חציים: H: 9. חציים מורכבים הראשונים: H: 10.

H: 11. דומה: H: f. 12. האחת: H: 13. חציים: H: 14. חציים מורכבים הראשונים: H: 15.

H: 16. חמשה: H: 17. ששה: H: 18. חמשה: H: 19. וזה: H: 20. נשאר: B: 21.

ישו: H: 22. מן השברים: H: 23. יסוד: H: 24.

מהם ויכפול¹⁾ (חשבון²⁾ האחד על האחר³⁾ והעולה ב"בור⁴⁾ הוא המורה ואם היה ג' מינים יכפול החשבון שיצאו ממנו השברים על החשבון השני⁵⁾ שיצאו ממנו שברי השני והמחזר יכפולו⁶⁾ על המספר⁷⁾ שיצאו ממנו שברי השלישי וככה יעשה⁸⁾ אם היו ד' מינים או יותר כי יבקשו מורה אחד לכלם ונקרא בשם הזה בעבור כי הוא יורה הדרך הישר ואם תרצה קרא לו שם אחר⁹⁾ כי לא¹⁰⁾ יזיק ואחר שאומר¹¹⁾ לך דרכי זה המורה אומר לך איך תוכל להוציא שני¹²⁾ שברים משני מורים כי הם יותר¹³⁾ דרך קצרה¹⁴⁾ ואחר שאשלים לדבר על שברי דרך חכמי החשבון ומחלוקותיהם¹⁵⁾ אפרש לך שברי חכמי המולות כי¹⁶⁾ דרך אחרת להם¹⁷⁾ ואחל לתת לך דמיונות¹⁸⁾ מן הקלים ואח"כ אוכיר הכבדים ואומר לך כלל בתחלה כי כפלי¹⁹⁾ השברים הפך כפלי השלמים כי האומר כפול חצי על חצי כאלו אומר קח חצי החצי והנה העולה רביעית אחד ידענו כי החצי יצא משנים והנה חציו אחד וחצי האחר²⁰⁾ גם הוא אחד והנה אחד על אחד אחד והנה מרובע המורה ד' והנה²¹⁾ זה האחד הוא רביעי²²⁾ והוא חצי החצי והנה נעשה להפך מנהגנו בשלמים כי נבקש לעולם מהו²³⁾ ערך הנכפל ממרובע²⁴⁾ המורה וכפל²⁵⁾ שלישית על שלישית יהיה העולה חשיעית וכפל רביעית על רביעית יהיה העולה²⁶⁾ י"ו והנכפל אחד²⁷⁾ והנה הוא חצי שמינית ועל זה הדרך עד עשרה וככה למעלה ממנו כמו חלק אחד מי"א כפול²⁸⁾ על חלק אחד מי"א והנה חלק אחד מקבי"א שהוא המרובע ועל זה הדרך תכפול שברי מין²⁹⁾ האחד על שברי המין בעצמו בין שיהיו שוים³⁰⁾ או שיהיה אחד מהם גדול מהאחר ואח"כ תחלק על מרובע המורה הנכפל. דמיון רצינו לכפול ג' רביעיות על ג' רביעיות והנה המורה ד' לקחנו לכל אחד מג' רביעיות ג' והנה הנכפל ט' חלקנו³¹⁾ אותם על³²⁾ י"ז שהוא מרובע המורה³³⁾ הנה³⁴⁾ הוא חציו וחצי שמיניתו $\frac{3}{4} \cdot \frac{3}{4} = \frac{9}{16}$ ואם תרצה חלק ט' על ד' והרבר יצא שוה כי רביעית הרביעית³⁵⁾ חצי השמינית.

1) יכפול אותו: H. 2) בחשבון: H. 3) האחד: H. 4) ב"בור: H. 5) מינים: H. 6) החשבון: H. 7) יעשו: H. 8) שלא: H. 9) שאמרתי, ebenso B am Rande. 10) B: f., jedoch am Rande mit der Bemerkung "ס. 11) B: H: noch. 12) קצרה דרך: H. 13) ומחלוקותיהם: H. 14) הם: H. 15) H: f. 16) H: noch. 17) רביעי: H. 18) הנה: H. 19) האחד: B u. H. 20) כפלי: B. 21) ואחל: H. 22) יהיה חלק: H. 23) מה הוא: H. 24) מן המרובע: H. 25) והנה כפל: H. 26) שוים: H. 27) אחד מי"א: H. 28) Die folgenden Worte bis הנכפל (folg. Z.) lauten in H so: או שיהיו נשברים או: H. 29) נ"א אחר: [Rand] איזה מהם שיהיו גדולים אח"כ תחלק מרובע המורה על הנכפל: H. 30) עליו: H. 31) am Rande: H. 32) חלקנו: H. 33) הוא חציו וחצי שמיניתו: H. 34) in B doppelt (Ende und Anfang d. Zeile). 35) הוא: H.

דמיון בקשנו לכפול נ' חמישיות על ד' חמישיות והנה המורה ה' ¹) לקחנו בעבור הג' חמישיות ²) נ' ובעבור הד' חמישיות ³) ד' כפלו ד' על נ' עלו י"ב והוא הנכפל ⁴) והנה ב' חמישיות המרובע וב' חמישיות חמישיות. ואם אמר ⁵) שברים מב' מינים שיאמר כפול לי ב' שלישיות אחד ⁶) על נ' רביעיות ⁷) נבקש המורה לשניהם ונכפול ⁸) נ' על ד' והוא המורה ⁹) והנה נקח בעבור ב' ¹⁰) השלישיות ¹¹) ח' ונ' רביעיות ¹²) נ' ¹³) נכפול ¹⁴) ח' על ט' ¹⁵) יעלו ע"ב והוא חצי קמ"ד שהוא מרובע המורה ועלה ¹⁶) בחשבון מחצית ¹⁷) אחד שוה ¹⁸) ואם ¹⁹) תכפול ב' על נ' יהיה כמו כן מחצית המורה שהוא י"ב ואם עשית זה מב' מורים יהיה הדבר יותר קל ואין צורך למרובע המורה רק הסתכל ²⁰) לעולם אל הנכפל העולה מכפל המורה האחד על האחר ²¹) וחשבו ²²) כמו ²³) המרובע ועליו תחלק ²⁴) דמיון לקחנו המורה האחד נ' בעבור ²⁵) כי אמר ²⁶) שלישיות והמורה ²⁷) האחד ד' בעבור ²⁸) כי אמר ²⁹) רביעיות ³⁰) נכפול המורה האחד ³¹) שהוא נ' על המורה האחר ³²) שהוא ד' ועלו ³³) י"ב והוא המכוש ב' העולה נקח ערכו ³⁴) אליו ונקח ³⁵) בעבור ³⁶) הב' ³⁷) שלישיות שנים כי מני לקחנו ³⁸) ומני ³⁹) רביעיות שלשה כי מני לקחנו ⁴⁰) ונכפול ⁴¹) ב' על נ' עלו ⁴²) ו' והוא חצי מספר ⁴³) הנכפל מהמורים ⁴⁴) שאלה כמה ד' שביעיות כפולים ⁴⁵) על ז' תשיעיות נבקש ⁴⁶) מורה אחד לשניהם והג' ⁴⁷) סינ' כפול ז' על ט' ⁴⁸) וד' שביעיות הם לז' כי השביעית ⁴⁹) ט' ח' תשיעיות ⁵⁰) מ"ט כי התשיעית ז' ⁵¹) ונכפול ⁵²) לז' על מ"ט עלו ⁵³) א"ף ותשס"ד ⁵⁴) ומרובע המורה ⁵⁵) נ' אלפים וט' מאות וס"ט

חלקנו כ"ה H noch: ¹) H: f. ²) H: noch: כ"ה והמורבוע כ"ה והנה. ³) H: noch: (נ"א חלקנו על כ"ה שהוא מרובע המורה Rand) שהוא מרובע המורה עליו והם י"ב H: noch: ⁴) והנה נכפול ⁵) H: noch: ⁶) רביעיות ⁷) H: noch: ⁸) שני ⁹) H: noch: ¹⁰) H: noch: (י"ב Rand) שלישיות ¹¹) H: noch: ¹²) הכי ¹³) H: noch: ¹⁴) ומרובע קמ"ד כי ב' פעמים ד' שהוא und am Rande: והנה ¹⁵) H: noch: ¹⁶) שלישיות י"ב הם ח' ונ' רביעיות י"ב הם ט' והנה עלה ¹⁷) H: noch: ¹⁸) ט' על ח' ¹⁹) H: noch: ²⁰) חצי ²¹) H: noch: ²²) Von bis וחסר ²³) H: noch: ²⁴) In B übergeschrieben: וחשוב אותו ²⁵) H: noch: ²⁶) האחר ²⁷) H: noch: ²⁸) נקח המורה ²⁹) H: noch: ³⁰) und noch שאמר ³¹) H: noch: ³²) B: f. ³³) H: noch: ³⁴) ששאר ³⁵) H: noch: ³⁶) H: noch: ³⁷) H: noch: ³⁸) H: noch: ³⁹) H: noch: ⁴⁰) H: noch: ⁴¹) H: noch: ⁴²) H: noch: ⁴³) H: noch: ⁴⁴) H: noch: ⁴⁵) H: noch: ⁴⁶) H: noch: ⁴⁷) H: noch: ⁴⁸) H: noch: ⁴⁹) H: noch: ⁵⁰) H: noch: ⁵¹) H: noch: ⁵²) H: noch: ⁵³) H: noch: ⁵⁴) H: noch: ⁵⁵) H: noch: Die folgenden Worte von ג' bis וס"ט stehen in H am Rande.

וכאשר חלקנו חשבוננו ¹⁾ הראשון על סין עלו כ"ח ש'הם ד' על ד' ²⁾		
והם ³⁾ מן סין ³⁾ ד' תשיעיות שלמה או אם תרצה ⁴⁾ לומר ⁵⁾ שהם ג'		
שביעיות ותשיעיות שביעיות ואם לקחנו בב' מורים יהיה הנכפל סין והעולה		
בידנו בכפל כ"ח והנה הרבר שוה ואם ⁶⁾ היו	63	
שברים מנ' מינים כמו ב' שלישיות וה' ששיות	$\frac{1}{7}$ $\frac{1}{9}$	
וד' שביעיות קח להם מורה אחד והוא שנכפול	0	36
ג' על ו' עלו י"ח עוד נכפול י"ח על ו' עלה	02	49
קכז והוא המורה הגה ב' שלישיות קכז פיד	500	1254
וה' ששיות ק"ה וד' שביעיות ע"ב כפלו פיד	1764 28	24
על ק"ה והמחבר על ע"ב והעולה מרם בחלוק	63	27
הוא חלק ממרובע קכז והחלוק יהיה מ'. ואם		1764
נקח להם ג' מורים מפני היותם ג' מינים לא	$\frac{1}{9}$ $\frac{28}{63}$	

תצטרך למרובע המורה אבל תקח המורה עליו תחלק⁷⁾ הנכפל מהמספרים⁸⁾.
 דמיון כפלו ב' על ה' עלו י' כפלו י' על ד' עלו מ' והוא חלק מקכז
 שהם ב' שביעיות וב' תשיעיות השביעיות או תעשה כן כפול ג' על ו' והוא
 י"ח והוא המורה וכפול ב' על ה' יהיו י' נקח ד' שביעיות מ" יהיו ב'
 שביעיות וב' תשיעיות השביעיות או כפול ו' על ו' והיו מ"ב והוא המורה
 וכפול ה' על ד' יהיו כ' נקח ב' שלישיות מ" יהיו ב' שביעיות וב' תשיעיות
 השביעיות או כפול ג' על ו' עלו כ"א והוא המורה ואח"כ כפלו ב' על ד'
 עלו ח' לקחנו ה' ששיות והעולה הוא חלק מכ"א.

ואם היה לנו שלמים עם מספר שאין שם שלמים כי אם שברים נקח
 השברים מהמורה ולכל⁸⁾ שלם נחז' לו מורה שלם כמספר המורה השלם⁹⁾
 ונחלק באחרונה על המורה. דמיון רצינו לכפול ד' שלמים על ג' חמישיות
 אחד והמורה¹⁰⁾ ה' ובעבור שיש לנו ד' שלמים נקח להם כ'¹¹⁾ ונכפול ד'
 על ג'¹²⁾ ונחלק בה'¹³⁾ יעלו ב' שלמים וב' חמישיות ואם רצינו לכפול
 שלמים ושבריי על¹⁴⁾ שלמים ושברים שהם ממין אחד נכפול בתחלה
 השלמים¹⁵⁾ על השלמים¹⁶⁾ ואח"כ¹⁷⁾ הנשברים על השלמים¹⁸⁾ של
 חשבון¹⁸⁾ האחד גם השלמים¹⁹⁾ של חשבון האחר על¹⁴⁾ הנשברים²⁰⁾ של
 החשבון האחר²¹⁾ ואח"כ הנשברים²²⁾ על הנשברים או נשיב הכל נשברים

נאמר: H: 1) חשבוננו. 2) H: f. 3) H: מכ"א. 4) H: נרצה. 5) H: המספרים הנכפל. 6) Von bis מכ"א (folg. Absatz) fehlt in H. 7) B: המספרים הנכפל. 8) H: ד'. 9) H: המורה הוא. 10) H: שלם. 11) H: חשבון und noch: וכל. 12) H: בגי'. 13) H: על ה'. 14) H: עם. 15) H: שלמים. 16) H: noch: שלמים. 17) H: הנשברים. 18) H: החשבון. 19) H: שלמים על נשברים. 20) H: הנשברים. 21) H: האחר. 22) H: שלמים.

שלמים: H: ⁹). בתחלה: H: ⁸). והנה נכפול: H: ⁴). fehlt in H.
 וכן. und noch שלישי: H: ¹⁰). f. H: ⁹). ואח"כ: H: ⁸). ועלו: H: ⁷).
 וזה: H: ¹⁵). f. H: ¹⁴). והנשברים: H: ¹³). והנה הם: H: ¹²). והי: H: ¹¹).
 ה' שלמים ו' חמשים הם כ"ח כפול כ"ב על: H: ¹⁶). ע' und noch הדרך
 (Z. השלם bis דמיון: H: ¹⁸). שהם: H: ¹⁷). כ"ח כי כן השברים לקט המורה
 ו' שלמים ד': H: ²⁰). והנה נקטה: H: ¹⁹). fehlt in H.
 ה' שלמים ד' חמשים: H: ²²). והדרך השני: H: ²¹). חמישים
 שם: H: ²⁶). עס: H: ²⁵). והנה כפל: H: ²⁴). B: 6⁸/₇: ²³).

במספר¹ הראשון נס² כפול³ השברים על⁴ השברים במשפט⁵ כי⁶ כפול
השברים על השברים⁷ הם חלקי המורה רק יש לנו לשמור כשנכפול
השלמים על השברים כי אין מחלקות שווה והנה נכפול⁸ שלמים על
שלמים נ' על ו' עלו⁹ יח ונכפול עוד אלו¹⁰ נ' על שברי החשבון שהם
ז' יעלו כיא נחלקם על ח' כי שמיניות¹¹ הם יעלו ב' שלמים והנה כי
שלמים ונשארו¹² ה' שמיניות ידענו כי המורה הוא מ' כי תכפול ה' על
ח' ואלה¹³ ה' שמיניות¹⁴ כיה חלקים¹⁵ כי תכפול ה' על חמישיות שהם
ה' ונשוב¹⁶ לכפול ה' על ד' חמישיות יעלו כיד נחלקם¹⁷ על ה' יעלו
ד' שלמים והנה יהיו השלמים כיד¹⁸ וישארו¹⁹ ד' חמישיות²⁰ והם ליב
חלקים²¹ כשתכפול ד' על ח' נחבר אליהם הכיה²² חלקים שהיו לנו
יעלו²³ נז' חלקים נעשה מהם אחד שלם מארבעים ויהיו כיה שלמים
ונשארו²⁴ יז' אחיב נכפול ד' על ו' יעלו²⁵ כיה חלקים נחבר אליהם יז'
יהיו מיה והנה נתן²⁶ אחד שלם ממ' ויהיו השלמים כיו והנשאר ה' חלקים
שהם שמינית אחד. ודרך חכמי החשבון שיבקשו לשברים שאינם ממין אחד
מורה אחד כולל שניהם ומספר המורה הוא אחד שלם ובעבור כי השברים
הם חמישיות ושמיניות יהיה המורה ארבעים והנה נקח לחשבון שהוא נ' קיב
ולד' חמישיות ליב הנה המספר קיב²⁷ וזה צורת האותיות²⁸ ונקח לוי השלמים רימ
ונחבר²⁹ אליהם ליה שהם ו' שמיניות יהיה המספר השני רעיה והנה נכפול
זה על זה³⁰ והנה עלה מ'א³¹ אלף וח' מאות
וזה הצורה³² חלקנים על אלף ושש מאות
שהוא מרובע המורה עלו כיו שלמים נשארו
ר'י³³ שלא עלו בחשבון ובקש מהו³⁴ ר'י³⁵
מן המרובע³⁶ שהוא אלף ושש מאות והנה
הוא שמיניתו ונוכל לדעת זה הנשאר בדרך

152
275
0
13110
03
2744
292
25
41800
5
5
41800

1) H: f. 2) H: noch. 3) H: כפול. 4) H: עם. 5) H: במשפט. 6) H: f. 7) H: יעלו. 8) H: זה. 9) H: שמיניות כי. 10) H: ונשארו. 11) H: נחלק אותן. 12) H: והנה נשוב. 13) H: הם. 14) H: כיה. 15) H: חמישיות. 16) H: ונשארו. 17) H: חמישיות. 18) H: ונשארו. 19) H: ונשארו. 20) H: ונשארו. 21) H: ונשארו. 22) H: ונשארו. 23) H: ונשארו. 24) H: ונשארו. 25) H: ונשארו. 26) H: ונשארו. 27) H: ונשארו. 28) H: ונשארו. 29) H: ונשארו. 30) H: ונשארו. 31) H: ונשארו. 32) H: ונשארו. 33) H: ונשארו. 34) H: ונשארו. 35) H: ונשארו. 36) H: ונשארו.

י
ד
א
ג
0
ה
ד
0
0
0
0
ה

ב ה ז
ה ז ב

אחרת שנחלק¹⁾ לעולם הנשאר מהמרוכב על המורה בעצמו והעולה הם חלקים ממנו והנה נחלק ר' ²⁾ על מ' עלו ה' שהוא שמיניתו. דרך אחרת מב' מורים הנה נשים החשבון האחד שהוא ³⁾ נ' ⁴⁾ ט"ז ונחבר אליהם ד' יהיה החשבון הראשון י"ט נקח לששה מ"ה נחבר אליהם ו' יעלו נ"ה והוא החשבון השני נכפול זה על זה יעלו ⁵⁾ אלף ומ"ה נחלק אותו על הנכפל שהוא כפל ⁶⁾ ה' על ח' ⁷⁾ והוא מ' ⁸⁾ ויעלו כ"ז שלמים נשאר ה' שהוא ⁹⁾ שמינית ועתה ¹⁰⁾ יש לנו לדבר על שלמים ¹¹⁾ ונשברים שלא יוכל האדם לבטא בהם והנה אם היה ¹²⁾ אחד ¹³⁾ מהשברים ¹⁴⁾ שיוכל לבטא בהם והאחרים ¹⁵⁾ שלא יוכל לבטא בהם יעשה ¹⁶⁾ ככה. דמיון כמה שלש שביעיות אחד על ה' חלקים מ"א ¹⁷⁾ כי הוא ¹⁸⁾ השלם ולא יוכל אדם לבטא בו והנה נכפול השברים על השברים והנה יהיה המורה ע"ז והנה יש לנו להשמר כי השברים יהיו להפך כי כל אחד מהו' יהיו י"א וכל אחד מהי"א יהיו ז' והנה נקח בעבור נ' שביעיות ל"ג ובעבור ה' חלקים מ"א ¹⁹⁾ נקח ל"ה והנה נכפול אלה על אלה עליו ²⁰⁾ אלף קניה ²¹⁾ נחלקם ²²⁾ על ע"ז שנדע כמה הם השברים העולים מזה הנכפל אל ערך ע"ז שהוא השלם והם ²³⁾ ט"ז והנה מן ע"ז פחות מעט מחמישית אחד ועל דרך דקדוק ²⁴⁾ יפה נחלק אלה ט"ז על י"א שהוא השביעית יעלה שביעית ²⁵⁾ אחד שלם ²⁶⁾ וד' חלקים מ"א ואם נחלק על ז' יעלו ב' חלקים מ"א ושביעית חלק. דמיון אחר לב' שברים שלא יוכל האדם לבטא בהם נשים ²⁷⁾ החשבון האחד י"ט והשני י"ט והנה בקשנו לכפול ט' חלקים מ"ט על י"ז חלקים מ"ט ²⁸⁾ נבקש בתחלה המורה בזה הדרך שנכפול י"ט על י"ט ועלה המספר רמ"ז והוא המורה אחי"ב ²⁹⁾ כפלו ט' ב"ט ועלה קע"א וכפלו י"ז ב"ט ועלה רכ"א והנה כפלו זה על זה והיה העולה ל"ז אלפים ותשצ"א חלקנום ³⁰⁾ על רמ"ז והיה קני"ג והנה העולה מכפלו ³¹⁾ ט' ב"ט הוא ³²⁾ נ"ב קני"ג וערך ³³⁾ זה אל רמ"ז כערך ³⁴⁾ המספר הראשון אל המרוכב ³⁵⁾ רמ"ז והוא המבוקש ואם תרצה לדקדקו חלק קני"ג על י"ט ויהיו ³⁶⁾ ח' חלקי' מ"ט וחלק אחד מ"ט ב"ט ³⁷⁾

0
010
0172
13040
37791
247

153

1) H: שחלק. 2) B: ח'. 3) H: שהם. 4) H: noch. 5) H: עתה. 6) H: f. 7) H: על ה'. 8) H: עלו. 9) H: והאחרים. 10) H: השברים. 11) H: אחד. 12) H: היו. 13) H: השלמים. 14) H: קניה. 15) H: יעלו. 16) H: י"א. 17) H: אלף. 18) H: עשה. 19) H: אחת שלימה. 20) H: דקדוק. 21) H: שהם. 22) H: הנה נחלק אותם. 23) H: מכפל. 24) H: חלקו אותם. 25) H: ואחי"ב. 26) H: והנה. 27) H: מכפל. 28) H: נ"ב. 29) H: כערך. 30) H: געריך. 31) H: והוא. 32) H: יהיה. 33) H: f; in B übergeschrieben.

או אם תרצה חלקה על יג ויהו יא חלקי מיס וי חלקים מיס בריס¹)
 ואם היו לך שלמים עם שברים שהם בדרך²) זה³) עשה בדרך שהראיתך
 כשהיו לך⁴) שלמים עם שברים שתוכל⁵) לבטא בהם והוכיח זה הדרך כי
 צורך גדול יש אליו בחי השאלות והדברים⁶) המרכיבים לדעת שרשיהם
 בשום נשברים ולא יוכל האדם⁷) לבטא בהם כמו⁸) שאמרש בשער
 השביעי⁹) ואמר לך דרך מללח לשבר¹⁰) שברי הגשברים¹¹) ואח¹²)
 דמין אחד וספיק¹³) לך¹⁴) כי אין צורך לדבר הזה¹⁴) בעדנים ולא בשרשים
 ולא בשאלות דמין בפלס בי שלישות רביעית חמישית¹⁵) על שש
 שביעיות שמינית והנה השברים רבים אך¹⁶) אלמד לך דרך קצרה אך
 תעשה דע כי מאד¹⁷) שיש לך ששיות¹⁸) ושמינית¹⁹) אין צורך¹⁹)
 לשלישית²⁰) ורביעית²¹) והנה²¹) נבקש חשבון שיש לו חמישית וששית
 ושביעית ושמינית נבפול ה' על ר²²) יעל²³) לי גם ל²⁴) על ו יהו רי
 גם רי²⁴) על חי יעל²⁵) אלף ר מאות וס' והנה נבקש המספר הראשון
 והנה חמישית המדה שלז ורביעית סד וב' שלישיות נה והנה²⁵) החשבון
 האחד ובר ידענו כי השמינית רי ושביעית²⁶) ל' ובעבור שהם רי שביעיות
 יהיה²⁷) המספר השני קכ²⁸) נבפול זה על זה יהיה²⁹) המספר יי אלפים
 וס' חלקו זה על אלף ר מאות וס' על ר ואלה ה' הם חמישית שמינית
 השביעית שהשביעית רס והשמינית ל' והחמישית³⁰) ה' ועתה³¹) נשוב
 לדבר על חלק השברים עשה בדרך שהראיתך שתשיב הגשברים אחדים
 שלמי³²) ואם היו שלמים עם השברים³³)
 עשה במשום דמין בקשנו לחלק בי
 שלמים ושש חמישיות על בי שלמי³³)
 חי שביעיות אחד³³) והנה המדה ליה
 חגי שלמים קה וב' חמישיות יד והנה
 החשבון קים תשיב הב' השלמים האחדים
 עי חגי שביעיות כי הנה³³) צי חלקו³⁴) קים עליו עלה אחד שלם ונשאר
 כש שהם שש³⁷) חשיעיות ועשירית אחד דמין לנשברים לבדם חלק ו

	105	35
70	14	3 2/3 2 1/2
20	119	
90	02	
	1191	
	90	

1) H: f; in B übergeschrieben. 2) H: בדרך. 3) H: זה. 4) H: fehlte. 5) H: בשתכל. 6) H: במדבר. 7) H: אדם. 8) H: מאד. 9) H: B: noch. 10) H: גל. 11) H: השברים. 12) H: אח. 13) H: אחד. 14) H: רק. 15) H: חמישיות. 16) H: אל. 17) H: אחסוק. 18) H: ששית. 19) H: גם דמין. 20) H: ששית. 21) H: אחד. 22) H: וס'. 23) H: יעל. 24) H: גם. 25) H: אלף. 26) H: שביעיות. 27) H: יהיה. 28) H: קכ. 29) H: יהיה. 30) H: חמישית. 31) H: ועתה. 32) H: שלמי. 33) H: חגי. 34) H: חלקו. 35) H: קים. 36) H: עליו. 37) H: שש. 38) H: חשיעיות. 39) H: עשירית. 40) H: אחד. 41) H: דמין. 42) H: לנשברים. 43) H: לבדם. 44) H: חלק.

תשיעיות ונ' חלקים שהם נ' חמישיות שביעיות תשיעיות והדרך¹⁾ האחרת שנבקש מורה שנכפול ה' על ז' יהיו ליה גם נכפול זה על ט' יעלו²⁾ שטין והוא המורה ואח"כ נחבר חמישית זה המורה³⁾ ושביעית⁴⁾ ותשיעית⁵⁾ יהיו קמ"ג ° נחלקם על ל"ה⁶⁾ והגה⁷⁾ הם ד' תשיעיות ונשארו נ' חלקים מ"ה כי ל"ה הוא התשיעית⁸⁾ וה' הוא⁹⁾ שביעית התשיעית ולכן¹⁰⁾ נ' חלקים הם נ' חמישיות שביעיות התשיעיות. שאלה אחרת ממין הנספג עליו מחציתו ושלישיתו וחמישיתו וששיתו ובין הכל היו¹¹⁾ מ' כמה היה הממון ידענו כי החצי והשלישית והששית הוא אחד שלם ונחשוב כי היה לו אחד והגה שנים ויש לנו תוספת החמישית הגה יש לנו לחלק מ' על ב' ° וחמישית והעולה¹²⁾ הוא הממון והגה נקח לכל אחד מהשלמים¹³⁾ ה' ונשים עמהם א' שהוא החמישית יהיו י"א גם נכפול מ'¹⁴⁾ על ה' עד שיהיו¹⁵⁾ דרך אחד יהיו ר' נחלקם¹⁶⁾ על י"א יעלו י"ח שלמים ועוד ב' חלקים מ"א¹⁷⁾ נבחן זה¹⁸⁾ נקח חציו שהוא¹⁹⁾ מ' שלמים וחלק אחד מ"א והגה יהיה לנו כ"ז שלמים ונ' חלקים מ"א והשלישית ו' שלמים וב' שלישיות אחד והגה²⁰⁾ יהיו²¹⁾ ל"ט²²⁾ ונ' חלקים וב' שלישיות²³⁾ ° והחמישית מסיו נקח²⁴⁾ נ' שלמים²⁵⁾ היו לנו²⁶⁾ ל"ז שלמים ונשארו²⁷⁾ ל"ט²⁸⁾ לקחת חמישית נ' שלמים והגה²⁹⁾ נקח לכל אחד י"א ונחבר אליהם הב' חלקים היתרים יהיו ל"ה וחמישיתם ו' נחבר אליהם הג' חלקים שהיו לנו וב' שלישיות³⁰⁾ ונקח ששית י"ח יהיו³¹⁾ נ' שלמים נחברם אל ל"ז³²⁾ יהיו ל"ט שלמים³³⁾ ושתי ששיות (שנים)³⁴⁾ הם ° שלישי אחד³⁵⁾ נחברנו אל י' חלקים וב' שלישיות חלק ° שהיו לנו³⁶⁾ יהיו י"א חלקים³⁷⁾ והוא אחד שלם והכל מ' שאלה³⁸⁾ אדם עבר על אנשים אמר להם שלום עליכם מאה איש ענו לו אין אנחנו³⁹⁾ מאה רק אנחנו ואחרים כמונו ומחציתנו ורביעיתנו ועמך נהיה מאה והגה נקח למספרם⁴⁰⁾ אחד ואחר⁴¹⁾ כמותו הגה שנים וחצינו חצי אחד הגה שנים וחצי נסיף רביעיתנו הגה יהיו שנים ונ' ⁴²⁾ רביעית ובעבור⁴³⁾ שיש לנו רביעיות⁴⁴⁾ נקח לכל אחד שלם ד' יהיו⁴⁵⁾ ח' ונחבר⁴⁶⁾ אליהם הג'

שהוא: H noch. 4) שהוא סיג: H noch. 5) יהיו: H. 6) הדרך: H. 7) חמישיות: H. 8) קים: H noch. 9) שהוא ל"ה: H noch. 10) מ"ה. 11) מן השלמים: H. 12) וחמישית העולה: H. 13) H: f. 14) H: f. 15) H: f. 16) H: f. 17) H: f. 18) H: f. 19) H: f. 20) H: f. 21) H: f. 22) H: f. 23) H: f. 24) H: f. 25) H: f. 26) H: f. 27) H: f. 28) H: f. 29) H: f. 30) H: f. 31) H: f. 32) H: f. 33) H: f. 34) H: f. 35) H: f. 36) H: f. 37) H: f. 38) H: f. 39) H: f. 40) H: f. 41) H: f. 42) H: f. 43) H: f. 44) H: f. 45) H: f. 46) H: f.

רביעיים¹⁾ יהיו י"א ובעבור שאמרו כי עמו יהיו מאה יהיה²⁾ מספרם עם
 התוספת³⁾ תציט נשיבם⁴⁾ מדרך הד' יהיו שציו נחלקם על י"א יהיו ליו
 וכנה⁵⁾ מספרם. שאלה אדם קנה בק' והובים ק' ליט' ואח"כ מכר הג' ליט'
 ליט' ורביע⁶⁾ בזהב והג' האחרים מכר⁷⁾ ליט' פחות רביע בזהב נבקש
 לדעת אם הרויח או הפסיד⁸⁾ נשיב הג' ראשונים⁹⁾ ר' כי רביעיים¹⁰⁾ הם
 נחלקם על ה' כי ליט' ורבי' ליט' מכר בזהב ויהיו מ' והובים גם נכסול הג'
 האחר' על ד' ר' ¹¹⁾ יהיו ר' נחלקם על ג' כי ג' רביעיים¹²⁾ מכר בזהב והג'
 יהיו סז והובים ושתי שלישיות¹³⁾ והגב נחבר אליהם המ' יהיה הרויח ו'
 והובים¹⁴⁾ ושתי שלישיות. שאלה אחרת אדם קנה ג' חמישיות ליט'
 בפשוט ומכר¹⁵⁾ ד' שביעיות ליט' בפשוט והרויח¹⁶⁾ פשוט כמה היה ממנו
 בקש המורה והוא ליה שהוא כפל ה' על ו' והגה ג' חמישיותו כ"א וד'
 שביעיותו כ' והממון¹⁷⁾ היה כ' ¹⁸⁾ והליט' ¹⁹⁾ י"ב. שאלה אדם קנה ד'
 שביעיות ליט' בפשוט ומכר אותם ה' תשיעיות ליט' בפשוט והרויח¹⁶⁾
 פשוט כמה היה ¹⁴⁾ הממון ידוע כי ד' שביעיות אחד יותר מה'
 תשיעיות אחד¹⁴⁾ והגה המורה סיג וה' תשיעיותו ליה וד' שביעיותו
 ליו ותוכל לבדוק זה כ' ¹⁴⁾ אחר שקנה ד' שביעיות ליט' בפשוט וממנו
 ליה הגה יש לו כ' ליט' עשה מהם תשיעיות יהיו קים חלק זה המספר
 על ה' כי ה' תשיעיות מכר בפשוט יעלה²⁰⁾ בידך ליו ואלו
 אמר²¹⁾ כי הרויח¹⁶⁾ ב' פשוטים²²⁾ כפלם²³⁾ על¹⁴⁾ ליה יהיו ע' ואם
 אמר²⁴⁾ ג' פשוטים יכסול²⁵⁾ על¹⁴⁾ ליה ג' פעמים וכנה עד²⁶⁾ סוף
 החשבון. שאלה אדם קנה מ' חלקים מיז חלקי ליט' בפשוט ומכרם²⁷⁾
 י' חלקים מיז חלקי ליט' ²⁸⁾ בפשוט והרויח²⁹⁾ פשוט כמה היה הממון בקש
 המורה והוא שכיג וידוע³⁰⁾ כי מ' חלקים מיז הם קעדו וי' חלקים מיז הם
 ק"ע וכך היה הממון והליט' צ'. וזה דבר המגרעת קל
 הוא כי תשים מורה אחד לבי שברים³¹⁾ והמורה
 תשימנו³²⁾ אחד שלם. דמיון³³⁾ רצינו לנרוע ד'
 תשיעיות מה' שביעיות המורה סיג וה' שביעיותו מיה

45	63
28	$\frac{5}{7} \frac{4}{9}$
17	

וד' תשיעיותו כ"ח הסרנו כ"ח מ"ה ישאר י"ז.

נשיב אותם H: 4) יהיו H noch: 5) הנה. H: 6) רביעיות. H: 1)
 H: 9) והנה. H noch: 8) מכרם. H: 7) ליטרא. H noch: 6) וכך. H: 5)
 H: 13) רביעיות. H: 12) אס(?). H noch: 11) רביעי'. H: 10) הראשונים
 כך. H noch: 17) והרויח. H: 16) אותם. H noch: 15) f. H: 14) שלישי
 היה אומר. H: 21) יעלו. H: 20) (gestrichen) והליט' (א) ים. H: 19) עשרים. H: 18)
 הם. H: 24) (soll wohl heißen כסול כופל). H: 23) היה. H noch: 22) כן.
 ומכר אותם. H: 27) ist aber gestrichen. H noch: 26) כסול. H: 25)
 תשים. H: 32) השברים. H: 31) וידענו. H: 30) והרויח. H: 29) בליט'. H: 28)
 אותו. H: 33) Von דמיון bis י"ז fehlt in H.

עתה נשוב לדבר על דרך חכמת¹ (המולות ושים²) לכך להבין דרעיהם³) כי תלמי וחביריו⁴ לא מצאו⁵ דרך⁶ שרשי המרובעים אלא על פיהם⁷ ודע כי כל ענול ומה שאיננו ענול יכול⁸ האדם⁹ לחלקו על כמה חלקים שירצה כפי תפצו¹⁰ וצרכו¹¹ והנה חכמי החשבון לא מצאו חשבון קטן שיש לו חלקים רבים שהם אחרים שלמים רק יב כי יש לו חצי ושלישית ורביעית וששית וחצי ששית והיה¹² כן בעבור שאין חשבון פחות ממנו שיהיו¹³ חלקיו רבים ממנו רק הוא לבדו כי חלקיו יוסיפו עליו שלישית¹⁴ וקיב דומה לו בעשרות על כן חלקיו כפל המספר בלי תוספת ומגרעת ע"כ חלקו חכמי המולות הגלגל לייב וקראו כל מול בשם צורת¹⁵ הכוכבים¹⁶ העליונים שהם קרובים לקו¹⁷ נלגל המולות ועוד כי מצאו בשנת השמש שתתחדש הלבנה יב פעמים וחלקו הגלגל על שים מעלות שזה המספר קרוב למספר¹⁸ ימי¹⁹ שנת החמה ואין מספר פחות ממנו שכל החלקים שיבטא אדם בהם יש לו חוץ מהשביעית²⁰ ע"כ כשיבטול זה החשבון על ו' יעלה אלפים וה' מאות וכ' זהו המספר²¹ שיש לו כל החלקים ופעמים רבות שיצטרנו בעלי החשבון אליו כאומר חשבון חברנו אליו כל החלקים מחצי עד עשירית מה ערך המספר אליו כי יחשוב²² זה החשבון הכולל כי הוא אחד שלם וכאשר חלקנו הגלגל²³ על יב²⁴ עלה לכל מול ל' מעלות ואין מספר פחות ממנו שיש לו חלקים רבים במודו²⁵ כי יש לו חצי²⁶ שלישית חמישית ששית²⁷ ועשירית ובעבור שאין לו רביעית כפלו זה החשבון והיה²⁸ ס' על כן חלקו כל מעלה ממנו שהיא²⁹ כמו אחד על ששים חלקים וקראו אותם חלקים ראשונים וחלקו כל ראשון לששים וקראום³⁰ שניים גם ככה עשו על כל שני³¹ על ששים³² והעולה יקראו שלשיים וככה יעשו³³ עד עשרה כל אחד לששים ויותר אם יצטרנו. ועתה יש לדבר איך יכפלו זה³⁴ על זה³⁵ ולעולם חשוב כי המעלות הם כמו אחרים שלמים והנה אם כפלת מעלות על מעלות יהיה הנכפל מעלות וכפל מעלות על ראשונים ראשונים ועל³⁶ שניים שניים והכלל כפל מעלות על איזה מין שיהיה יעמוד אותו המין בעצמו וכפל ראשונים על ראשונים יהיה העולה שניים וראשונים על שניים יהיה העולה שלשיים ועל³⁷ זה הדרך כל המינין³⁸ וכפל שניים על שניים יהיה הנכפל רביעיים

אינם מצאים: H: 1) דבריהם: H: 2) שים: H: 3) חכמי: H: 4) H: 5) H: 6) H: 7) H: 8) H: 9) H: 10) H: 11) H: 12) H: 13) H: 14) H: 15) H: 16) H: 17) H: 18) H: 19) H: 20) H: 21) H: 22) H: 23) H: 24) H: 25) H: 26) H: 27) H: 28) H: 29) H: 30) H: 31) H: 32) H: 33) H: 34) H: 35) H: 36) H: 37) H: 38) H: 39) H: 40) H: 41) H: 42) H: 43) H: 44) H: 45) H: 46) H: 47) H: 48) H: 49) H: 50) H: 51) H: 52) H: 53) H: 54) H: 55) H: 56) H: 57) H: 58) H: 59) H: 60) H: 61) H: 62) H: 63) H: 64) H: 65) H: 66) H: 67) H: 68) H: 69) H: 70) H: 71) H: 72) H: 73) H: 74) H: 75) H: 76) H: 77) H: 78) H: 79) H: 80) H: 81) H: 82) H: 83) H: 84) H: 85) H: 86) H: 87) H: 88) H: 89) H: 90) H: 91) H: 92) H: 93) H: 94) H: 95) H: 96) H: 97) H: 98) H: 99) H: 100) H: 101) H: 102) H: 103) H: 104) H: 105) H: 106) H: 107) H: 108) H: 109) H: 110) H: 111) H: 112) H: 113) H: 114) H: 115) H: 116) H: 117) H: 118) H: 119) H: 120) H: 121) H: 122) H: 123) H: 124) H: 125) H: 126) H: 127) H: 128) H: 129) H: 130) H: 131) H: 132) H: 133) H: 134) H: 135) H: 136) H: 137) H: 138) H: 139) H: 140) H: 141) H: 142) H: 143) H: 144) H: 145) H: 146) H: 147) H: 148) H: 149) H: 150) H: 151) H: 152) H: 153) H: 154) H: 155) H: 156) H: 157) H: 158) H: 159) H: 160) H: 161) H: 162) H: 163) H: 164) H: 165) H: 166) H: 167) H: 168) H: 169) H: 170) H: 171) H: 172) H: 173) H: 174) H: 175) H: 176) H: 177) H: 178) H: 179) H: 180) H: 181) H: 182) H: 183) H: 184) H: 185) H: 186) H: 187) H: 188) H: 189) H: 190) H: 191) H: 192) H: 193) H: 194) H: 195) H: 196) H: 197) H: 198) H: 199) H: 200) H: 201) H: 202) H: 203) H: 204) H: 205) H: 206) H: 207) H: 208) H: 209) H: 210) H: 211) H: 212) H: 213) H: 214) H: 215) H: 216) H: 217) H: 218) H: 219) H: 220) H: 221) H: 222) H: 223) H: 224) H: 225) H: 226) H: 227) H: 228) H: 229) H: 230) H: 231) H: 232) H: 233) H: 234) H: 235) H: 236) H: 237) H: 238) H: 239) H: 240) H: 241) H: 242) H: 243) H: 244) H: 245) H: 246) H: 247) H: 248) H: 249) H: 250) H: 251) H: 252) H: 253) H: 254) H: 255) H: 256) H: 257) H: 258) H: 259) H: 260) H: 261) H: 262) H: 263) H: 264) H: 265) H: 266) H: 267) H: 268) H: 269) H: 270) H: 271) H: 272) H: 273) H: 274) H: 275) H: 276) H: 277) H: 278) H: 279) H: 280) H: 281) H: 282) H: 283) H: 284) H: 285) H: 286) H: 287) H: 288) H: 289) H: 290) H: 291) H: 292) H: 293) H: 294) H: 295) H: 296) H: 297) H: 298) H: 299) H: 300) H: 301) H: 302) H: 303) H: 304) H: 305) H: 306) H: 307) H: 308) H: 309) H: 310) H: 311) H: 312) H: 313) H: 314) H: 315) H: 316) H: 317) H: 318) H: 319) H: 320) H: 321) H: 322) H: 323) H: 324) H: 325) H: 326) H: 327) H: 328) H: 329) H: 330) H: 331) H: 332) H: 333) H: 334) H: 335) H: 336) H: 337) H: 338) H: 339) H: 340) H: 341) H: 342) H: 343) H: 344) H: 345) H: 346) H: 347) H: 348) H: 349) H: 350) H: 351) H: 352) H: 353) H: 354) H: 355) H: 356) H: 357) H: 358) H: 359) H: 360) H: 361) H: 362) H: 363) H: 364) H: 365) H: 366) H: 367) H: 368) H: 369) H: 370) H: 371) H: 372) H: 373) H: 374) H: 375) H: 376) H: 377) H: 378) H: 379) H: 380) H: 381) H: 382) H: 383) H: 384) H: 385) H: 386) H: 387) H: 388) H: 389) H: 390) H: 391) H: 392) H: 393) H: 394) H: 395) H: 396) H: 397) H: 398) H: 399) H: 400) H: 401) H: 402) H: 403) H: 404) H: 405) H: 406) H: 407) H: 408) H: 409) H: 410) H: 411) H: 412) H: 413) H: 414) H: 415) H: 416) H: 417) H: 418) H: 419) H: 420) H: 421) H: 422) H: 423) H: 424) H: 425) H: 426) H: 427) H: 428) H: 429) H: 430) H: 431) H: 432) H: 433) H: 434) H: 435) H: 436) H: 437) H: 438) H: 439) H: 440) H: 441) H: 442) H: 443) H: 444) H: 445) H: 446) H: 447) H: 448) H: 449) H: 450) H: 451) H: 452) H: 453) H: 454) H: 455) H: 456) H: 457) H: 458) H: 459) H: 460) H: 461) H: 462) H: 463) H: 464) H: 465) H: 466) H: 467) H: 468) H: 469) H: 470) H: 471) H: 472) H: 473) H: 474) H: 475) H: 476) H: 477) H: 478) H: 479) H: 480) H: 481) H: 482) H: 483) H: 484) H: 485) H: 486) H: 487) H: 488) H: 489) H: 490) H: 491) H: 492) H: 493) H: 494) H: 495) H: 496) H: 497) H: 498) H: 499) H: 500) H: 501) H: 502) H: 503) H: 504) H: 505) H: 506) H: 507) H: 508) H: 509) H: 510) H: 511) H: 512) H: 513) H: 514) H: 515) H: 516) H: 517) H: 518) H: 519) H: 520) H: 521) H: 522) H: 523) H: 524) H: 525) H: 526) H: 527) H: 528) H: 529) H: 530) H: 531) H: 532) H: 533) H: 534) H: 535) H: 536) H: 537) H: 538) H: 539) H: 540) H: 541) H: 542) H: 543) H: 544) H: 545) H: 546) H: 547) H: 548) H: 549) H: 550) H: 551) H: 552) H: 553) H: 554) H: 555) H: 556) H: 557) H: 558) H: 559) H: 560) H: 561) H: 562) H: 563) H: 564) H: 565) H: 566) H: 567) H: 568) H: 569) H: 570) H: 571) H: 572) H: 573) H: 574) H: 575) H: 576) H: 577) H: 578) H: 579) H: 580) H: 581) H: 582) H: 583) H: 584) H: 585) H: 586) H: 587) H: 588) H: 589) H: 590) H: 591) H: 592) H: 593) H: 594) H: 595) H: 596) H: 597) H: 598) H: 599) H: 600) H: 601) H: 602) H: 603) H: 604) H: 605) H: 606) H: 607) H: 608) H: 609) H: 610) H: 611) H: 612) H: 613) H: 614) H: 615) H: 616) H: 617) H: 618) H: 619) H: 620) H: 621) H: 622) H: 623) H: 624) H: 625) H: 626) H: 627) H: 628) H: 629) H: 630) H: 631) H: 632) H: 633) H: 634) H: 635) H: 636) H: 637) H: 638) H: 639) H: 640) H: 641) H: 642) H: 643) H: 644) H: 645) H: 646) H: 647) H: 648) H: 649) H: 650) H: 651) H: 652) H: 653) H: 654) H: 655) H: 656) H: 657) H: 658) H: 659) H: 660) H: 661) H: 662) H: 663) H: 664) H: 665) H: 666) H: 667) H: 668) H: 669) H: 670) H: 671) H: 672) H: 673) H: 674) H: 675) H: 676) H: 677) H: 678) H: 679) H: 680) H: 681) H: 682) H: 683) H: 684) H: 685) H: 686) H: 687) H: 688) H: 689) H: 690) H: 691) H: 692) H: 693) H: 694) H: 695) H: 696) H: 697) H: 698) H: 699) H: 700) H: 701) H: 702) H: 703) H: 704) H: 705) H: 706) H: 707) H: 708) H: 709) H: 710) H: 711) H: 712) H: 713) H: 714) H: 715) H: 716) H: 717) H: 718) H: 719) H: 720) H: 721) H: 722) H: 723) H: 724) H: 725) H: 726) H: 727) H: 728) H: 729) H: 730) H: 731) H: 732) H: 733) H: 734) H: 735) H: 736) H: 737) H: 738) H: 739) H: 740) H: 741) H: 742) H: 743) H: 744) H: 745) H: 746) H: 747) H: 748) H: 749) H: 750) H: 751) H: 752) H: 753) H: 754) H: 755) H: 756) H: 757) H: 758) H: 759) H: 760) H: 761) H: 762) H: 763) H: 764) H: 765) H: 766) H: 767) H: 768) H: 769) H: 770) H: 771) H: 772) H: 773) H: 774) H: 775) H: 776) H: 777) H: 778) H: 779) H: 780) H: 781) H: 782) H: 783) H: 784) H: 785) H: 786) H: 787) H: 788) H: 789) H: 790) H: 791) H: 792) H: 793) H: 794) H: 795) H: 796) H: 797) H: 798) H: 799) H: 800) H: 801) H: 802) H: 803) H: 804) H: 805) H: 806) H: 807) H: 808) H: 809) H: 810) H: 811) H: 812) H: 813) H: 814) H: 815) H: 816) H: 817) H: 818) H: 819) H: 820) H: 821) H: 822) H: 823) H: 824) H: 825) H: 826) H: 827) H: 828) H: 829) H: 830) H: 831) H: 832) H: 833) H: 834) H: 835) H: 836) H: 837) H: 838) H: 839) H: 840) H: 841) H: 842) H: 843) H: 844) H: 845) H: 846) H: 847) H: 848) H: 849) H: 850) H: 851) H: 852) H: 853) H: 854) H: 855) H: 856) H: 857) H: 858) H: 859) H: 860) H: 861) H: 862) H: 863) H: 864) H: 865) H: 866) H: 867) H: 868) H: 869) H: 870) H: 871) H: 872) H: 873) H: 874) H: 875) H: 876) H: 877) H: 878) H: 879) H: 880) H: 881) H: 882) H: 883) H: 884) H: 885) H: 886) H: 887) H: 888) H: 889) H: 890) H: 891) H: 892) H: 893) H: 894) H: 895) H: 896) H: 897) H: 898) H: 899) H: 900) H: 901) H: 902) H: 903) H: 904) H: 905) H: 906) H: 907) H: 908) H: 909) H: 910) H: 911) H: 912) H: 913) H: 914) H: 915) H: 916) H: 917) H: 918) H: 919) H: 920) H: 921) H: 922) H: 923) H: 924) H: 925) H: 926) H: 927) H: 928) H: 929) H: 930) H: 931) H: 932) H: 933) H: 934) H: 935) H: 936) H: 937) H: 938) H: 939) H: 940) H: 941) H: 942) H: 943) H: 944) H: 945) H: 946) H: 947) H: 948) H: 949) H: 950) H: 951) H: 952) H: 953) H: 954) H: 955) H: 956) H: 957) H: 958) H: 959) H: 960) H: 961) H: 962) H: 963) H: 964) H: 965) H: 966) H: 967) H: 968) H: 969) H: 970) H: 971) H: 972) H: 973) H: 974) H: 975) H: 976) H: 977) H: 978) H: 979) H: 980) H: 981) H: 982) H: 983) H: 984) H: 985) H: 986) H: 987) H: 988) H: 989) H: 990) H: 991) H: 992) H: 993) H: 994) H: 995) H: 996) H: 997) H: 998) H: 999) H: 1000) H: 1001) H: 1002) H: 1003) H: 1004) H: 1005) H: 1006) H: 1007) H: 1008) H: 1009) H: 1010) H: 1011) H: 1012) H: 1013) H: 1014) H: 1015) H: 1016) H: 1017) H: 1018) H: 1019) H: 1020) H: 1021) H: 1022) H: 1023) H: 1024) H: 1025) H: 1026) H: 1027) H: 1028) H: 1029) H: 1030) H: 1031) H: 1032) H: 1033) H: 1034) H: 1035) H: 1036) H: 1037) H: 1038) H: 1039) H: 1040) H: 1041) H: 1042) H: 1043) H: 1044) H: 1045) H: 1046) H: 1047) H: 1048) H: 1049) H: 1050) H: 1051) H: 1052) H: 1053) H: 1054) H: 1055) H: 1056) H: 1057) H: 1058) H: 1059) H: 1060) H: 1061) H: 1062) H: 1063) H: 1064) H: 1065) H: 1066) H: 1067) H: 1068) H: 1069) H: 1070) H: 1071) H: 1072) H: 1073) H: 1074) H: 1075) H: 1076) H: 1077) H: 1078) H: 1079) H: 1080) H: 1081) H: 1082) H: 1083) H: 1084) H: 1085) H: 1086) H: 1087) H: 1088) H: 1089) H: 1090) H: 1091) H: 1092) H: 1093) H: 1094) H: 1095) H: 1096) H: 1097) H: 1098) H: 1099) H: 1100) H: 1101) H: 1102) H: 1103) H: 1104) H: 1105) H: 1106) H: 1107) H: 1108) H: 1109) H: 1110) H: 1111) H: 1112) H: 1113) H: 1114) H: 1115) H: 1116) H: 1117) H: 1118) H: 1119) H: 1120) H: 1121) H: 1122) H: 1123) H: 1124) H: 1125) H: 1126) H: 1127) H: 1128) H: 1129) H: 1130) H: 1131) H: 1132) H: 1133) H: 1134) H: 1135) H: 1136) H: 1137) H: 1138) H: 1139) H: 1140) H: 1141) H: 1142) H: 1143) H: 1144) H: 1145) H: 1146) H: 1147) H: 1148) H: 1149) H: 1150) H: 1151) H: 1152) H: 1153) H: 1154) H: 1155) H: 1156) H: 1157) H: 1158) H: 1159) H: 1160) H: 1161) H: 1162) H: 1163) H: 1164) H: 1165) H: 1166) H: 1167) H: 1168) H: 1169) H: 1170) H: 1171) H: 1172) H: 1173) H: 1174) H: 1175) H: 1176) H: 1177) H: 1178) H: 1179) H: 1180) H: 1181) H: 1182) H: 1183) H: 1184) H: 1185) H: 1186) H: 1187) H: 1188) H: 1189) H: 1190) H: 1191) H: 1192) H: 1193) H: 1194) H: 1195) H: 1196) H: 1197) H: 1198) H: 1199) H: 1200) H: 1201) H: 1202) H: 1203) H: 1204) H: 1205) H: 1206) H: 1207) H: 1208) H: 1209) H: 1210) H: 1211) H: 1212) H: 1213) H: 1214) H: 1215) H: 1216) H: 1217) H: 1218) H: 1219) H: 1220) H: 1221) H: 1222) H: 1223) H: 1224) H: 1225) H: 1226) H: 1227) H: 1228) H: 1229) H: 1230) H: 1231) H: 1232) H: 1233) H: 1234) H: 1235) H: 1236) H: 1237) H: 1238) H: 1239) H: 1240) H: 1241) H: 1242) H: 1243) H: 1244) H: 1245) H: 1246) H: 1247) H: 1248) H: 1249) H: 1250) H: 1251) H: 1252) H: 1253) H: 1254) H: 1255) H: 1256) H: 1257) H: 1258) H: 1259) H: 1260) H: 1261) H: 1262) H: 1263) H: 1264) H: 1265) H: 1266) H: 1267) H: 1268) H: 1269) H: 1270) H: 1271) H: 1272) H: 1273) H: 1274) H: 1275) H: 1276) H: 1277) H: 1278) H: 1279) H: 1280) H: 1281) H: 1282) H: 1283) H: 1284) H: 1285) H: 1286) H: 1287) H: 1288) H: 1289) H: 1290) H: 1291) H: 1292) H: 1293) H: 1294) H: 1295) H: 1296) H: 1297) H: 1298) H: 1299) H: 1300) H: 1301) H: 1302) H: 1303) H: 1304) H: 1305) H: 1306) H: 1307) H: 1308) H: 1309) H: 1310) H: 1311) H: 1312) H: 1313) H: 1314) H: 1315) H: 1316) H: 1317) H: 1318) H: 1319) H: 1320) H: 1321) H: 1322) H: 1323) H: 1324) H: 1325) H: 1326) H: 1327) H: 1328) H: 1329) H: 1330) H: 1331) H: 1332) H: 1333) H: 1334) H: 1335) H: 1336) H: 1337) H: 1338) H: 1339) H: 1340) H: 1341) H: 1342) H: 1343) H: 1344) H: 1345) H: 1346) H: 1347) H: 1348) H: 1349) H: 1350) H: 1351) H: 1352) H: 1353) H: 1354) H: 1355) H: 1356) H: 1357) H: 1358) H: 1359) H: 1360) H: 1361) H: 1362) H: 1363) H: 1364) H: 1365) H: 1366) H: 1367) H: 1368) H: 1369) H: 1370) H: 1371) H: 1372) H: 1373) H: 1374) H: 1375) H: 1376) H: 1377) H: 1378) H: 1379) H: 1380) H: 1381) H: 1382) H: 1383) H: 1384) H: 1385) H: 1386) H: 1387) H: 1388) H: 1389) H: 1390) H: 1391) H: 1392) H: 1393) H: 1394) H: 1395) H: 1396) H: 1397) H: 1398) H: 1399) H: 1400) H: 1401) H: 1402) H: 1403) H: 1404) H: 1405) H: 1406) H: 1407) H: 1408) H: 1409) H: 1410) H: 1411) H: 1412) H: 1413) H: 1414) H: 1415) H: 1416) H: 1417) H: 1418) H: 1419) H: 1420) H: 1421) H: 1422) H: 1423) H: 1424) H: 1425) H: 1426) H: 1427) H: 1428) H: 1429) H: 1430) H: 1431) H: 1432) H: 1433) H: 1434) H: 1435) H: 1436) H: 1437) H: 1438) H: 1439) H: 1440) H: 1441) H: 1442) H: 1443) H: 1444) H: 1445) H: 1446) H: 1447) H: 1448) H: 1449) H: 1450) H: 1451) H: 1452) H: 1453) H: 1454) H: 1455) H: 1456) H: 1457) H: 1458) H: 1459) H: 1460) H: 1461) H: 1462) H: 1463) H: 1464) H: 1465) H: 1466) H: 1467) H: 1468) H: 1469) H: 1470) H: 1471) H: 1472) H: 1473) H: 1474) H: 1475) H: 1476) H: 1477) H: 1478) H: 1479) H: 1480) H: 1481) H: 1482) H: 1483) H: 1484) H: 1485) H: 1486) H: 1487) H: 1488) H: 1489) H: 1490) H: 1491) H: 1492) H: 1493) H: 1494) H: 1495) H: 1496) H: 1497) H: 1498) H: 1499) H: 1500) H: 1501) H: 1502) H: 1503) H: 1504) H: 1505) H: 1506) H: 1507) H: 1508) H: 1509) H: 1510) H: 1511) H: 1512) H: 1513) H: 1514) H: 1515) H: 1516) H: 1517) H: 1518) H: 1519) H: 1520) H: 1521) H: 1522) H: 1523) H: 1524) H: 1525) H: 1526) H: 1527) H: 1528) H: 1529) H: 1530) H: 1531) H: 1532) H: 1533) H: 1534) H: 1535) H: 1536) H: 1537) H: 1

ועל שלישיים חמישיים וכפ"ל¹⁾ שלישיים על שלישיים ששיים עד שיהיה
כפ"ל²⁾ שלישיים על רביעיים שביעיים חמישיים³⁾ על⁴⁾ המשיים⁵⁾ או
שלישיים⁶⁾ על⁷⁾ שביעיים עשיריים. והנה אתן לך שנים⁸⁾ דרכים נכונים
הדרך האחד במכתב שתשים המעלות כמעלה הראשונה⁹⁾ והראשונים במעלה

השנית¹⁰⁾ וככה כל השברים זה אחר
זה והמכתב כדפ"ך¹¹⁾ מה¹²⁾ שאנו
עושים בנפ"ל השלמים כי החשבון המעט
הוא בראשונה ואם אין לך מעלות כתוב
גלגל בראשונה¹³⁾ ואם אין¹⁴⁾ לך ראשונים
כתוב גלגל במקומו וככה תעשה במקום כל
שבר אם יש שבר אחריו פחות ממנו וזהו
הדרך הנכ"ל לדעת באיזו¹⁵⁾ מעלה¹⁶⁾ מן
השברים¹⁷⁾ יעמד¹⁸⁾ איזה שבר שתרצה
תעשה סדך השלמי רק יש לך להשמר
שתשים ק באורך בין מיני השברים
כלם ואם היו ב¹⁹⁾ חשבונים באיזה מן
שיהיה מן השברים נכ"ל²⁰⁾ כב²¹⁾ יש
לך לעשות²²⁾ כשתכתבם²³⁾ שים אותם
ברוח שבין שני הקים במעלתם²⁴⁾
על הדרך שאתה עושה בשלמים כזה²⁵⁾

טעמים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים
ב	ס	ד	נ			
ג	חא	דד	אא			
ו	ונ	חח	ככ			
	זכ	בזא	וכנ	סס		
		כא	בו	חא	דד	
			ס	דה	בנא	נג
ז	ז	זכ	דב	אג	זה	נג

טעמים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים	סמלים
ב	ס	ד	נ			
ג	חא	דד	אא			
ו	חא	חח	ככ	בכ	סס	דדא
	זכ	בז	וכנ	א	ב	כא
		כא	בו	כ	ב	ב
			ס	כנ	ג	
ו	גו	כוב	ססד	סכב	חא	נג
א	ר	ח	ה	כ		
הוצא מהכפל אחר שהשיבנו חסישיים לרביעיים ורביעיים לשלישיים ושלישיים לרביעיים ושנים לראשונים וראשונים למעלות						
ז	ז	זכ	דב	אג	זה	נג

H: f. 3) H: f. 4) H: f. 5) H: f. 6) H: f. 7) H: f. 8) H: f. 9) H: f. 10) H: f. 11) H: f. 12) H: f. 13) H: f. 14) H: f. 15) H: f. 16) H: f. 17) H: f. 18) H: f. 19) H: f. 20) H: f. 21) H: f. 22) H: f. 23) H: f. 24) H: f. 25) H: f.

מרובעים בחכמת החשבון וככה בחכמת המדות לדעת הקו הסובב מאלכסון ידוע ולא יכול ארשמידס¹⁾ החכם לקרבו²⁾ אל האמת רק שנתן ראיות מחכמת המדות כי הקו הסובב ראוי להיותו שלשה³⁾ מהאלכסון⁴⁾ ותוספת י' חלקים מע' במעלה אחת והביא ראיות שיפחתו⁵⁾ מחלק אחד⁶⁾ מאלו החלקים⁶⁾ שניים ולא⁷⁾ ידע כמה הם רק הביא ראיה כי התוספת ראויה להיות יותר מ' חלקים מע' חלקים וחצי חלק ותלמי המלך תפס הדרך⁸⁾ האמצעית על כן אמר כי התוספת היא⁹⁾ ח' חלקים מסיג¹⁰⁾ גם ל' שניים ובסוף השער השביעי נדבר על זה וככה בחכמת התולדת מצאו חכמים בדרך נסיון¹¹⁾ בעשבים ובאבנים ובבתי¹²⁾ אברי הנוף האדם והם אמת ואין אחד מהם יודע למה היה¹³⁾ ככה רק השם ית'¹⁴⁾ הגשעב לבדו.

שליש: H: ³⁾ לקרב אותו: H: ²⁾ ארשמידס: M; ארשמידס: H: ¹⁾
H: ⁹⁾ לא: H: ⁷⁾ מחלקי אלה: B: ⁶⁾ שיפחת: H: ⁵⁾ מן האלכסון: H: ⁴⁾
ובכח: H: ¹²⁾ סגולות: M noch: ¹¹⁾ מששים: H: ¹⁰⁾ הוא: H: ⁹⁾ f.
הנכחד: H: f; M: ¹⁴⁾ הוא: H: ¹³⁾